

AALBORG UNIVERSITET

10-10-2025

En storm i et glas vand?

En historisk analyse af miljødiskursen i danske aviser efter December-orkanen i 1999 i perioden 1999-2009

Jens Thybo Sørensen
AALBORG UNIVERSITET

AALBORG UNIVERSITET

Titelblad

Uddannelse: 2-faglig kandidat: Linje: Historie som centralt fag ved hovedområdeskift (geografi)	Semester: 11.
Udarbejdet af	Modul
Jens Thybo Sørensen	Specialemodul
Opgavens art: <i>Speciale</i>	
Titel på opgave: En storm i et glas vand?: En historisk analyse af miljødiskursen i danske aviser efter Decemberorkanen i 1999 i perioden 1999-2009	
Vejleders navn: Bo Poulsen	
Afleveringsdato: 10.10.2025	
Antal normalsider: 78,8	
Antal anslag: 189.148	

Abstract

By studying how the December Hurricane of 1999 affected the environmental discourse in select Danish newspapers from 1999-2009 this thesis seeks to study how extreme weather events have affected the public environmental discourse in Denmark. To study this, this thesis employed the use of environmental discourse analysis to analyse the environmental discourses in the newspapers: Politiken, Berlingske Tidende, Jyllands-Posten and Information from 1999 to 2009. Furthermore, a study of the newspaper's ability to create memory anchors and collective prospective memory has also been studied to determine the impact of the hurricane on public discourse. The resulting analysis determined that the dominating environmental discourses employed by Danish newspapers in the portrayal of the hurricane was the problem-solving discourses though the promethean and survivalist discourses were in the majority in respectively Jyllands-Posten and Information. The use of the hurricane waned over time and mostly disappeared from the public discourse at the end of the chosen period. This coupled with the fact that the newspapers didn't manage to establish the elements that creates memory anchoring decoupled the hurricane from the environmental discord and have led to the conclusion that the environmental discourse in the newspapers weren't affected by the hurricane.

Indholdsfortegnelse

Indledning	3
Problemstilling og afgrænsning	4
Problemformulering:	5
Forskningspræsentation og Teori	6
Miljødiskurser	6
Collective prospective memory/Kollektiv potentiel erindring	12
Memory Anchoring/Erindrings forankring	13
Metode	15
Kildepræsentation	16
Analyse	18
Den usikre fremtid - Afdækning af de miljødiskursmæssige narrativer vedrørende Decemberorkanen i Politiken i perioden 1999 – 2009	18
De økonomiske konsekvenser - Afdækning af de miljødiskursmæssige narrativer vedrørende Decemberorkanen i Berlingske Tidende i perioden 1999 – 2009	32
Status quo og klimasikring - Afdækning af de miljødiskursmæssige narrativer vedrørende Decemberorkanen i Jyllands-Posten i perioden 1999 – 2009	46
Et klima i ubalance - Afdækning af de miljødiskursmæssige narrativer vedrørende Decemberorkanen i Information i perioden 1999 – 2009	55
Vurdering af analysens resultater	60
Orkanens miljødiskurs - Miljødiskursive tendenser i de udvalgte artikler.	60
Orkanen som erindringsanker – den kollektive erindring af Decemberorkanen i 1999	65
Konklusion	70
Litteraturliste	72
Liste med tabeller	78
Liste med figurer	78

Indledning

Sidens FN's klimapanel blev dannet i 1988, har klimaet spillet en vigtigere og mere central rolle i den offentlige debat.¹ Klimaet og miljøet har cementeret sig som et af hovedtemaerne, som de danske medier, hvad end de er trykte, digitale eller transmitterede, har kunnet anvende til at skabe dialog og til at åbne den offentlige debat op. Siden denne tendens kun er blevet mere fremtrædende, efterhånden som klimaet er kommet til at spille en mere fremtrædende rolle i danskernes daglige liv, er det derfor relevant at undersøge, hvorfor disse temaer har indfundet sig i den offentlige bevidsthed, og hvordan ændringer i de danske mediers diskursanvendelse har etableret sig og fundet fodfæste i behandlingen af emnet klima og miljø i Danmark.

Når klimaet og miljøet bliver udstillet og gennemgået i de danske medier, er fokuset ofte på katastrofen. Billederne, der præger nyhedsudsendelserne, er ofte af voldsomme naturkatastrofer i alle verdenshjørner. De fleste husker billeder fra de voldsomme naturbrænde i Californien i 2020, ødelæggelserne efter tropiske orkaner som orkanen Katrina, der raserede New Orleans i 2005 eller de oversvømmelser, der ramte mange lande i det centrale Europa i sommeren 2021. Det voldsomme vejr er med til at skabe et narrativ om et klima i ubalance og en usikker fremtid. Det er dog ikke kun ude i resten af verden, at vejret er blevet mere voldsomt, men også i Danmark er mængden af ekstreme vejrhændelser stigende.² Klimaet er kommet danskerne nærmere, og naturen er ikke længere på samme måde noget, der kan ignoreres. Stigningen i det voldsomme vejr har dermed haft en indflydelse på danskernes opfattelse af klimaets forandring. Mediernes portræt af ekstreme vejrbegebenheder organiserer vejret som mediebegivenhed, og påvirker derigennem den måde, vi erindrer vejrets voldsomhed.³

En af de mest ekstreme vejrbegebenheder, som har fundet sted i nyere tid i Danmark, er Decemberorkanen i 1999, som stadig er kategoriseret som en af de mest ødelæggende naturkatastrofer i Dansk historie. Orkanen ramte Danmark den 3. december 1999, og medførte store ødelæggelser af skov, landbrug og infrastruktur.⁴ Det er blevet estimeret, at orkanen ødelagde for imellem 14-17 milliarder danske kroner, og satte forsikrings- og skovbranchen under stort pres. Denne markante begivenhed blev medieopdækket i sin samtid, og blev derved del af nationens kollektive erindring. Men

¹ Oluf Danielsen, *Klimaet på Dagsordenen – Dansk klimadebat 1988-2012* (København: Multivers ApS, 2015), s. 26-27

² "Fremtidens klima" konsulteret den 6. oktober 2025 link: <https://klimatilpasning.dk/fremtidens-klima>

³ Julia Leyda og Diane Negra, Introduction: Extreme Weather and Global media i *Extreme Weather and Global Media*, red. af Julia Leyda og Diane Negra (New York: Routledge, 2015), s. 1

⁴ Peter Tanev, *December orkanen: 3. december 1999* (Odense: K.E. Media, 2004), s. 89-99

hvilken indflydelse fik den på klimadebatten? Dette spørgsmål søger denne afhandling at belyse ved at undersøge, hvordan orkanen blev behandlet i de danske aviser i perioden efter orkanen.

Problemstilling og afgrænsning

I denne specialeafhandling vil der blive lagt et særligt fokus på, hvilken betydning ekstremvejrhændelser i Danmark har haft på miljødiskursændringerne blandt danske aviser. Denne tilgang er blevet valgt for at afdække, om markante vejrhændelser kan beskrives som en central forklaringsfaktor for ændringer i mediedækningen og diskursen i perioden efter. Intentionen er, at det derigennem bliver muligt at afdække, om ekstremvejrhændelser er vigtige faktorer til at forklare den stigende vigtighed, som klima og miljø får i den offentlige debat i perioden efter årtusindskiftet. For at konkretisere dette speciales undersøgelsesfelt vil der blive taget udgangspunkt i mediedækningen af Decemberorkanen i 1999. Denne ekstremvejrshændelse vil blive anvendt som case for at skabe et indblik i mediernes dækning af orkanen i tiden efter stormfaldet, og hvilken indvirkning stormens ødelæggende karakter fik på mediernes dækning af klima og miljøproblemet. Begrundelsen for valget af netop denne begivenhed er dens forholdsvis nære temporale placering i forhold til vores nutid, og at den eksisterende litteratur vedrørende orkanen primært er udført af journalister og meteorologer. Eksempler på denne realitet er Peter Tanevs bog *December Orkanen*, hvori han udførligt gennemgår orkanens hændelsesforløb og konsekvenser.⁵ Et yderligere eksempel er bogen *Ekstremt vejr* af Bettina Bjerring, Anja Fonseca, Søren Jacobsen og Jesper Theilgaard, hvor orkanen igen dækkes af metrologer og journalister. Heri beskriver forfatterne forskellige typer af ekstremt vejr i Danmark og gennemgår eksempler på disse vejrtyper gennem historien.⁶ Med det grundlag er det vurderet, at der er behov for at behandle orkanen som historisk case. Det vil yderligere være nødvendigt at afgrænse specialets undersøgelsesfelt både kildemateriale-mæssigt og temporalt, da klimadebatten er omfattende og kompleks. For at kunne nå at afdække en interessant problemstilling er det blevet valgt kun at afdække perioden efter Decemberorkanen og frem til 2009. Det er derudover blevet valgt, at undersøgelsen vil fokusere på de nationale aviser: Politiken, Berlingske Tidende, Jyllands-Posten og Information. Ved at vælge disse aviser er det forhåbningen at specialet formår at kunne se de tendenser, der dominerer i de danske avismedier i perioden. Det er dog muligt, at den valgte periode samt manglende inklusion af nogle aviser kan forvrænge billedet, men det vurderes, at disse afgrænsninger er nødvendige for at kunne nå i mål med dette speciale. Dette medfører, at det er muligt at udforme følgende problemformulering.

⁵ Tanev, *December orkanen*, s. 7-8

⁶ Bettina Bjerring et al., *Ekstremt vejr og vejrphænomener i Danmark*, (København: DR, 2009), s. 41-44

Problemformulering:

Hvilke miljødiskurser gør sig gældende blandt de udvalgte nationale aviser i dækningen af Decem-berorkanen i 1999 i perioden 1999 til 2009 og hvordan påvirker anvendelsen af orkanen som erin-dringsanker avisernes dækning af miljø- og klimaproblematikken.

Forskningspræsentation og Teori

For at kunne besvare den valgte problemformulering er det nødvendigt at etablere i hvilken historisk-kontekst dette speciale skrives. For at klarlægge dette er det nødvendigt at afdække den relevante teori og eksisterende historiografi indenfor det valgte emneområde så det er muligt at etablere specialets placering i forhold til den eksisterende forskning på området og hvilken historisk kontekst dette speciale skrives ind i mere generelt. Det er derfor nødvendigt at etablere det fundament, som dette speciale bygger på, for at give en forståelse for, hvordan dette speciale bygger videre på eksisterende forskning. En gennemgang af den relevante teori vil derfor følge for at klarlægge netop denne tilgang og derved eksemplificere, hvilket fundament der skrives ud fra.

Miljødiskurser

En central teori og begreb, som bliver anvendes i dette speciale, er brugen af miljødiskurser som prisme for at forstå, hvilken tilgang de enkelte aviser lægger til klima og miljøspørgsmålet. Overordnet set er miljødiskurs et begreb, som beskriver, hvordan forskellige miljøpolitiske opfattelser skabes. Dette bliver gjort ved at analysere de valgte narrativer, som de forskellige miljøpolitiske positioner anvender til at opbygge deres politiske position.⁷ Miljødiskurserne er i dansk kontekst blevet opstillet og udnyttet af Oluf Danielsen i hans doktordisputats *klimaet på dagsordenen* fra 2015, hvori han formulerer 9 forskellige miljødiskurser, der præger klimadebatten i de danske medier. Disse er: overlevelsediskursen, prometheusdiskursen, problemløsningsdiskurserne (administrativ rationalisme, demokratisk pragmatisme, økonomisk rationalisme), sustainability/bæredygtighed, økologisk modernisering, grøn bevidsthed og grøn politik.⁸ Danielsen har baseret disse konstruerede diskurser på forskning lavet af henholdsvis Maarten A. Hajer professor i public policy ved universitet i Amsterdam, filosofen Michel Foucault og John Dryzek professor i social teori og politologi.⁹ For at kunne anvende miljødiskurserne i deres korrekte kontekst er det nødvendigt at forstå, hvad hver af de forskellige diskurser repræsenterer. Særligt interessant for dette speciale er det at klarlægge, hvilken intention og ideologisk tendens der ligger bag den enkelte diskurs. En beskrivelse af de enkelte diskurser er derfor nødvendig, og vil være med til at give det fornødne indblik i begreberne for, at det bliver muligt at anvende diskurserne i dette speciale.

⁷ Danielsen, *Klimaet på Dagsordenen*, s. 35

⁸ Ibid., s. 45-57

⁹ Ibid., s. 35-36, 39

Danielsen anvender i sin disputats en opdeling af de 9 fremsatte miljødiskurser, der er baseret på Dryzeks opdeling af de forskellige miljødiskurser.¹⁰ Dette er blevet gjort for at indramme, hvordan de forskellige miljødiskurser fremsætter, hvordan man skal håndtere klimaudfordringerne i verden, indordner sig i forhold til hinanden. Derudover giver inddelingen også anledning til at kunne forstå, hvordan de forskellige diskursers opfattelse af naturen kommer til udtryk i forhold til de andre diskurser. Dette giver anledning til at man kan opstille de forskellige diskurser i et såkaldt ”fire-rums skema” som Danielsen konstruerer i sin bog baseret på Dryzeks forskning.¹¹

Tabel 1: Miljødiskurserne opdelt i forhold til tilgange til miljø- og klimaproblematikken. Kilde: Danielsen, Klimaet på Dagsordenen, s. 39

	Reformist	Radical
Prosaic	<u>Problem solving/Problemløsning</u> Administrative rationalism/administrativ rationalism Democratic pragmatism/demokratisk pragmatisme Economic rationalism/ økonomisk rationalisme	<u>Limits to growth/Begrænsninger på vækst</u> Survivalism/overlevelsediskursen Promethean/prometheusdiskursen
Imaginative	<u>Sustainability/Bæredygtighed</u> Sustainability/Bæredygtighed Ecological modernization/Økologisk modernisering	<u>Green Radicalism/ Grøn radikalisme</u> Green consciousness change/Grøn bevidsthed Green politics/Grøn politik

Miljødiskursernes placering i de fire rum handler grundlæggende om, hvordan den enkelte diskurs forstår, hvordan man bør tilgå løsningen af miljø- og klimaproblematikken. For eksempel vil en miljødiskurs placering i rummet reformist/prosaic betyde, at miljødiskursens fortalere vil argumentere for at løse miljø- og klimaudfordringerne gennem jordnære tilgange (for eksempel anvende eksisterende og tilgængelige værktøjer til at regulere miljøet), som bevarer den etablerede samfundsorden.¹² Dette står i kontrast til de radikale/nytænkende diskurser, hvis fortalere vil argumenter for implementeringen af nye tilgange og omlægning af den politiske struktur for at opnå en mere gunstig regulering af miljøet.¹³ Der kan dog være interne modsætninger mellem de forskellige diskurser i de enkelte rum. For eksempel gør Danielsen opmærksom på, at overlevelsediskursen og Prometheus diskursen på mange måder er hinandens modsætninger. Deres tilgange til at løse miljøproblematikken kan givetvis begge ses som radikale, men der er meget lidt enighed mellem de to diskurser om, hvilke tiltag

¹⁰ Danielsen, *Klimaet på Dagsordenen*, s. 39

¹¹ Ibid., s. 39

¹² Ibid., s. 48

¹³ Ibid., s. 55

der bør anvendes for at imødekomme problematikken, og hvor stort et problem miljø- og klimaudfordringerne er for samfundet.¹⁴

Overlevelsesdiskursen

Som det fremgår af firerumsskemaet, kan overlevelsesdiskursens proponenter opfattes som bundne i en jordnær og 'gammeldags' forståelse af de udfordringer, menneskeheden står overfor som civilisation. Ifølge overlevelsesdiskursens proponenter kan naturen opfattes som ustabil, og menneskehedens befolkningstilvækst og forbrug af jordens ressourcer medfører et utåleligt pres på de eksisterende naturforhold.¹⁵ Diskursen har altså en malthusiansk kerne, og forstår dermed de miljø- og klimamæssige udfordringer som en konsekvens af den forøgede menneskelige aktivitet på kloden. For at imødekomme disse udfordringer tillægger diskursens proponenter sig derfor relativt radikale tilgange til at løse de problemer, som de mener kloden står i. Disse tilgange er blandt andet aktiv begrænsning af befolkningen, indgreb i og begrænsninger af væksten blandt verdens nationer, begrænsninger af udledning af skadelige kemikalier og gasser og indgriben i forbrug af ikke-fornybare ressourcer.¹⁶ Disse tilgange skaber også fundamentet for den kritik, der eksisterer af diskursen, hvor særligt villigheden til at gribe ind i personlige friheder og valg bliver mødt med kritik fra flere forskellige politiske kanter, som spænder fra den ideologiske højre- til venstrefløj.¹⁷

Prometheusdiskursen

Denne diskurs indordner sig på under det samme rum i Dryzeks skema som overlevelsesdiskursen, dog af markant andre grunde end overlevelsesdiskursen. Prometheusdiskursen har et grundlæggende positivt syn på menneskets evne til at håndtere naturen og klimaets tilstand, og er af den holdning, at mennesket altid har vist evnen til at overkomme de udfordringer, som de bliver præsenteret for.¹⁸ Diskursen er præget af et billede af naturen som stabil, i ligevægt og som en gennemgående ressource for mennesket.¹⁹ Ligesom overlevelsesdiskursen kan Prometheusdiskursen ses som både jordnær og radikal i dens tilgang til, hvordan man skal håndtere de udfordringer, menneskeheden står overfor når det kommer til klimaet. Prometheusdiskursen arbejder ud fra et neoliberalt perspektiv. Proponenterne af denne diskurs er af den opfattelse at udfordringerne, som mennesket står overfor, bliver løst

¹⁴ Danielsen, *Klimaet på Dagsordenen*, s. 45

¹⁵ Ibid., s. 45

¹⁶ John Dryzek, *The Politics of the Earth: Environmental Discourses* Fourth Edition (Oxford: Oxford University Press, 2022), s. 40-41

¹⁷ Danielsen, *Klimaet på Dagsordenen*, s. 46

¹⁸ Ibid., s. 46-47

¹⁹ Ibid., s. 47

gennem den teknologisk udvikling og den usynlige hånds regulering af det frie marked.²⁰ Danielsen fremhæver et eksempel på denne forståelse i sin disputats. ”Da olieprisen [steg] i 1970’erne blev det således rentabelt at bore efter olie på store havdybder. [...] Hvis omvendt prisen falder, bliver der overflod af ressourcer. Med adgang til tilstrækkelige mængder af energi kan miljøproblemerne løses.”²¹ Markedet og teknologiens udvikling er her tydeligt de styrende faktorer, der er med til at regulere miljøet og klimaet. Den indbyggede radikalisme i denne forståelse ligger altså i den grundlæggende opfattelse af problematikken, og argumenterer for, at de forandringer, som sker med klimaet og miljøet, vil markedet selv sørge for bliver håndteret.²²

Problemløsningsdiskurserne

Danielsen placerer de tre diskurser: økonomisk rationalisme, administrativ rationalisme og demokratisk pragmatisme, under samme diskursgruppe, fordi de alle deler et fællessyn på naturen. Deres løsningsforslag divergerer en smule fra hinanden, men arbejder alle inden for rammerne af den liberale kapitalisme. Proponenter af disse diskurser tager udgangspunkt i sammenlignelige tilgange til at opnå løsninger på de eksisterende klimaproblematikker. Dette gør det muligt at kategorisere diskurserne under det samlede banner *Problemløsningsdiskurser*. De tilgange, som ønskes anvendt af proponenterne af problemløsningsdiskurserne, er reformistiske i karakter. Deres ambition er at regulere systemet, så det bliver muligt at mitigere stress på naturen. Disse tilgange udspringer i en fælles opfattelse af naturen, blandt de enkelte diskurser, som en dynamisk konstruktion, som indeholder flere, såkaldte “ligevægtsstadier”.²³ Denne naturopfattelse giver anledning til det fælles narrativ, at det er muligt at skabe den fornødne ligevægt med naturen, gennem regulering af markedet og gennem normændringer i befolkningen. Der er dog her intern uenighed mellem de enkelte diskurser, om i hvor høj grad denne proces skal være en top-down styret proces eller en bottoms-up styret proces. Dette kommer særligt til udtryk mellem diskurserne administrative rationalisme og demokratisk pragmatisme. Fortalerne for administrativ rationalisme mener, at man, gennem rationelle analyser, såsom cost-benefit og risikoanalyser m.fl., foretaget af et velfungerende og robust bureaukrati, kan foretage de korrekte beslutninger og de korrekte reguleringer til at mitigere effektivt.²⁴ Dette står i kontrast til fortalerne for demokratisk pragmatisme, som mener, at man er nødt til at involvere borgere, miljøorganisationer, fagforeninger og virksomheder i beslutningsprocesserne, så den normative ændring, der skal

²⁰ Dryzek, *The Politics of the Earth*, s. 59-60

²¹ Danielsen, *Klimaet på Dagsordenen*, s. 47

²² Ibid., s. 47

²³ Ibid., s. 48

²⁴ Ibid., s. 48

foretages, bliver lokalt forankret.²⁵ Uden for denne debat står proponenter for den økonomiske rationalisme. Fokuset for denne gruppe er primært på, hvordan markedet selv kan være med til at opnå den nødvendige adfærdsændring, ved at indse, at det økonomisk kan betale sig at skabe mere miljørigtige tiltag. Der er altså til dels, i modsætning til den administrative rationalisme, et klart ønske om, at markedet selv er med til at regulere. Dog er den økonomiske rationalismes proponenter villige til at anvende økonomiske tilskyndelser, for at påvirke markedet i den rigtige retning. Dette kunne blandt andet være ved at pålægge klimabelastende industri grønne skatter, som sikrer, at der er et incitament for positiv ændring af praksis.²⁶

Den bæredygtighedsdiskurs

Denne diskurs indfinder sig under gruppen af diskurser, som kan anses for at være reformistiske og samtidig nytænkende, når man studerer proponenternes ambition for samfundet når det kommer til miljøspørgsmålet. Ligesom de problemløsende diskurser har proponenterne af denne diskurs også en opfattelse af naturen som en dynamisk konstruktion, hvor mange forskellige ligevægtsstadier eksisterer.²⁷ I modsætning til problemløsningsdiskurserne har fortalere for den bæredygtigeudviklingsdiskurs dog en langt mere aktivistisk og nytænkende tilgang til løsningen af de udfordringer, som menneskeheden står overfor, når det gælder klima og miljø. Ambitionen er ikke kun at mitigere og begrænse skade, men at skabe en virkelighed, hvor man også sikrer naturressourcerne i fremtiden. Det betyder, at fortalere for denne diskurs, ønsker at beskytte mod fremtidige miljø skader, før de finder sted, og derigennem sikre naturens ligevægt. For at opnå denne ambition, ønskes der blandt fortalere for denne diskurs et bæredygtigt forbrug af eksisterende naturressourcer samt beskyttelse af den nuværende natur. Dette kan både være gennem lokale initiativer eller gennem lovgivning. Ligesom i den demokratiske pragmatismes diskurs, er der i den bæredygtigeudviklingsdiskurs også en ambition om at forankre de valgte tilgange i samarbejde på flere forskellige niveauer af organisering. Denne tilgang skal skabe rum for samtale, samarbejde og debat, og sikre den ønskede forankring i lokale forhold.²⁸

Den økologisk moderniserings diskurs

Den anden af de to reformistiske, men nytænkende miljødiskurser, er økologisk modernisering. Ligesom bæredygtighedsdiskursen, forstås naturen også som indeholdende flere ligevægtstilstande.

²⁵ Danielsen, *Klimaet på Dagsordenen*, s. 49

²⁶ Dryzek, *The Politics of the Earth*, s. 133-134, 136-139

²⁷ Danielsen, *Klimaet på Dagsordenen*, s. 51

²⁸ Ibid., s. 50

Den overordnede forståelse af naturforholdene er altså enslydende med den, som bliver præsenteret af proponenterne for bæredygtighedsdiskursen. Forskellene mellem de to diskurser skal derfor findes i, hvordan de forskellige proponenter mener, løsningerne på miljø- og klimaproblemerne skal findes. Fortalerne for den økologiske moderniseringsdiskurs mener, at der allerede eksisterer flere incitamenter, som gør det attraktivt for markedet at implementere miljøbeskyttende initiativer.²⁹

“

- *Mindre forurening betyder mere effektiv produktion*
- *Udskydelse af løsninger af miljøproblemer gør løsningerne dyrere for både erhvervslivet og staten*
- *Et ikke forurenet og æstetisk miljø betyder sundere, gladere og mere produktive medarbejdere*
- *Der kan tjenes penge på at sælge grønne varer og tjenesteydelser*
- *Der er profit i at lave og sælge udstyr til forebyggelse og bekæmpelse af forurening*³⁰

Den store udfordring, som proponenterne af denne diskurs er fokuseret på, er manglende teknologi og økonomisk incitament til at overkomme den indledende udfordring med at få konverteret produktionerne om til mere miljørigtige produktioner. For at imødekomme denne udfordring lægger fortalerne for denne diskurs op til et tættere samarbejde mellem stat og erhvervsliv, som kan sikre investering i grøn teknologi, som kan fremme udviklingen.³¹ Derudover mener proponenter af diskursen, at det civile samfunds og NGO'ers rolle i højere grad skal være kontrollører af, hvorvidt erhvervslivet og staten overholder deres målsætninger end direkte involveret i beslutningsprocessen.³²

Den grønne bevidstheds diskurs

Sammen med *Grøn politik*, som vil blive gennemgået senere, udgør Grøn bevidsthed en af de to diskurser, som kan klarificeres som værende både radikal i deres forståelse af naturen, og nytænkende i, hvordan man skal imødekomme de udfordringer, som naturen står overfor. I den grønne bevidstheds diskurs er naturen opfattet som ustabil, og den nuværende menneskelige aktivitet som yderligere destabiliserende. Den eneste måde, man, ifølge diskursens tilhængere, kan modarbejde denne tendens, er ved, at hvert individ selv må opnå en grøn bevidsthed, altså en indsigt i, hvordan deres livsførelse er med til at påvirke miljøet negativt, og hvordan de kan lave om på deres liv, så det hjælper miljøet. Fokusset er ikke på at styre befolkningen gennem top-down regulering, men, at befolkningen selv

²⁹ Danielsen, *Klimaet på Dagsordenen*, s. 52

³⁰ Ibid., s. 52

³¹ Dryzek, *The Politics of the Earth*, s. 159-160

³² Danielsen, *Klimaet på Dagsordenen*, s. 53

opnår indsigt, så det er muligt for dem at agere anderledes.³³ Danielsen formulerer diskursens ideologi således: “*Grundlæggende er troen på, at ændrede ideer og tænkning kan føre til en ændret verden. Deep ecology [Grøn bevidsthed] er en form for moderne romantik.*”³⁴ Disse ændringer af ideer bør foretages gennem kampagner og tiltag, for at forsøge at ændre forbrugeradfærd og informere om miljøproblematikkerne ved bestemte produkter eller produktionsmetoder. Målet er, at befolkningen på eget initiativ ændrer adfærd. I den grønne bevidstheds diskurs er initiativet derfor forankret i borgerne selv, og de skal selv være aktive deltagere i miljøbeskyttende aktivitet, gennem adfærdsændringer.³⁵

Den grønne politiks diskurs

I kontrast til den grønne bevidstheds passive normative tilgang til at opnå ændring, er den grønne politiske diskurs aktivistisk. Grundlæggende har den grønne politiske diskurs og den grønne bevidstheds diskurs samme forståelse af naturens tilstand. Begge opfatter naturen som ustabil, men hvor den grønne bevidstheds diskurs argumenterer for individuel handling, argumenterer den grønne politiske diskurs for organiseret handling. Denne handling kan blandt andet være civil ulydighed, politiske aktioner eller demonstrationer. Dette skal være med til at presse de eksisterende partiers miljøpolitik, og være med til at etablere en miljøbevægelse eller støtte allerede eksisterende miljøbevægelser. Ligesom den grønne bevidstheds diskurs, har den grønne politiske diskurs et bottoms-up perspektiv, hvor det er græsrodsaktivisme, som skal skabe vejen til ændring.³⁶

Collective prospective memory/Kollektiv potentiel erindring

Et yderligere centralt koncept for dette speciale er begrebet Collective prospective memory (på dansk kollektiv potentiel erindring). Begrebet udspringer fra ideen om kollektiv erindring, som blev formuleret af Maurice Halbwachs i hans bog *Les cadres sociaux de la mémoire*, som er blevet oversat flere gange blandt andet i bogen *On Collective Memory*. Kollektiv erindring kan beskrives som et fællesskabs forståelse af dets fortid og derigennem dets forståelse af egen nutid.³⁷ Kollektiv potentiel erindring blev dannet som koncept på baggrund af et ønske om at skabe en indsigt i, hvilken rolle medier spiller i skabelsen af den kollektive erindring. Ønsket om at indskrive mediernes påvirkning af den kollektive erindring blev undersøgt af Jill A. Edy i 1999 i hendes artikel *Journalistic Uses of Collective Memory*, hvori hun beskriver mediernes rolle i den kollektive erindrings skabelsesproces således.

³³ Dryzek, *The Politics of the Earth*, s. 199-202

³⁴ Danielsen, *Klimaet på Dagsordenen*, s. 54

³⁵ Ibid., s. 54-55

³⁶ Ibid., s. 55

³⁷ Maurice Halbwachs, *On Collective Memory*, Red. & overs. Lewis A Coser (Chicago: The University of Chicago Press, 1992), s. 38-39

“The media are unique in their ability to reach huge communities simultaneously. However, like all other narrators of the past, journalists work within the constraints of their profession.”³⁸ Baseret på denne ambition om at forstå mediers indvirkning på den kollektive erindring udarbejdede Keren Tenenboim-Weinblatt konceptet ”Mediated Prospective Memory“ i hans artikel *Bridging Collective Memories and Public Agendas* fra 2013.³⁹ Formålet var at sammenkæde, hvordan medierne anvender fortiden, nutid og fremtiden til at skabe den kollektive erindring og til at være agendasættende for den offentlige diskurs.⁴⁰ Baseret på Tenenboim-Weinblatts forskning har Adrienne Kroepsch og medforfattere udviklet det mere brede koncept Collective Prospective Memory (kollektiv potentiel erindring) i artiklen *Remembering the Past, Anticipating the Future* i tidsskriftet *Environmental Communication*. Heri bliver konceptet beskrevet som ”[...] the collective recognition of what still needs to be done to remedy a problem in the present and future, based on the past.”⁴¹ Konceptet anvendes altså til at beskrive den måde, hvormed man kan anvende den kollektive erindring vedrørende et bestemt emne eller en bestemt begivenhed til at påvirke den offentlige debat, som relaterer sig til den konkrete begivenhed. Formålet med denne tilgang er at påvirke den fremtidige kollektive erindring om det givne emne eller den givne begivenhed.⁴² Kroepsch et al. eksemplificerer brugen af kollektiv potentiel erindring i deres artikel, hvor de viser lokale mediers anvendelse af konceptet til at vinkle narrativet i forbindelse med dækningen af års- og mindedage relateret til destruktive naturbrænde.⁴³

Memory Anchoring/Erindrings forankring

Det sidste centrale koncept, der skal redegøres for, er konceptet memory anchoring eller erindrings forankring. Konceptet beskriver, hvordan erindringen vedrørende en bestemt begivenhed kan anvendes som ‘anker’ for mindet om den begivenhed, og derigennem anvendes til at skabe den nødvendige indsigt i nutiden og en potentiel fremtid som resultatet af den erindrede begivenhed.⁴⁴ Corinna de

³⁸ Jill A. Edy., ”Journalistic Uses of Collective Memory”, *Journal of Communication* 49 (2) (1999): 71, downloaded 25. marts 2025. doi:[10.1111/j.1460-2466.1999.tb02794.x](https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.1999.tb02794.x)

³⁹ Keren Tenenboim-Weinblatt, ”Bridging Collective Memories and Public Agendas: Toward a Theory of Mediated Prospective Memory” *Communication Theory* 23 (2013): 91. Downloaded 25. Marts 2025 doi:10.1111/comt.12006

⁴⁰ Ibid.: 106-107

⁴¹ Adrienne Kroepsch et al., ”Remembering the Past, Anticipating the Future: Community Learning and Adaptation Discourse in Media Commemorations of Catastrophic Wildfires in Colorado”, *Environmental Communication* 12 (1)(2018): 136. Downloaded 25. Marts 2025 doi: 10.1080/17524032.2017.1371053

⁴² Ibid.: 136

⁴³ Ibid.: 144

⁴⁴ Corinna de Guttery & Beate Ratter, ”Expiry date of a disaster: Memory anchoring and the storm surge 1962 in Hamburg, Germany”, *International Journal of Disaster Risk Reduction* 70 (2022) : 3. Downloaded 4. april 2025 doi:[10.1016/j.ijdr.2021.102719](https://doi.org/10.1016/j.ijdr.2021.102719)

Guttry og Beate Ratter udarbejdede i deres artikel *Expiry date of a disaster* fra 2022 en beskrivelse af erindrings forankring, hvor de definerer konceptet således:

”[...] *how past events are used to make sense of the present and the future. This aspect is the focus of analysing memory anchoring processes, where the past is a continuum with the present. Elements of the present are framed based on direct and indirect experience of events in the past and actively associated with those.*”⁴⁵

Erindrings ankeret er altså et reflektionsværktøj, som gør det muligt at forstå vores samtid og fremtid baseret på hændelser i fortiden. De hollandske historiker Lotte Jensen og Adriaan Duiveman gør det yderligere klart i deres artikel *Warned by the past: How Dutch media commemorate the 1953 North Sea Flood as a future climate catastrophe*, at det gør det muligt at skabe historiske analogier, som gør det muligt at sammenligne fortiden med nutiden og fremtid.⁴⁶ Dette gør redskabet yderst relevant for at forstå, hvordan danske medier anvender fortidens begivenheder til at skabe bestemte narrativer for at fremme deres tillagte miljødiskurs. Ved at anvende disse redskaber, begreber og koncepter er det ambitionen, at dette speciale vil kunne indfri den valgte problemformulering, og skabe ny indsigt i hvordan medierne anvender ekstremvejrshændelser til at påvirke den offentlige debat om klimaforandringer og miljøudfordringerne i Danmark.

⁴⁵ de Guttry & Ratter, ”Expiry date of a disaster”: 3

⁴⁶ Adriaan Duiveman & Lotte Jensen, ”Warned by the past: How Dutch media commemorate the 1953 North Sea Flood as a future climate catastrophe”, *International Journal of Disaster Risk Reduction* 120 (2025): 2. Downloaded 4. april 2025, doi:[10.1016/j.ijdr.2025.105338](https://doi.org/10.1016/j.ijdr.2025.105338)

Metode

Baseret på den udvalgte teori, er det ambitionen med dette speciale, at det vil være muligt at undersøge og afdække den valgte problemstilling. Herved vil det være muligt at afdække, hvilke virkemidler og narrativer de forskellige danske aviser anvender for at underbygge og konstruere de miljødiskurser, de anvender i deres artikler om Decemberorkanen i 1999. På den baggrund er det ambitionen, at det vil være muligt at skabe en gennemgående indsigt i, hvordan medierne anvender Decemberorkanen til at påvirke den kollektive erindring og offentlige debat. For at indfri dette mål, er det nødvendigt at opstille en analytisk ramme for denne specialeafhandling, som gør det muligt at skabe den fornødne indsigt i, hvordan avismedierne anvender orkanen som et erindringsanker og som værktøj til at skabe deres valgte miljødiskurser.

Intentionen er at anvende den relevante teori til at underbygge denne analyseramme, som derved vil gøre det muligt at frembringe en ny indsigt i, hvilken betydning orkanen i 1999 har haft på den kollektive erindring af klimaforandringerne og miljøspørgsmålet i Danmark. For at anvende den udvalgte teori mest effektivt, er det nødvendigt at strukturere undersøgelsen på en sådan måde, at det er muligt at skabe den tiltænkte indsigt i de enkelte elementer af det teoretiske grundlag. Dette vil blive gjort ved først at afdække, hvilke miljødiskurser de udvalgte nationale aviser anvender, for at afdække, hvilke variationer der er i valget af narrativer blandt de enkelte aviser. Ved at foretage denne undersøgelse, vil det være muligt at klarlægge, hvordan de forskellige miljødiskurser kommer til udtryk på tværs af de valgte aviser. Yderligere vil orkanens rolle i de enkelte artikler blive klarlagt. Derved vil det være muligt at fremsætte, hvordan orkanen bliver anvendt som erindringsanker af de forskellige aviser, og hvilken mening avisernes anvendelse bidrager med i forståelsen af de narrativer, som de forsøger at opbygge i de enkelte artikler. Denne tilgang vil blandt andet bygge på indsigter fra Adriaan Duivemans og Lotte Jensens tilgang til deres undersøgelse i forbindelse med deres artikel.⁴⁷ På den baggrund vil det derefter være muligt at vurdere orkanens indflydelse på den offentlige debat i samtiden og dens betydning som kollektivt potentielt erindring værktøj i eftertiden. Derved vil det være muligt for dette speciale at besvare den fremsatte problemstilling.

⁴⁷ Duiveman & Jensen, "Warned by the past" 2

Kildepræsentation

For at klargøre, hvilke miljødiskurser der er repræsenteret i de danske avismedier i perioden omkring orkanen i 1999 på et nationalt niveau, er det relevant at udvælge aviser, som samlet set udgør et repræsentativt udsnit af avismedierne på det gældende tidspunkt. Dette er særligt relevant, da forskellige aviser bliver holdt af forskellige målgrupper i Danmark, og derfor repræsenterer de forskellige aviser også forskellige ideologiske strømninger i samfundet. Dette kan have stor indvirkning på de miljødiskurser, som udtrykkes og anvendes af de enkelte aviser i forbindelse med dækningen af miljø og klimaspørgsmål, som blandt andet også gælder dækningen af ekstreme vejrhændelser. Dette medfører, at der er klare forskelle i afdækningen af historier vedrørende miljø og klima i de forskellige aviser. I Oluf Danielsens doktordisputats *Klimaet på dagsordenen*, klarlægger Danielsen disse tilgange, og repræsenterer derigennem, hvilke blikke og bias de forskellige aviser ligger til konkrete nyheder vedrørende temaet klima og miljø.⁴⁸ Med udgangspunkt i Danielsens udvalg af aviser, har det derfor været muligt at vælge en række aviser, som vil udgøre fundamentet for analysen af de miljødiskurser, der er repræsenteret i de danske avismedier i forbindelse med orkanen i 1999. Ud fra dette, vil dette speciale anvende artikler fra følgende nationale aviser til at afdække den valgte problemstilling: *Information*, *Jyllands-Posten*, *Politiken* samt *Berlingske Tidende*. Ved at udvælge disse avismedier, er det forhåbningen, at det vil være muligt at dække den store bredde, der er i de danske avismediers anvendte miljødiskurser, og derved skabe en generel indsigt i, hvordan de forskellige medier behandler ikke kun orkanen i 1999, men hele miljø og klimadebatten.

For at sikre den nødvendige indsamling af materiale, er der blevet foretaget en afsøgning af de udvalgte aviser gennem Det Kongelige Biblioteks avisdatabase Mediasstream. Herigennem, har der været adgang til det relevante avismateriale fra den udvalgte periode, ved at foretage afsøgningen af databasen på det kongelige biblioteks afdeling i Århus. Artiklerne er blevet fundet, ved at anvende en kombination af en række søgeord, for at forsøge at finde det relevante avismateriale. Ved at søge på de valgte ord, er det forsøgt at afdække det materiale, der er tilgængeligt vedrørende Decemberorkanen i 1999. For at afdække avismaterialet så godt som muligt, er der blevet anvendt boolsk-søgning og trunkering, til at kombinere søgeordene, så et forhåbentligt mere komplet billede af det tilgængelige avismateriale har vist sig. De søgeord, som er blevet anvendt, er: Klima, Orkan, Decemberorkan, 1999, Klimaforandring, Global opvarmning og Ekstremt vejr. Ved at anvende disse søgekriterier, er der blevet afdækket 93 relevante artikler i de udvalgte aviser: 27 i *Politiken*, 35 i *Berlingske Tidende*, 24 i *Jyllands-Posten* og 7 i *Information*. Disse artikler er distribuerede hen over hele den valgte

⁴⁸ Danielsen, *Klimaet på Dagsordenen*, s. 77

periode, og er diverse i den kontekst, de er skrevet i. Blandt andet, er der også en række af de udvalgte artikler, som er kronikker eller debatindlæg. Da disse i nogle tilfælde har et andet ophav end redaktionen på de enkelte aviser, kan deres tilstedeværelse eventuelt godt gøre mediebilledet en smule mere komplekst. Det er imidlertid blevet vurderet, at siden avisernes redaktioner har valgt at publicere disse kronikker eller debatindlæg, bidrager de stadig til samfundsdebatten som avisen står for, og derfor stadig er relevant i vurderingen af de anvendte miljødiskurser.

Analyse

En udførlig analyse af miljødiskursanvendelsen i relationen til Decemberorkanen i de udvalgte aviser vil blive foretaget. Derudover vil den konkrete anvendelse af orkanen også blive gennemgået. På baggrund af analysens resultater vil det være muligt at vurdere, hvilke miljødiskurser der gjorde sig gældende i portrættet af orkanen, og hvordan orkanen fungerede som erindringsanker.

Den usikre fremtid - Afdækning af de miljødiskursmæssige narrativer vedrørende Decemberorkanen i Politiken i perioden 1999 – 2009

For at afdække de forskellige narrativer, der bliver anvendt og skabt i Politiken i den udvalgte periode, er det nødvendigt at analysere, om bestemte tendenser gør sig gældende blandt de relevante artikler, der blev skrevet i den periode, som er blevet undersøgt. For at konkretisere arbejdet vil de enkelte artikler blive undersøgt og analyseret baseret på, hvilket år de blev udgivet. Derved vil udviklingen og ændringen af natursyn og valg i narrativer blive klargjort, og give anledning til at kunne gennemskue tendenser i avisens anvendelse af miljødiskursmæssige narrativer i forbindelse med orkanen i 1999. Dette vil muliggøre den senere vurdering og diskussion af disse tendenser, som derved kan være med til at besvare det fremsatte problem.

Overordnede tendenser i artikel udgivelse i Politiken

Der er blevet fundet 27 relevante artikler i perioden 1999-2009 der anvender Decemberorkanen i 1999 til at konstruere bestemte miljønarrativer, der bliver anvendt i til at skabe en bestemt narrativ vinkel. Disse artikler fordeler sig ikke ligeligt over hele perioden. I stedet fordeler de sig således at der i langt højere grad er skrevet flere artikler, hvor orkanen er refereret, tættere på den 3. december 1999 hvor orkanen fandt sted. Særligt bliver der skrevet en del i 2000 hvor 9 af den samlede mængde artikler er skrevet. Det er altså tydeligt at nærheden til den konkrete begivenhed i nogen grad har været med til at determinere anvendelsen og omtalen af orkanen i Politiken.

Tabel 2: Antal af relevante artikler i avisen Politiken fordelt på de enkelte år.

1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
3	9	3	2	0	3	3	0	3	0	1

Politikens artikler fra 1999

I de udvalgte artikler fra 1999 fremviser forfatterne delvist forskellige natursyn, som præger deres artikler, og dermed hvilke miljødiskursmæssige narrativer den enkelte forfatter eller artikel prøver på at fremstille. I de to artikler *Orkan: Klog af stormskade* og *Sket i året 99: Stormvarsel* bliver naturen fremstillet som ustabil, usikker og utilregnelig. Dette kommer til udtryk i begge artikler, særligt i

deres portræt af den virkelighed, de giver udtryk for at vi stod i på daværende tidspunkt, hvad angår klimaet. I *Orkan: Klog af stormskade* skriver Bernd Kuemmel blandt andet således “*Hvis der er en ting som de stormskader, der kaldes en katastrofe for de danske skove, viser, så er det at Danmark ikke har været og fortsat ikke er forberedt på igangsatte klimaændringer.*”⁴⁹ Fokusset på naturens uforudsigelighed og destruktive kraft placerer derved tydeligt artiklens natursyn i kategorien ustabil. Artiklen fokuserer dog primært på, hvordan administrationen af skovene har slået fejl, og hvordan det ændrede klima gør de tiltag, som eksisterer i forbindelse med håndteringen af skovene, til utilstrækkelige i fremtiden. Dette fokus på en konkret problematik relateret til klimaet, og fokusset på behovet for administrative ændringer, er dog ofte mere udtalt i miljødiskursmæssige narrativer, der bliver fremlagt i problemløsningsdiskurserne, i dette tilfælde særligt den administrative rationalisme.⁵⁰ Artiklen fokuserer primært på, hvordan man kan reformere indenfor det nuværende systems rammer, fremfor direkte reformering af systemet selv.

Samme tendenser ses ikke i de to andre artikler, som begge er mere entydige i, hvordan det natursyn, som bliver udlagt, stemmer overens med de fremstillede narrativer. I artiklen *Storm over Danmark: Jyderne tog stormvejret med ro* fremstilles naturen blandt andet som destruktiv, men samtidig som i balance, og ekstremvejrhændelser som en del af vejret og klimaets normale cyklus. “*Mens vinden peb om hjørnerne, og voksne mennesker skulle kæmpe for at holde balancen, konstaterede [Jyderne], at »sådan blæser det nu engang, når det blæser heroppe«*”⁵¹ Den klare tendens i denne artikel er anvendelsen af orkanen som et eksempel på, hvordan naturen kan have voldsomme udsving i dets normale tilstand, og at orkanen var et udtryk herpå, men at det ikke betyder ændret naturtilstand. Orkanen beskrives dog som ekstrem og ovenud det normale, og giver anledning til en måske mere nuanceret forståelse af orkanen blandt de interviewede, som ikke bliver fremstillet i denne artikel. Narrativet i artiklen passer dog stadig primært ind i den gruppe af narrativer, som anvendes af proponenter af prometheusdiskursen. Fokusset er ikke på, hvor udsatte vi er, og hvor farligt klimaet og miljøet er og bliver, men derimod hvordan det oplevede vejr er et udtryk for en stabil natur.

Den sidste relevante artikel fra 1999 er artiklen *Sket i året 99: Stormvarsel*. Heri bliver naturen beskrevet som ustabil og fremtiden som usikker. Orkanen agerer alarm for den virkelighed som fremtiden, ifølge artiklen, vil bringe, og bruges derved som advarsel for læserne om, at en ny virkelighed er påbegyndt. Kritikken i artiklen ligger primært på den måde, danskerne forbruger deres ressourcer,

⁴⁹ Bernd Kuemmel, “Orkan: klog af stormskade” *Politiken* 8. december 1999

⁵⁰ Danielsen, *Klimaet på Dagsordenen*, s. 47-50

⁵¹ Anne Bech-Danielsen, “Storm over Danmark: Jyderne tog stormvejret med ro” *Politiken* 18. december 1999

og hvordan dette forbrug er med til at påvirke klimaet negativt.⁵² Denne forståelse af naturens tilstand og de udfordringer, som vi står over for, placerer artiklens fremstillede narrativ i gruppe med narrativer, som normalt ville anvendes af andre proponenter af overlevelsesdiskursen. Eksempler på denne forståelse af naturen som ustabil og orkanens betydning som alarmklokke for fremtiden kommer til udtryk i artiklen flere steder. Blandt andet fremhæver artiklens forfatter følgende i artiklens indledning. ”Med århundredets orkan, [...] kom 1999 på sin egen måde til at fortælle en historie om en mulig ny epoke med mere ustabilt vejr i verden.”⁵³ Frygten for den indikation af et ændret klima, som orkanen eventuelt er, bliver altså klargjort i artiklen som det centrale tema, der ønskes fremhævet. Dette understreger artiklens diskursmæssige udgangspunkt, og gør det diskursmæssige narrativ klart. Dette bliver yderligere underbygget senere i artiklen. ”Orkanen var usædvanlig, [...] Det usædvanlige kan imidlertid blive mere almindeligt i det næste århundrede, også her i landet. [...] meteorologer har samstemmende beregnet sig til, at de stigende temperaturer kan skabe mere ustabilt vejr og flere storme.”⁵⁴ Det er heri tydeligt, at det overordnede tema og narrativ, der købes ind på i artiklen, er et narrativ, hvor naturen bliver uforudsigelig og mere destruktiv. Fokuset er primært rette mod, hvordan den måde, hvormed mennesket interagerer med miljøet og klimaet, destabiliserer disse i en sådan grad, at det potentielt ikke kan genoprettes.⁵⁵

Politikens artikler fra 2000

År 2000 er det år, hvor der er blevet lokaliseret flest relevante artikler i Politiken, som enten anvender Decemberorkanen som historisk reference eller behandler efterspillet efter orkanen. Der er fundet 9 relevante artikler i dette år. Fokus i artiklerne er primært på, hvordan man kunne sikre sig mod de økonomiske omkostninger ved det ændrede klima, og hvordan man kunne skabe et funktionelt økonomisk og politisk fundament til at løse de tilstedeværende udfordringer. Der er dog også andre diskursmæssige narrativer, som bliver bragt ind i en række artikler, der giver det tydelige udtryk, at avisen fortsat ikke operer med et bestemt miljødiskursmæssigt narrativ.

De tidligste artikler skrevet i 2000 er ofte relateret mere direkte til efterspillet efter selve orkanen. Deres fokus er rette mod de økonomiske omkostninger, og hvordan man sikre særligt skovene mod fremtidens klima. Dette gør sig for eksempel gældende i artiklen *Decemberorkanen kostede 13,1 mia kr.*, som blev udgivet den 26. oktober 2000. Heri er fokuset stort set udelukkende på de økonomiske omkostninger ved orkanen. ”Orkanen den 3. december 1999 blev en ekstremt dyr affære for

⁵² Anne Bech-Danielsen ”Sket i året 99: Stormvarsel” *Politiken* 26. december 1999

⁵³ Ibid.

⁵⁴ Ibid.

⁵⁵ Ibid.

forsikringsselskaberne. [...] selskaberne har modtaget krav på i alt 13,161 milliarder kroner.”⁵⁶ Den klarer tendens, som dette uddrag er udtryk for, er at det primære fokus blandt de udvalgte artikler fortsat er på den materielle virkelighed, som orkanen medførte. Klimanarrativerne træder altså i noget omfang i baggrunden for de mere virkelighedsnære fysiske og økonomiske konsekvenser af orkanen. Miljønarrativerne bliver dog stadig præsenteret i forbindelse med de fremlagte løsningsprocesser, og forsvinder ikke helt.

Det natursyn, der præger de fleste af de udvalgte artikler i år 2000, er, at naturen opfattes som ustabil. Dette beskrives blandt andet i artiklerne *Klimaforskning: En varm sommer gør ingen drivhuseffekt* fra 14. maj 2000 skrevet af Niels Nørgaard, og *Det danske vejr slår kolbøtter* fra 23. juni 2000 skrevet af Niels Nørgaard og Lise Møller Jensen. I begge disse artikler bliver klimaet og naturen beskrevet som i forværring og potentielt ude af balance. Formålet med begge artikler er at være advarende om konsekvenserne af det ændrede klima. Her bliver orkanen i 1999 en historisk reference, som anvendes til at fremvise et nærtstående eksempel på, hvad fremtiden potentielt, bringer når klimaet ændrer sig.⁵⁷ Natursynet bliver dog også i begge artikler afvejet og modificeret, og undergraver derigennem deres egen position ved at anvende modificerende sprogbrug. Et eksempel herpå kunne være følgende fra artiklen *Det danske vejr slår kolbøtter*. ”Og måske skal vi til at vænne os til mere regn, for de tre vådeste år er nemlig alle faldet inden for seneste seks år.”⁵⁸ Brugen af ord som måske og muligvis giver artiklerne et mere uklart narrativt udgangspunkt, og artiklernes forfattere indtager derved en mere vag position miljødiskursmæssigt. Fokusset på at informere og arbejde indenfor de etablerede rammer, som eksisterede, gør dog, at artiklerne primært får underbygget de narrativer, som primært bliver anvendt af proponenter af problemløsningsdiskurserne.

Der er dog nogle få af de andre artikler, som forsøger at konstruere andre narrativer, og derved viser, at andre tilgange får spalteplass i Politiken i år 2000. Dette bliver særligt repræsenteret i kronikken *En stille katastrofe* af Peder Agger, som blev udgivet den 20. februar 2000. Agger er ikke journalist, men var derimod professor ved RUC i miljøplanlægning, og hans kroniks repræsenterer derfor ikke avisens holdning. Heri retter Agger en udpræget kritik af det eksisterende rammer for pleje af miljø og klima. ”Jo flere vi bliver og des mere intensivt vi udnytter kloden, desto mere komplekse miljøproblemer kommer der til.”⁵⁹ Han anvender orkanen som et spejl for at vise, hvordan den eksisterende miljøpolitiske orden har slået fejl. Naturen bliver set som i kaos, og vores brug af

⁵⁶ ”Decemberorkanen kostede 13,1 mia. kr.” *Politiken* 26. oktober 2000

⁵⁷ Niels Nørgaard, ”Klimaforskning: En varm sommer gør ingen drivhuseffekt” *Politiken* 14. maj 2000 & Niels Nørgaard og Lise Møller Jensen, ”Det danske vejr slår kolbøtter” *Politiken* 23. juni 2000

⁵⁸ Nørgaard og Jensen ”Det danske vejr slår kolbøtter”

⁵⁹ Peder Agger, ”En stille katastrofe” *Politiken* 20. februar 2000

naturen er den primære faktor, som giver anledning til en nedadgående spiral for klimaets tilstand. Denne naturforståelse informerer Aggers diagnose af, hvad der er galt med samfundet, som resulterer i klimaudfordringer, samt hvad han mener, der bør ændres i praksis. Dette giver det klare indtryk, at der indtages en mere idealistisk position. Dette er blandt andet fremtrædende i følgende argument. ”vores udslip af drivhusgasser skal ned på en tiendedel, hvis der [...] skal blive plads til, at hele jordens befolkning kan nå op på en levestandard, der minder, om den vi har i Danmark i dag.”⁶⁰ Artiklen præsenterer også en række mere moderate reformistiske tendenser. Det gælder blandt andet nogle af artiklens løsningsforslag, som i nogle tilfælde er mere rette mod at se reel ændring af praksis fremfor at opnå en ændring af den politiske orden. Dette er særligt eksemplificeret af forslaget om at oprette en klimaskat, som bliver fremsat som eventuel løsning. ”Det vigtige er, at vi småt, men afgørende begynder at ændre kursen. F.eks. med grønne skatter.”⁶¹ Dette eksempel fra artiklen repræsenterer en villighed til at gå på kompromis med tilgangen, hvis det baner vejen hen mod et mere klimavenligt samfund. Denne mere nøgterne tilgang associeres oftere med bæredygtighedsdiskursen, eller den økologiske moderniserings diskurs.

Politikens artikler fra 2001

Fra året 2001 er der blevet fundet 3 relevante artikler udgivet i avisen Politiken. Disse artikler anvender orkanen med forskellige formål, og forsøger at fremme forskellige narrativer. Decemberorkanen bliver kun i ringe grad anvendt som en historisk reference i artiklerne og mængden af artikler indikerer, at orkanen på trods af dens ødelæggende karakter ikke har cementeret sig som en historisk reference i avisen. Et eksempel på dette er artiklen *Nationalisme: Dansk på skærmen* fra 7. januar 2001 skrevet af Michael Rothenborg og Trine Maria Ilsøe. Heri anvendes orkanen som historisk reference, men udelukkende for at fremvise hvordan ekstremt vejr har været med til at påvirke vores medieværner.⁶² Orkanen bruges som forklaring på, at danskerne i en stigende grad i 2000 begyndte at holde sig informerede om vejret. Artiklen repræsenterer dermed ikke et bestemt klimanarrativ udover det faktum, at interessen for vejr har været stigende efter orkanen. Artiklen har altså et mere informerende karakter, og ønsker ikke at skabe bestemte klimanarrative vinkler, som understøtter en bestemt diskursmæssig position.

Decemberorkanen bliver dog stadig anvendt til at skabe klimanarrativer i de andre 2 artikler fra 2001. Heri anvendes orkanen til at skabe to vidt forskellige narrativer, som begge forsøger at

⁶⁰ Agger, ”En stille katastrofe”

⁶¹ Ibid.

⁶² Michael Rothenborg og Trine Maria Ilsøe, ”Nationalisme: Dansk på skærmen” *Politiken* 7. januar 2001

analysere, hvad konsekvenserne af orkanen har været, og hvilken betydning klimaet kommer til at have for miljøet i fremtiden. Den første af de to andre artikler hedder *Lad skovene vokse* og blev udgivet 2. februar 2001 skrevet af Morten Knudsen. Heri behandler Knudsen, hvordan man bør gå til skovbruget, efter orkanen væltede store dele af den gamle skov. Natursynet i artiklen er balanceret og ser ikke på klimaet som uopretteligt ude af balance, men ser derimod muligheder i det nye klimaparadigme.⁶³ Dette natursyn understøtter artiklens formål, som er at beskrive en anderledes måde at gå til driften af de danske skove. Argumentet i artiklen er, at orkanen viste at skovene i Danmark ikke var velegnede til den nye klimavirkelighed, og at der skal skabes et bæredygtigt skovbrug. Denne holdning bliver understreget i følgende. ”Bæredygtig skovdrift skal hvile på tre ben: natur, social funktion og økonomi. [...]. Det naturnære søges opnået ved at udlægge skovpartier som urørt skov, [...] så den biologiske mangfoldighed og genressourcerne kan bevares.”⁶⁴ Ved at fremsætte dette syn på hvordan man bør reformere administrationen af skovene i Danmark fremviser Knudsen en forståelse af naturen, og dens fremtidige udfordringer, som passer ind i det som Dryzek beskriver som bæredygtighedsdiskursen.⁶⁵ Perspektivet i artiklen bærer tydeligt præg af et ønske om at se den danske naturpleje radikalt ændret for at give mennesker værdi i deres interaktion med naturen. Dette natursyn og formål placerer artiklens miljødiskurs i bæredygtighedsdiskursen.

Den sidste artikel fra 2001 fremsætter en anden forståelse af, hvilken konsekvens orkanen og klimaet har haft for Danmark. I artiklen bliver orkanen fremstillet som et positivt økonomisk element for Danmark, da den har skabt økonomisk aktivitet.⁶⁶ Denne artikels fokus ligger altså på de økonomiske fordele ved orkanen og fokuserer ikke på de konsekvenser for økonomien som orkanen har haft. Dette giver det klare udtryk i artiklen, at orkanen ikke bliver anvendt til at skabe et bestemt miljønarrativ for, hvordan ændringer i klimaet påvirker sandsynligheden for fremtidige storme. Artiklen forsøger heller ikke at skabe direkte mindelser om de materielle konsekvenser ved orkanen. Dog refereres der i artiklen til, at de økonomiske gevinster ved stormen er opnået gennem byggebranchen, som har skulle genopbygge skader efter orkanen.⁶⁷ Der fremkommer ikke noget tydeligt syn på naturen i artiklen, derved bliver naturen portrætteret som i balance. Den manglende stillingtagen til dette viser, at man i artiklen ikke ønsker at udfordre den etablerede forståelse af klimaet og naturen. Artiklen har dermed ikke en eksplicit anvendt miljødiskurs, men den manglende udfordring af status

⁶³ Morten Knudsen, ”Lad skovene vokse” *Politiken* 2. februar 2001

⁶⁴ Ibid.

⁶⁵ Dryzek, *The Politics of the Earth*, s. 157-161

⁶⁶ ”Orkanen pustede til økonomien” *Politiken* 30. marts 2001

⁶⁷ Ibid.

quo indikerer anvendelsen af prometheusdiskursen i artiklen. Denne tilgang kendetegner prometheusdiskursen som Dryzek fremlægger den.⁶⁸

Politikens artikler fra 2002

Der er blevet udgivet 2 relevante artikler fra året 2002. Den første artikel, *Diger skal sikres mod nyt klima*, blev udgivet den 7. januar 2002, skrevet af Niels Nørgaard. I artiklen anvendes orkanen til at opbygge et narrativ om, at investeringen i digerne og kystsikringen langs kysten i Danmark er mangelfuld. Orkanen bliver i denne sammenhæng udnyttet som en hjørnesten i argumentationen for behovet for ændret praksis, når det gælder håndteringen af miljøet ved de danske kyster. Dette bliver gjort ved at referere til de skader, som orkanen medførte, og hvordan ændret praksis bedre ville kunne sikre kysten i fremtiden.⁶⁹ Naturen bliver i artiklen beskrevet som ustabil, og i stigende grad vil blive mere usikker for borgerne i Danmark. Opfordringen i artiklen er, at det er nødvendigt at handle rettidigt, for at undgå den usikkerhed, som det ændrede klima kommer til at medføre.⁷⁰ Fokusset i artiklen er på at sikre mod det ustabile klima og de farer, det medfører. Løsningerne bliver fremstillede som nødvendige, siden klimaet kun i stigende grad vil blive farligere i fremtiden. Det advarende narrativ, som artiklen fremstiller, samt den naturforståelse, som anvendes, indordner artiklens diskursanvendelse i miljødiskursen overlevelsediskursen.

Den anden artikel, *Orkan gav sunde skove*, blev skrevet af Michael Rothenborg, og udgivet den 27. januar 2002. Artiklen forsøger at fremvise den udvikling, skovene gennemgik efter orkanen i 1999, og derigennem vise den positive effekt, den ekstreme vejrhændelse havde på det danske skovmiljø. Orkanen og dens konsekvenser for skovmiljøet er hovedomdrejningspunktet i artiklen. Den virkelige konsekvens af orkanen bliver sat over for de frygtscenarier, der blev fremsat i samtiden.⁷¹ Artiklens tese bliver fremsagt således. ”De danske skove har det paradoksalt nok bedre end før orkanen i december 1999. [...] Stormen har alt i alt været en gevinst for skovene, der har det bedre end i årtier.”⁷² Artiklen bør ses som et forsøg på at fortælle et positivt narrativ om det bæredygtige skovbrug, som orkanen har medført. Artiklen er præget af en positivisme og grøn ambition, som ofte kendetegner de idealistiske og reformistiske miljødiskurser, som Danielsen fremsætter dem.⁷³ Disse tendenser placerer primært artiklens diskursanvendelse indenfor den økologiske modernismes

⁶⁸ Dryzek, *The Politics of the Earth*, s. 59-61

⁶⁹ Niels Nørgaard, ”Diger skal sikre mod nyt klima” *Politiken* 7. januar 2002

⁷⁰ Ibid.

⁷¹ Michael Rothenborg, ”Orkan gav sunde skove” *Politiken* 27. januar 2002

⁷² Ibid.

⁷³ Danielsen, *Klimaet på dagsordenen*, s. 50-53

diskurs. Dette er særligt underbygget af fokusset i artiklen på positiv udvikling og de muligheder, som klimatiltag kan have for at forbedre både økonomi og menneskets interaktion med naturen.

Politikens artikler fra 2004

Det næste år, der er blevet fundet artikler fra, er 2004, hvor der er fundet 3 relevante artikler. Potentielt er to af artiklerne publiceret i respons til en mindre storm, som dele af Danmark oplevede den 17. november 2004.⁷⁴ Den første af de publicerede artikler i 2004 blev udgivet den 9. november af Tea Sletved, med titlen *Nyt klima – Nyt byggeri: Mod vildere vejr skal Danmark bygges*. Artiklen omhandler, hvordan danskerne bør bygge i fremtiden, og hvordan vi kan sikre os mod det ændrede klima. Orkanen i 1999 bliver i denne artikel anvendt som et minde og eksempel på, hvor galt det kan blive, hvis vejret bliver for ustabil. Natursynet, som bliver fremstillet i denne artikel, er præget af en accept af, at klimaet er ændret og mere ustabil. Sletved ønsker i artiklen dog at fremme en forståelse af klimaet som gennemgående en gradvis udvikling.⁷⁵ Målet med artiklen er at informere læserne om, hvordan vi bør bygge for at fremtidssikre dansk byggeri og infrastruktur. Både ved at bygge mere klimasikre steder, men også ved at bygge infrastruktur, som kan modstå det mere ekstreme vejr. Yderligere beskrives der også et behov for en bevidsthedsændring blandt både bygherrer og borgere i Danmark. Orkanen er her argument for, hvorfor denne bevidsthedsændring er nødvendig. Artiklen argumenterer for, at disse løsninger er nødvendige, men også, at de kan være med til at skabe en bæredygtigt, bedre og mere sikker byggemasse i Danmark.⁷⁶ Artiklen er tydeligt influeret af flere diskursmæssige tilgange. Bæredygtighedsdiskursen bliver særligt fremhævet, da ambitionerne i de løsninger, som bliver fremhævet, er fremadsynede og idealistiske i karakter. Orkanens bliver dog anvendt mere som advarsel for fremtidens vejr. Her anvender artiklen diskursmæssige træk, som i højere grad associeres med de narrativer, som overlevelsediskursen anvender.

Den næste artikel fra 2004 er faktisk kun et lille uddrag af en større opsamlings artikel vedrørende forskellige interessante nyheder. Dens titel er *Noter: Indland*, og blev udgivet i 4. december 2004. Uddraget handler om, hvordan vi i Danmark vil begynde at opleve flere orkanener, som den vi oplevede i 1999, fremover. Udnyttelsen af orkanen har det formål at anvende en meget konkret ekstremvejrshændelse til at eksemplificere klimaets konsekvens. Natursynet er pessimistisk, og er præget af et gennemgående element af alarmisme. Klimaet bliver beskrevet som i kaos og i stigende

⁷⁴ ”Storms in Denmark since 1891” konsulteret 20. september 2025 link: https://www.dmi.dk/fileadmin/user_upload/Bruger_upload/Stormlisten/STORMS_IN_DENMARK_SINCE_1891.pdf

⁷⁵ Tea Sletved, ”Nyt klima – nyt byggeri: Mod vildere vejr skal Danmark bygges” *Politiken* 9. november 2004

⁷⁶ Ibid.

grad ustabilt.⁷⁷ Den tydelige diskursanvendelse i denne artikel er overlevelsesdiskursen, og denne diskurs bliver især understøttet af det kritiske og alarmistiske budskab i artiklen.

Den sidste af de relevante artikler blev udgivet den 17. december 2004, skrevet af Ida Ebbensgaard. Artiklen omhandler den økonomiske byrde, ekstremt vejr har på den offentlige og private økonomi. Fokuset ligger især på de økonomiske byrder ekstremt vejr internationalt kommer til at have på verdens befolkning. Orkanen bliver anvendt som historisk reference til tidspunkter, hvor man i Danmark oplevede store økonomiske ødelæggelser på baggrund af ekstremt vejr.⁷⁸ Klimaet bliver fremstillet som mere ustabilt i artiklen, men ikke umuligt at genoprette gennem klimaindsatser. Naturforståelsen bærer dermed præg af samme naturforståelse som de idealistiske miljødiskurser.⁷⁹ Dette understøtter artiklens narrativ, om at klimaindsatser kan sikre økonomien. Fokuset på, hvordan klimatiltag kan være en god økonomisk investering, er et narrativ, som oftest er forbundet med de reformistiske idealistiske miljødiskurser. Dette placerer diskursanvendelsen i den økologisk modernisering eller i bæredygtighedsdiskursen.

Politikens artikler fra 2005

I 2005, er der blevet fundet 4 relevante artikler. Den første af de udvalgte artikler er udgivet den 16. januar 2005, med titlen *Erstatning for vandskader*. Den er skrevet af Dorthe Lønstrup, og omhandler de materielle skader samt forsikringsudgifter til disse skader efter en kraftig storm, som ramte Danmark 8. januar 2005.⁸⁰ Decemberorkanen bliver perspektiveret til den nye storm og til de økonomiske udfordringer, storme og orkaner medfører.⁸¹ Der bliver ikke præsenteret et tydeligt natursyn, men fokuset på de økonomiske udfordringer placerer natursynet i kategori med den økologiske moderniserings diskurs eller den økonomiske rationalismes diskurs.⁸² Manglen på et klart natursyn gør artiklens diskurs sværere at bedømme. Artiklen kritiserer dog, hvordan forsikring fungerer i forbindelse med stormflod. Denne kritik kan tolkes som eksempel på en mild grad af grøn modernistisk tendens i artiklen.⁸³

De sidste to artikler fra 2005 præsenterer begge ensartede natursyn og narrativer. Titlerne på disse artikler er *Danmark underforsikret mod storm* af Lars Ole Løcke, udgivet den 31. august 2005, og *Risiko: katastrofer på himmelflugt* af Morten Jastrup, udgivet 4. september 2005. I artiklerne

⁷⁷ ”Noter: indland” *Politiken* 4. december 2004

⁷⁸ Ida Ebbensgaard, ”Forsikringsgigant til kamp mod klimaforandringer – de koster dyrt” *Politiken* 17. december 2004

⁷⁹ Danielsen, *Klimaet på dagsordenen*, s. 50-53

⁸⁰ ”Storms in Denmark since 1891”

⁸¹ Dorthe Lønstrup ”Erstatning for vandskader” *Politiken* 16. januar 2005

⁸² Dryzek, *The Politics of the Earth*, s. 137

⁸³ Lønstrup, ”Erstatning for vandskader”

klargøres de økonomiske udfordringer, som staten og forsikringsselskaberne står overfor i relation til stormskader.⁸⁴ Decemberorkanen bliver i begge artikler anvendt som perspektivering til de udfordringer, man i 2005 står overfor. Natursynet er pessimistisk, og naturen bliver set som ustabil.⁸⁵ Narrativerne, artiklerne bygger op, er løsningsorienterede med fokus på at sikre økonomien. ”*Nu er vi i genforsikringsbranchen i den samme situation med hensyn til naturkatastrofer og terrorisme. [...] For mig at se er der to muligheder: Regeringerne og kapitalmarkederne*”⁸⁶ Uddraget er fra *Risiko: Katastrofer på himmelflugt*, og viser, hvordan fokuset i artiklen er på, hvordan de eksisterende komponenter i økonomierne kan anvendes til at sikre samfundet mod økonomiske ødelæggelser, påført af klimaet. Dette narrativ anvendes ofte af proponenter af den økonomiske rationalisme, da fokuset ligger på, hvordan de eksisterende kapitalmarkeder kan anvendes. Denne tilgang er repræsenteret i begge artikler, og placerer diskursbrugen i artiklerne i den økonomiske rationalisme, som Dryzek formulerer den. ”*Economic rationalism may be defined by its commitment to the intelligent deployment of market mechanisms to achieve public ends.*”⁸⁷ Der anvendes dog, også elementer af administrativ rationalisme i *Risiko: Katastrofer på himmelflugt*, da staten også har en rolle. ”*Regeringer betyder skatteydere. [...] der vil blive mere »samarbejde mellem det private og det offentlige*”⁸⁸ Denne anvendelse skaber dog en noget svagere association til den administrative rationalismes diskurs end til den økonomiske rationalismes diskurs, da den egentlige rolle, staten skal spille, ikke bliver tydeligt fremhævet.

Politikens artikler fra 2007

Det næste år, hvor der er fundet relevante artikler, er året 2007, hvor der er fundet tre relevante artikler. Den første artikel er kronikken *Rapport fra farezonen* af Kim Faber, som blev udgivet den 28. januar. Kim Faber var daværende kultur- og nyhedsjournalist på Politiken, som i dag primært arbejder som forfatter.⁸⁹ Kronikkens formål er at udlægge Fabers kritik af risikosamfundet, som han mener ikke giver et retvisende billede af verdenssituationen. I den forbindelse afdækker Faber en tendens i de danske medier, til at fremstille klimaet som ude af kontrol. Han anvender Decemberorkanen i 1999, til at vise, hvordan risikoen ved nye storme bliver overdrevet. ”*så heldige at bo her til lands [...] det er kun, til vindmåleren viser 41 sekundmeter, ved vi nu. [...] Under december-orkanen i 1999 [...]*

⁸⁴ Lars Ole Løcke, ”Danmark underforsikret mod storm” *Politiken* 31. August 2005 & Morten Jastrup, ”Risiko: Katastrofer på himmelflugt” *Politiken* 4. September 2005

⁸⁵ Ibid.

⁸⁶ Jastrup, ”Risiko: Katastrofer på himmelflugt”

⁸⁷ Dryzek, *The Politics of the Earth*, s. 125

⁸⁸ Jastrup, ”Risiko: Katastrofer på himmelflugt”

⁸⁹ ”Kim Faber og Janni Pedersen bøger” konsulteret den 12. september 2025, Link: <https://www.bog-ide.dk/boger/raekkefoelge/kim-faber-og-janni-pedersen-boeger>

har vi én gang fået at vide, at et område hører med til Risikoland, så er det sådan.”⁹⁰ Faber ønsker at skabe et narrativ om et samfund, som i stigende grad bliver styret af vores frygt for fremtiden. Han problematiserer mediernes retorik vedrørende klima, og anvender orkanen til at underbygge sin argumentation. Formålet med kronikken er dog ikke at underdrive udfordringerne ved klimaet i fremtiden, men i stedet at sikre, at vi som samfund ikke handlingslammer os selv, når vi ser nyhedernes fremstilling af verdenssituationen. Umiddelbart kan konstruktionen af det narrativ, at vi bekymrer os for meget, give det indtryk, at kronikkens anvender prometheusdiskursen til at skabe dens narrativer. Konteksten er dog ofte en anden i prometheusdiskursen, hvor det dominerende fokus er en opfattelse af mennesket som ubegrænset, både naturressourcemæssigt og ide udfoldelsesmæssigt.⁹¹

Dette ville dog være en overfladisk læsning af kronikkens diskursanvendelse. Kronikken kritiserer fokuset på risiko, og derigennem begrænsninger, som dominerer i den administrative rationalismes diskurs og overlevelsediskursen.⁹² Fabers kritik i kronikken retter sig særligt mod en stigende tendens i samfundet, til at kommercialiserer risiko og frygt. ”Risikovurdering er med andre ord blevet en kæmpeindustri.”⁹³ Kritikken i kronikken er altså også rettet mod de økonomiske strukturer og den økonomiske praksis. Dette er ikke en opfattelse, man finder ved proponenter af prometheusdiskursen.⁹⁴ Da kronikken primært er skrevet med fokus på risiko, indordner den sig ikke direkte i en bestemt miljødiskurs, og den anvendte diskurs, kan derfor kun observeres gennem den naturopfattelse, kritikken medfører. Fremstillingen af naturens ustabilitet er præcis det, som bliver kritiseret i kronikken. Denne vinkling af kritikken gør det muligt at placere naturopfattelsen i kronikken i et mere nuanceret leje, hvor naturens tilstand bliver opfattet som indeholdende flere ligevægtstilstande. Miljødiskursen i kronikken kan altså placeres i enten den grønne moderniserings diskurs eller bæredygtighedsdiskursen, siden de begge indbefatter de elementer, der dominerer retorikken i denne kronik.

Den næste artikel, der anvender orkanen i 1999 som en erindring, blandt Politikens artikler i 2007, er artiklen *Trav: Lukas Laurentius ser aldrig konkurrenterne*, skrevet af Lars Donatzky, og udgivet 30. april 2007. Artiklen præsenterer en fortælling om og interview med en hesteopdrætter og træner, som trænede en meget vindende hest i perioden.⁹⁵ Artiklen er ikke fokuseret på klimaet og konsekvenserne ved klimaændringerne. En analyse af anvendt miljødiskurs er derfor ikke særlig relevant for denne artikel. Der, hvor artiklen alligevel, er interessant er i Donatzky fremstilling af

⁹⁰ Kim Faber, ”Rapport fra farezonen” *Politiken* 28. januar 2007

⁹¹ Dryzek, *The Politics of the Earth*, s. 53-54

⁹² Ibid., s. 27-29, 84-85

⁹³ Faber, ”Rapport fra farezonen”

⁹⁴ Dryzek, *The Politics of the Earth*, s. 64

⁹⁵ Lars Donatzky, ”Trav: Lukas Laurentius ser aldrig konkurrenterne” *Politiken* 30. april 2007

orkanen som erindring for den interviewede aktør. ”Decemberorkanen begyndte at rase, skiltene fløj over banen, og på hjemvejen gennem skoven til Morud faldt træerne [...] Jeg lovede mig selv, at hvis vi kom helskindet hjem, så skulle hoppen aldrig starte.”⁹⁶ Artiklen er et eksempel på, hvordan Decemberorkanen påvirkede de mennesker, som oplevede den, og derigennem, hvordan den generelt blev husket.

Den sidste artikel fra 2007 er artiklen *Klimaændringer: Vi får stormvejr som ved Hebriderne* af Michael Rothenborg, som blev udgivet den 30. august 2007. Artiklen har til formål at beskrive de udfordringer, som klimaændringerne medfører samfundet i Danmark. Fokusset i artiklen er på konsekvenserne af et ændret klima for samfundet, både i nutid og fremtid.⁹⁷ Orkanen bliver anvendt som reference for, hvor slemt vi skal forvente, at vejret bliver i fremtiden, når klimaet ændrer sig, og orkanen bliver, derved anvendt som et skræmmebillede på, hvad fremtiden bringer. Det sprog, som anvendes i artiklen, er fyldt med billedliggørende ord, som er med til at skabe de narrative billeder, artiklen anvender. ”Høje træer blev flået op af jorden som ukrudt, tagsten dryssede ned fra himlen som hagl, ruder splintredes mod asfalten som sæbebobler.”⁹⁸ Konstruktionen af skræmmebilledet, sat sammen med den tydelig forståelse af naturen som ustabil, placerer denne artikels argumenter og narrativ i overlevelseshetens tilgang. Proponenterne af disse narrativer er ofte fokuseret på naturlige begrænsninger af naturressourcerne. Klimaforandringerne er derigennem en konsekvens til bruddet på disse naturlige begrænsninger, og er jordens respons på det pres, mennesket udsætter naturen for. Dette beskriver Dryzek således i sin bog *The Politics of the Earth*. ”Survivalism is rich in metaphors. These include, first and foremost, the notion of overshoot and collapse.”⁹⁹ Kollapset i uddraget beskriver kollapset af de økologiske systemer, og derigennem menneskets overlevelsesmuligheder. Artiklens anvendelse af sådanne begreber placerer artiklens diskursmæssige udgangspunkt i overlevelseshetens diskursen.

Politikens artikler fra 2009

Da der ingen relevante artikler er blevet udgivet fra året 2008, er det sidste år, som vil blive gennemgået i dette speciale med relevante artikler, året 2009. Her er der fundet 1 relevant artikel, hvor orkanen anvendes eller mindes. Den relevante artikel fra 2009 er artiklen *Stormråd bestormes med sager om oversvømmelser*, skrevet af Michael Rothenborg, og udgivet den 10. november 2009. Artiklen omhandler stormflodsskader i områder, som ikke hidtil har været ramt af stormflod. Artiklen forsøger

⁹⁶ Donatzky, ”Trav: Lukas Laurentius”

⁹⁷ Michael Rothenborg, ”Klimaændringer: Vi får stormvejr som ved Hebriderne” *Politiken* 30. august 2007

⁹⁸ Ibid.

⁹⁹ Dryzek, *The Politics of the Earth*, s. 43

at fremvise det stigende problem med stormflod, som følge af klimaforandringerne, og hvordan de rammer anderledes en hidtil.¹⁰⁰ Orkanen i 1999 bliver anvendt for at beskrive de omkostninger, der potentielt kan være ved det ændrede klima, når det giver anledning til en stigning i stormfloder. Orkanen bliver konkret brugt som en del af beskrivelsen af den udvikling, der har fundet sted indenfor de økonomiske omkostninger, der er forbundet med klimaforandringerne i perioden 1991 – 2009.¹⁰¹ Dette underbygger det fremherskende miljønarrativ i artiklen, at klimaets forværring medføre et nødvendigt skifte i indstilling til trusler fra klimaet. Dette er tilfældet, ikke bare på grund af de stigende udgifter til økonomiske skader, men også fordi konsekvenserne af klimaet nødvendiggør bedre forberedelse og beskyttelse fra private borgeres side. Dette betyder en nødvendig indstillingsændring til, hvor der bygges, og hvordan der bygges, da klimaet grundlæggende påvirker, hvor det som dansker er muligt at bo i fremtiden. Dette fremhæves i artiklen i følgende. ”[Stormfloden i november 2006] havde langt mere vidtrækkende konsekvenser. Tag Næsby Strand [...] Her havde næsten alle de 105 medlemmer af grundejerforeningen voldsomme oversvømmelser.”¹⁰² Ekstremvejrbegebenhederne, både stormfloden i 2006 og orkanen i 1999, bliver altså anvendt til at konstruere det ønskede narrativ, og brugt som tydelige underbyggende elementer. Naturen bliver beskrevet som ustabil, blandt andet ved at understrege den stigende ekstremitet i vejret. ”Kraftigere stormfloder, der rammer andre områder end hidtil, [...]”¹⁰³ Denne forståelse af klimaet placerer, som Oluf Danielsen beskriver det, den anvendte miljødiskurs enten blandt enten de radikale diskurser eller ved overlevelsesdiskursen.¹⁰⁴ Dog er fokuset på de økonomiske konsekvenser og de relativt praktiske løsninger, der bliver præsenteret, mere forenelige med den administrative eller økonomiske rationalisme. Dette passer dog ikke ind i den gennemgående forståelse af naturen, som bliver præsenteret. Vurderingen af det diskursmæssige udgangspunkt i artiklen er derfor mere komplekst, og der er ikke en entydig diskurs, som udelukkende dominerer artiklens tilgang. Det alarmerende sprog dominerer dog igennem artiklen, og er med til at vinkle narrativet primært i retning af overlevelsesdiskursen. Dette kan begrundes med manglen på dybdegående kritik af det politiske status quo, som normalt ville være gennemgående i de mere radikale diskurser.

¹⁰⁰ Michael Rothenborg, ”Stormråd bestormes med sager om oversvømmelser” *Politiken* 10. november 2009

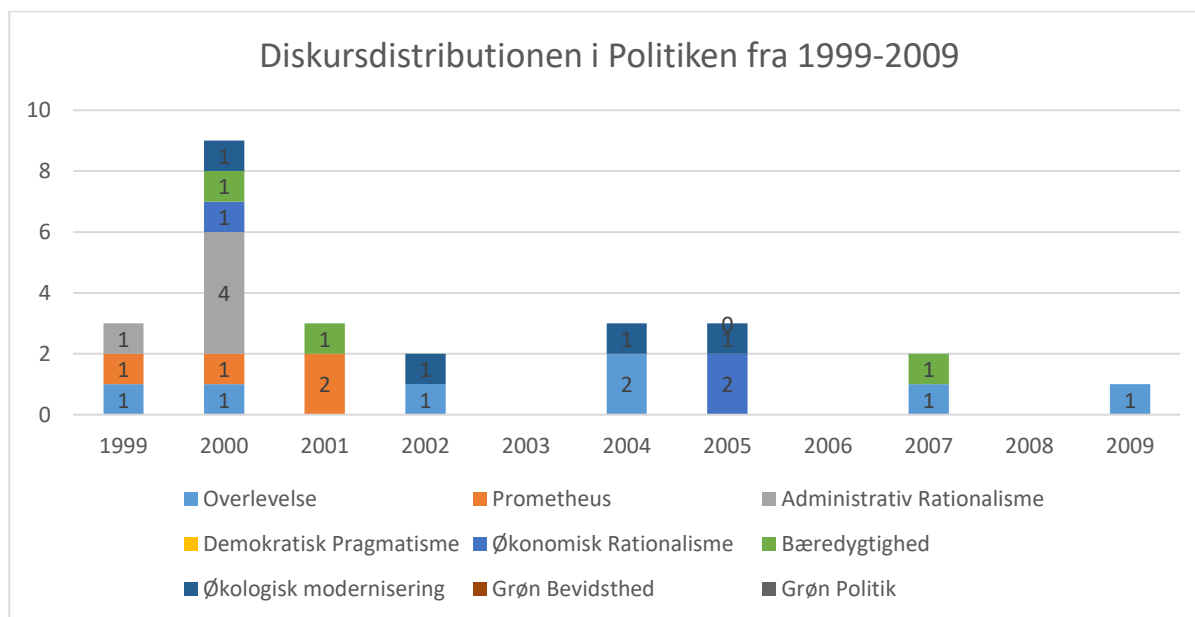
¹⁰¹ Ibid.

¹⁰² Ibid.

¹⁰³ Ibid.

¹⁰⁴ Danielsen, *Klimaet på Dagsordenen*, s. 45-46, 53-56

Opsummering af diskursanalyse af Politikens artikler fra 1999-2009

Figur 1: Distributionen af miljødiskurser i Politiken fra 1999-2009 [Egen konstruktion]

Der er blevet publiceret 27 relevante artikler i Politiken hen over den valgte periode. De fleste af artiklerne er udgivet i 2000, hvor 9 af den samlede mængde af artikler er udgivet. Den samlede mængde af artikler er dog spredt udover perioden, dog med nedad gående tendens hen mod den undersøgte periodes afslutning. Den dominerende miljødiskurs i de undersøgte artikler er overlevelsediskursen, som er repræsenteret gennem hele den undersøgte periode. Den administrative rationalisme er dog stærkest repræsenteret i artiklerne i de første 2 år af den undersøgte periode, hvorefter der sker et skifte væk fra denne diskurs i de senere år. Decemberorkanen bliver generelt anvendt som en reference i de undersøgte artikler i Politiken, for at sætte begivenheden i kontekst af det, de enkelte artikler forsøger at afdække. Derudover bliver orkanen i få tilfælde anvendt til at skabe argumenter for nødvendigheden af at omstille samfundet til det ændrede klima. I de tilfælde bliver orkanen en form for advarselsslampe for den fremtid, vi kan gå i møde.

De økonomiske konsekvenser - Afdækning af de miljødiskursmæssige narrativer vedrørende Decemberorkanen i Berlingske Tidende i perioden 1999 – 2009

Den samme tilgang, som blev anvendt i forbindelse med afdækningen af den anvendte miljønarrativer i relevante artikler fra Politiken, vil også blive anvendt i analysen af de anvendte narrativer i Berlingske Tidende for samme periode. Det vil derved være muligt på samme måde at indse gældende tendenser i, hvilke narrativer der anvendes, og hvordan anvendelsen ændre sig over tid, samt hvordan orkanen anvendes i avisen hen over perioden.

Overordnede tendenser i artikeludgivelse i Berlingske Tidende i perioden 1999-2009

Overordnet set kan de samme tendenser i udgivelserne af artikler i Berlingske Tidende observeres, som dem der blev observeret i forbindelse med artiklerne fra Politiken, og tendensen er faktisk mere tydelig i Berlingske Tidende, end den var i Politiken. Langt de fleste relevante artikler er blevet udgivet i året 2000, og må antages at være skrevet i respons til den aktuelle situation efter orkanen. Derefter begynder anvendelsen af orkanen at mindskes. Dette kan ses ved, at mængden af relevante artikler, som bliver udgivet i perioden 2001-2009, er 15, som ikke engang overstiger den mængde relevante artikler, der blev udgivet i 2000.

Tabel 3: Antal af relevante artikler i avisen Berlingske Tidende fordelt på de enkelte år:

1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
1	19	3	4	2	1	4	0	0	0	1

Berlingske Tidendes artikler fra 1999

Der er kun udgivet en direkte relevant artikel i året 1999. Der er tale om et debatindlæg skrevet af samfundsdebattør, forfatter og økonom Martin Ågerup, som i mange år var direktør for tænketanken CEPOS.¹⁰⁵ Debatindlægget har titlen *Usikre klima-spådomme*, og blev udgivet den 12. december 1999 i kølvandet af orkanen, der ramte 3. december 1999. Debatindlægget er primært skrevet som kritik af den signifikans, DMI har givet orkanen som en indikator for, hvad danskerne kan forvente af storme i fremtiden. Derudover kritiserer Ågerup grundpræmissen om, at klimaet er i forværring, og hvordan klimaet bliver sat i forbindelse med stigende tendens til orkan og storm. Denne kritik bliver eksemplificeret i følgende uddrag fra artiklen, hvori Ågerup udlægger sit argument. ”I en artikel fra maj 1997 i tidsskriftet »Science« gør rapportens hovedforfatter opmærksom på, at »få videnskabsfolk vil mene, at spørgsmålet om tilskrivelse er afgjort« - altså, at det ikke er videnskabeligt

¹⁰⁵ ”Martin Ågerup” konsulteret den 18. september 2025 link: <https://www.martinaagerup.dk/>

*afgjort, at den formodede opvarmning [...] kan tilskrives drivhusgasser.”*¹⁰⁶ Narrativet Ågerup forsøger at skabe er altså forankret i en udpræget skepsis over for den udlægning, at klimaforandringerne er et problem, og at de er menneskeskabte. Dette vidner om en forståelse af naturen som værende i balance, og at klimaforandringer er en del af den naturlige proces, som kloden gennemgår. Dette er den forståelse, som præger de narrativer, som proponenter af prometheusdiskursen anvender. Klimaskepticismen er et tydeligt kendetegn ved prometheusdiskursen, og artiklens diskurs kan derfor klart placeres i denne gruppe.¹⁰⁷ Da indlægget er skrevet specifikt som respons på DMI's dækning af orkanen, er indlæggets et eksempel på den direkte debat af orkanens betydning i perioden lige efter orkanen fandt sted. Indlægget er derfor ikke et klart eksempel på, at orkanen bliver anvendt til at skabe et bestemt narrativ, og fungerer ikke som mindeanker, da orkanen stadig er for nærliggende.

Berlingske Tidendes artikler fra 2000

Størstedelen af de relevante artikler, som er fundet i avisen, er udgivet i året 2000. Her er 19 artikler blevet udgivet henover hele året. Den generelle tendens er dog, at største delen af artiklerne behandler de økonomiske konsekvenser, særligt for forsikringsselskaberne, efter orkanen i december 1999. Ud af de 19 relevante artikler fra året er de 11 af dem fokuseret på dette narrativ, og bærer dermed i nogen grad præg af de samme miljødiskursmæssige tendenser. Disse artikler vil derfor blive behandlet sammen, da de repræsenterer en bestemt tendens i avisens artikler fra året. Resten af artiklerne fra året vil blive analyseret separat, da deres narrativer ofte har andre fokus, og derfor i nogen tilfælde placerer det diskursmæssige udgangspunkt i andre grupper af diskurser end de artikler, som primært er fokuseret på de økonomiske konsekvenser af orkanen.

De 11 artikler, hvis hovedfokus ligger på de økonomiske konsekvenser efter orkanen, er udgivet henover hele året fra 7. januar 2000 til 29. december 2000. Deres formål er alle at informere avisens læsere om de økonomiske konsekvenser af orkanen på enten dele af eller hele den danske økonomi. Orkanen bliver anvendt som konkret forklaringsredskab for at sætte de økonomiske tendenser, der observeres i en bestemt kontekst. Det kan blandt andet observeres i artiklen *Orkanen presser forsikringspræmier op* af Sonny Wichmann og Lone Andersen, som blev udgivet 27. januar 2000. ”*De danske forsikringskunder kommer alligevel til at betale for december-orkanen.*”¹⁰⁸ Heri opbygges narrativet, at orkanen har haft slemme konsekvenser for forsikringsselskabernes økonomi, og hvordan disse effekter vil gøre det dyrere at være kunde.¹⁰⁹ Fokus er på de ændringer, forsikringsselskabet må

¹⁰⁶ Morten Ågerup, ”Usikre Klima-spådomme” *Berlingske Tidende* 12. december 1999

¹⁰⁷ Dryzek, *The Politics of the Earth*, s. 67-68

¹⁰⁸ Sonny Wichmann og Lone Andersen, ”Orkanen presser forsikringspræmier op” *Berlingske Tidende* 27. Januar 2000

¹⁰⁹ Ibid.

lave på deres forsikringspræmier, fremfor hvilken betydning det ændrede klima kommer til at have for økonomien i fremtiden. Lignede tendenser ses i de andre artikler, som anvender lignende narrativer til at etablerer deres forståelse af konsekvenserne af orkanen. For eksempel i artiklen *Orkan kræver nyt »Offer«* igen af Sonny Wichmann, udgivet den 29. september 2000, hvor fokuset også ligger på konsekvenserne for forsikringsselskabernes økonomi. ”Fyn var et af de hårdest ramte områder under orkanen i december 1999. Det har ramt øens små forsikringsselskaber så hårdt, at det kniber med at rejse sig igen.”¹¹⁰ Det dominerede narrativ blandt disse artikler er altså det pres, orkanen har pålagt den danske økonomi.

Dog er der visse undtagelser, som beskriver den positive gevinst for den danske økonomi, orkanen har været. Dette kan blandt andet observeres i artiklen *Vækst står stille* af Uffe Gardel fra 30. juni 2000. ”Ganske vist stiger importen, men det skyldes større investeringer. »Det eneste, som stiger mærkbart, er de faste bruttoinvesteringer, og det tror jeg skyldes decemberorkanen, som har nødvendiggjort en række bygningsinvesteringer.«”¹¹¹ I dette uddrag fremvises orkanen for eksempel som årsag til, at den danske økonomi ikke svandt ind starten af 2000. Det narrative billede, som bliver præsenteret blandt de artikler, som primært har et økonomisk fokus, er altså noget blandet. Det klare fokus på de økonomiske konsekvenser dominerer dog. Dette kombineret med manglen på skræmmebilleder, et skarpt fokus på klimaets indvirkning på fremtidens økonomi eller nytænkende løsninger på de problematikker, som orkanen har fremvist, placerer dog de narrativer, som præsenteres i disse artikler blandt problemløsningsdiskurserne. Det er muligt at placere artiklernes diskursbrug her, siden de fremhævede elementer er centrale i de narrativer, som anvendes af problemløsningsdiskurserne. Ved at fremhæve de økonomiske konsekvenser forsøges der i artiklerne at opstilles en argumentation, som skal være med til at påvirke den offentlige debat og meningsdannelse, og derved gøre det muligt eventuelt at rykke på den måde, der allokeres ressourcer på i samfundet. Denne tilgang anvendes også af proponenter af særligt den administrative rationalisme, hvor cost-benefit-analyser ofte er en central del af at opbygge dette miljønarrativ.¹¹² Dette er med til at placere diskursanvendelsen blandt disse artikler i den administrative rationalisme.

Blandt de resterende 8 relevante artikler, der er udgivet i året 2000, anvendes der andre metoder til at opbygge de narrativer, som anvendes i de enkelte artikler. Disse narrativer spænder mere bredt, og har ofte andre ambitioner for, hvordan den offentlige debat bør påvirkes, end der blev præsenteret i forbindelse med de artikler, hvis primære formål var at fremstille de økonomiske konsekvenser af

¹¹⁰ Sonny Wichmann, ”Orkan kræver nyt »offer«” *Berlingske Tidende* 29. september 2000

¹¹¹ Uffe Gardel, ”Vækst står stille” *Berlingske Tidende* 30. Juni 2000

¹¹² Dryzek, *The Politics of the Earth*, s. 84-86

orkanen. De 8 resterende artikler kan overordnet inddeles i 3 grupper, alt efter hvilke narrativer, som artiklerne forsøger at opstille og fremme. Derved er det muligt at placere deres diskursanvendelse baseret på de tilgange, der er til anvendelsen af orkanen, og hvilke narrativer de opbygger.

Den første af de tre grupper af artikler er 3 artikler, som alle har samme narrative formål om at beskrive de økologiske muligheder, som orkanen præsenterede for de danske skove. Fokusset er på de muligheder, orkanen har medført, som har gjort det muligt at skabe mere fremtidssikker og robust skov, som også har den fordel at være mere mangfoldig og bæredygtig. De 3 artikler har titlerne *Nye skove skal stå imod storm* af Lise Tajik, udgivet den 6. januar 2000, *Naturskovens tro væbner* af Margrethe Eli, udgivet den 22. januar 2000, *Skov på stormens nåde* af Steen Voigt, udgivet den 1. april 2000.¹¹³ Alle disse artikler er skrevet som en respons på den akutte situation, som de danske skove stod overfor efter orkanen. Orkanen bliver altså anvendt som den centrale begivenhed, der har gjort det muligt overhoved at genoverveje det skovbrug, man indtil da havde anvendt. Det narrativ, som dominerer, særligt i artiklerne *Skov på stormens nåde* og *Nye skove skal stå imod storm*, er den mulighed, som orkanen har medbragt for at skabe en mere bæredygtig og robust skov ved at plante løvtræer frem for grantræer. Et eksempel på dette motiv bliver fremstillet i Steen Voigts artikel således: ”Der er ingen tvivl om, at ensaldrende nåletræsskove er mere følsomme over for storm end en naturlig løvskov. Og udviklingen er også sket på bekostning af naturen og naturindholdet i skovene.”¹¹⁴ Dog er der forskelle mellem, hvor meget vægt der bliver tildelt til de ødelæggelser, som orkanen har medført. For eksempel fremhæves det i artiklen *Nye skove skal stå imod storm*, hvor katastrofal orkanen har været for dansk skov. ”En milliard kroner. Så meget skønner Skov- og Naturstyrelsen, at orkanen den 3. december har kostet de danske skove i tabte indtægter og øgede udgifter.”¹¹⁵ Økonomi er altså stadig en central motivation til, hvorfor ændringer af praksis er nødvendig. Det herskende narrativ i alle 3 artikler er dog klart at opbygge et argument og et narrativ for, hvorfor en mere bæredygtig skov er nødvendig, og hvordan den bør skabes. Dette argument er særligt fremhævet i artiklen *Naturskovens tro væbner*, som omhandler, hvordan man ved at kigge på den gamle løvtræs dominerede skovbrug kan skabe en mere robust skov i fremtiden.¹¹⁶ De argumenter, som anvendes af alle tre artikler, passer ind i et overordnet bæredygtigheds narrativ, hvor konsekvenserne af orkanen også er med til at skabe muligheder for miljøet. Dette er et klart kendetegn ved proponenter af bæredygtighedsdiskursen, som Dryzek fremsætter det. ”The most important relationship regarded

¹¹³ Lise Tajik, ”Nye skove skal stå imod storm” *Berlingske Tidende* 6. januar 2000 & Margrethe Eli, ”Naturskovens tro væbner” *Berlingske Tidende* 22. januar 2000 & Steen Voigt, ”Skov på stormens nåde” *Berlingske Tidende* 1. april 2000

¹¹⁴ Voigt, ”Skov på stormens nåde”

¹¹⁵ Tajik, ”Nye skove skal stå imod storm”

¹¹⁶ Eli, ”Naturskovens tro væbner”

as if not exactly natural then at least attainable is the positive-sum one: economic growth environmental protection, distributive justice, and long-term sustainability are mutually reinforcing."¹¹⁷

Dette placerer altså den central miljødiskurs, anvendt i denne gruppe af artikler, i denne kategori.

Den næste gruppe af artikler, er de to artikler *Brown: Sidste chance for kloden* af Søren Domino og *Kan vi overhoved gå baglæns?* af Peter Olesen, udgivet henholdsvis den 19. februar 2000 og 27. marts 2000, som forsøger at opbygge andre miljønarrativer, end dem de andre artikler har anvendt. Disse to artikler anvender orkanen som en advarselsslampe for den usikre og potentielt ødelagte fremtid. Fokusset i artiklerne er at skabe offentlig opmærksomhed på den situation, som miljøet befinder sig i, og hvordan fremtiden kommer til at være markeret af yderligere katastrofer. Tonen i artiklerne er præget af sortsyn og skarp kritik af de eksisterende strukturer. Denne modløshed kan særligt observeres i den måde, kritikken bliver fremlagt i artiklen *Kan vi overhovedet gå baglæns?*, hvori forfatteren stiller det gennemgående spørgsmål, om det er for sent at gøre noget ved klimaets negative udvikling. "Vi skruer ned, vi laver forbud, [...] Med andre ord vi lapper [...]. Men hvis det nu viser sig virkelig for alvor at være rigtig galt. [...] vil vi så også være i stand til at gøre noget ved sagen?"¹¹⁸ Pessimismen gennemsyre artiklens budskab, og giver det klare indtryk, at forfatteren ikke har meget håb for, at menneskeheden når i mål med de ændringer, der er nødvendige. Lignende tendens gør sig gældende i den anden artikel i denne gruppe af artikler. "Udengang: Verdens befolkning går en mørk fremtid i møde, hvis ikke misbruget af jordens ressourcer hører op [...] Ændrede klimatiske forhold og tilvæksten i befolkningerne vil også få betydning for Danmark."¹¹⁹ Artiklerne forsøger altså begge at opbygge former for dommedagsnarrativer. Denne tilgang kendetegner proponenter af overlevelsesdiskursen, som ofte anvender lignende billeder til at skabe deres ønskede narrativer. Eksempler på sådanne billeder kunne blandt andet være opstillingen af skræmmebilleder og forudsigelser om kollaps og katastrofe. Disse er blandt de retoriske kendetegn, som Dryzek fremhæver for overlevelsesdiskursen.¹²⁰ Dette placerer klart diskursanvendelsen i disse 2 artikler i denne kategori.

De resterende 3 relevante artikler, som blev udgivet i året 2000, er blevet grupperet sammen i den sidste gruppe af artikler, fordi de falder udenfor de narrative strategier, som de andre artikler har anvendt. Enten ved, at de ikke har et tydeligt miljønarrativt fokus, eller ved, at de anvender andre narrative strategier og dermed anvender andre diskurser end de artikler, som allerede er blevet gennemgået. I artiklerne *Orkanen blev et stormfuldt bekendskab for NES* af Janni Andreassen, og

¹¹⁷ Dryzek, *The Politics of the Earth*, s. 159

¹¹⁸ Peter Olesen, "Kan vi overhoved gå baglæns?" *Berlingske Tidende* 27. marts 2000

¹¹⁹ Søren Domino, "Brown: Sidste chance for kloden" *Berlingske Tidende* 19. februar 2000

¹²⁰ Dryzek, *The Politics of the Earth*, s. 42-43

Danmark slap for en ny orkan af Torben Arent, udgivet henholdsvis 30. januar 2000 og 31. oktober 2000, er motivet ikke at skabe et bestemt miljønarrativ. I *Orkanen blev et stormfuldt bekendskab for NESA* er fokuset at beskrive de udfordringer og konsekvenser, orkanen medførte for et af landets energiselskaber. Derigennem skabes der et narrativ vedrørende energiinfrastrukturens udfordringer i forbindelse med orkanen.¹²¹ Og I *Danmark slap for en ny orkan* er motivet at anvende orkanen som reference for at sætte nyt stormvejr i kontekst og beskrive de skader og udfordringer, det nye stormvejr skabte i en kontekst af orkanen i december 1999.¹²² Begge artikler fokuserer altså ikke på direkte at anvende orkanen til at skabe et bestemt klimanarrativ, men er derimod fokuseret på at anvende orkanen til at give kontekst til de udfordringer, de ønsker at berette om. Valget af fokus i artiklen *Orkanen blev et stormfuldt bekendskab for NESA* er dog interessant, for der fremvises i artiklen et billede af en infrastruktur i Danmark, som er presset af de omstændigheder, orkanen medførte. Valget af narrativ placerer derfor diskursanvendelsen i artikler i kategori med diskursen administrativ rationalisme. Dette er særligt tydeligt, da den afdæmpede retorik og valget af fokus ikke udfordrer den eksisterende økonomiske orden, passer godt ind i denne diskurs.¹²³

Den resterende artikel er artiklen *På skovtur*, som blev udgivet 17. april 2000, har et klart andet fokus. Heri kritiseres erstatningsprocessen for skovejerne efter orkanen og de krav, der er blevet stillet til dem for at modtage deres erstatning. Orkanen bliver anvendt som del af konstruktionen af det narrativ, at staten forsøger at gribe ind i den private ejendomsret ved at stille krav til erstatningen for skader på skoven efter orkanen. ”Skovejerne kan nu få delvis dækning, men på betingelser, som virker uantagelige. [...] Det afgørende er, at miljøministeren har haft en skjult dagsorden, som saves ud i spånplade af Enhedslistens Søren Kolstrup.”¹²⁴ Narrativet, der bliver fremstillet i artiklen, er meget prokapitalistisk, og argumenterer for, at statens krav til nyplantet skov er et indgreb i det frie marked ved at begrænse erstatning for orkanen til skovejer, som planter den skov, staten vil have, de skal plante.¹²⁵ Den stærkt kapitalistiske overbevisning i denne artikel og den valgte narrative vinkel, som bliver præsenteret i artiklen, gør det klart, at artiklens diskursanvendelse passer til de narrativer, der opbygges i den økonomiske rationalisme og prometheusdiskursen, som begge har et stærkt prokapitalistisk udgangspunkt.¹²⁶ Proponenter af den økonomiske rationalisme ville dog normalt ikke opfatte eventuelle krav, som dem, der bliver præsenteret i artiklen, som problematiske, siden de primært er

¹²¹ Janni Andreassen, ”Orkanen blev et stormfuldt bekendskab for NESA” *Berlingske Tidende* 30. januar 2000

¹²² Torben Arent, ”Danmark slap for en ny orkan” *Berlingske Tidende* 31. oktober 2000

¹²³ Dryzek, *The Politics of the Earth*, s. 90-91

¹²⁴ ”På skovtur” *Berlingske Tidende* 17. april 2000

¹²⁵ Ibid.

¹²⁶ Dryzek, *The Politics of the Earth*, s. 62-63, 138-139

løsningsorienterede. For eksempel ville en økonomisk rationalist også være for eventuelle grønne skatter, som kan være med til at være adfærdsændrende.¹²⁷ Den tydelige diskurs, som anvendes i artiklen, er altså prometheusdiskursen.

Berlingske Tidendes artikler fra 2001

I 2001 blev der udgivet 3 relevante artikler i Berlingske tidende, som vil blive analyseret i dette speciale. Ud af de 3 artikler er det kun en af dem, som anvender orkanen til at skabe et narrativ om jordens klima. De andre to artikler er eksempler på et fortsat fokus på de økonomiske konsekvenser efter orkanen. Den artikel, som anvender orkanen i forbindelse med klimadebatten, har titlen *Danmark i drivhuset* og er skrevet af Pauli Andersen, og udgivet den 28. januar 2001. Heri gennemgår artiklens forfatter de udfordringer, som det ændrede klima medfører for Danmark, både i samtiden og i fremtiden. Orkanen bliver anvendt som minde og advarselsslampe for de ændringer, som Danmark kan gå i møde, hvis ikke klimaets udfordringer bliver afhjulpnet og mitigeret. Sprogbruget i artiklen skaber mindelser om den billedlige tilgang, som ofte anvendes af proponenter af overlevelsediskursen. Dette kan blandt andet ses i ved, at der i artiklen skabes konkrete metaforer for den oplevede virkelighed, som klimaforandringerne medfører. Et eksempel herpå er brugen af en have- og drivhusmetafor, som højst sandsynligt er inspireret af begrebet drivhuseffekten. ”*Varmen kommer. [...] Danmark - er på vej i drivhuset. Men haveejerne ved ikke, hvordan livet skal leves under taget.*”¹²⁸ Denne skabelse og anvendelse af metaforer er ofte forbundet med de narrative greb, som anvendes i overlevelsediskursen. Indholdet i artiklen placerer dog diskursanvendelsen i en anden kategori, da målet med artiklen ikke er at skabe et dommedagsnarrativ, men i stedet er at åbne en diskussion om, hvordan vi forbereder os overfor et ændret klima. Den sidste del af artiklen har især meget fokus på risiko og omkostning ved ikke at håndtere de stigende udfordringer. ”*Et dige, der er bygget til kun at blive oversvømmet en gang for hver 50. år kan måske blive nedskrevet til at være et 25 års-dige [...] Det politiske spørgsmål er så, om man vil nøjes med et 25 års dige.*”¹²⁹ Dette er en narrativ strategi, som hovedsagligt er forbundet med den administrative rationalisme. Dette er også understreget af, hvordan den primære kritik i artiklen er rettet mod, hvordan regeringen ikke formår at løfte den opgave, de har i at håndtere de problemer, klimaforandringerne medfører.

Da de andre to relevante artikler ikke har en direkte klima- eller miljønarrativ ambition med deres reportage, er en tydelig miljødiskurs sværere at placere i anvendelsen af orkanen i disse artikler.

¹²⁷ Dryzek, *The Politics of the Earth*, s. 133-134

¹²⁸ Pauli Andersen ”Danmark i drivhuset” *Berlingske Tidende* 28. januar 2001

¹²⁹ Ibid.

I den ene artikel anvendes orkanen til igen at understrege de udfordringer, de danske forsikringselskaber stod overfor i perioden efter orkanen.¹³⁰ Mens den anden artikel skriver kort om de investeringer, den danske stat har lavet i at genoprette den ødelagte skov, og hvordan den nye skov skal være mere modstandsdygtig over for fremtidens storme og orkaner.¹³¹ Begge artikler er skrevet som del af Berlingske Tidendes erhvervs sektion, og er med til at informere avisens læsere om, hvordan de forskellige dele af det danske erhvervsliv klarer sig. Diskursanvendelsen i de to artikler bærer præg af lidt forskellige fokus og tilgange. Den første artikel har fokus på den finansielle udfordring, som orkanen har sat forsikringsverdenen i, men også på, hvordan forsikringsbranchen i nogen grad har formået at overleve, selvom de oplevede selvsamme udfordringer. Dette narrative greb minder om de retoriske strategier, der ofte er at finde i den økonomiske rationalisme, hvor markedet selv aktivt kan være med til at løse de udfordringer, som miljøet har.¹³² Artiklen anvender dermed narrative tilgange, som er forenelige med denne diskurs.

Den anden artikel er et uddrag fra Berlingske Tidendes erhvervs sektion under kapitlet Penge og Job. Denne artikel er i princippet kun interesseret i at fremlægge de konkrete omstændigheder relateret til den støtte, skovejere fik tilkendt af staten efter orkanen.¹³³ Uddraget er en videre reportage af en artikel skrevet af Ritzau, og har derfor ingen direkte ideologisk eller politisk ambition. Dette resulterer i en meget sparsom udlægning af politisk eller ideologisk ståsted, som ikke fremsætter nogle tydelige miljødiskursmæssige karakteristika. Det, artiklen rapporterer om, kan ses som udførelsen af bæredygtige idealer, men artiklen i sig selv har ikke et konkret politisk udgangspunkt.

Berlingske tidendes artikler fra 2002

Der er i 2002 blevet udgivet 4 relevante artikler. Det dominerende økonomiske narrativ, som har været til stede i avisen, når orkanen er blevet behandlet, er stadig stærkt repræsenteret i disse artikler. Der begynder dog også at være andre narrativer, som gør sig mere gældende, som for eksempel argumenter for bæredygtighed, særligt når det relaterer sig til den danske skov. To af de relevante artikler er skrevet som del af det samme tema om skoven i Danmark, og er udgivet samme dag og af samme forfatter. De to artikler er derfor både relateret til det samme emne, men er også domineret af samme retoriske virkemidler, og de samme argumenter præger begge tekster. Disse artikler er *Klemt af skatter og faldende priser* og *Grønne danske skove uden guld*, begge skrevet af John Jakobsen og udgivet 13. juli 2002. Begge artiklerne anvender orkanen som forklarende begivenhed for, hvorfor det private

¹³⁰ "Tryk Baltica martres stadig af orkanen" *Berlingske Tidende* 27. februar 2001

¹³¹ "Penge og Job" *Berlingske Tidende* 5. oktober 2001

¹³² Dryzek, *The Politics of the Earth*, s. 138

¹³³ "Penge og Job"

skovbrug i Danmark er blevet presset. Grunden, som bliver fremlagt i de to artikler, var, at orkanen var med til at vælte skoven og medførte et tab i indtjening på træ, siden den store mængde af træ skulle afsættes på markedet samtidig. Dette er dog ikke den vigtigste kritik, som bliver fremhævet i begge artikler, for også de ejendomsskatter, som skovejerne har skulle betale, er en central del af argumentet for, hvorfor det er blevet meget dyrt at være skovejer i Danmark.¹³⁴ Fokusset er på, hvordan statens beskatning har haft negative konsekvenser for den danske skov, og det er med til at skabe det narrativ, at staten forsøg på at regulere og beskatte skovene har været med til at gøre situationen værre. Dette argument er ofte blevet anvendt af proponenter af den økonomiske rationalisme, hvor modstand mod statslig indblanding også er en central del af deres argumentation.¹³⁵ Det er derfor tydeligt, at de to artikler skrevet af John Jakobsen for Berlingske Tidende i 2002 begge anvende den økonomiske rationalisme som diskursmæssigt udgangspunkt.

De to resterende artikler forsøger at opstille andre narrativer end det, der blev præsenteret i Jakobsens to artikler. I den ene artikel *Nye strømninger i NESAs* skrevet af Thomas Breinstrup og udgivet den 1. maj 2002, er motivet et helt andet. Heri er motivet med artiklen at skabe et narrativ om et velfungerende energiselskab, som kan gå en ændret tid i møde. Den primære del af artiklen omhandler, hvordan elseskabets overgang fra monopol til en del af det frimarked kan være med til at gøre virksomheden mere kundeorienteret og velfungerende. Orkanen bliver anvendt som reference til en begivenhed, hvor elseskabet netop løftede en vigtig samfundsopgave, på trods af en svær situation.¹³⁶ Fokusset her er ikke på klima, og orkanen bliver ikke anvendt direkte til at skabe et bestemt miljønarrativ. Motivet er i stedet at beskrive en positiv gevinst ved privatisering, og hvordan det kan sikre bedre infrastruktur i fremtiden. Understrømmen i denne artikel er meget prokapitalistisk, og taler for ændringer i den statslige indblanding i regulering af infrastrukturen. Dette er igen kendetegn ved proponenter af den økonomiske rationalisme. Der er dog mangel på et stærkt klimanarrativ, og det betyder, at de typiske retoriske kendetegn ikke er stærkt repræsenteret i teksten.

Den sidste artikel fra 2002 er artiklen *Klimaændringer vil ryste finanssektoren* af Lone Andersen, udgivet 8. oktober 2002. Denne artikel er den eneste i året 2002, som præsenterer en anden kategori af miljønarrativ end dem, som tidligere er blevet præsenteret i de andre artikler. Miljønarrativet, som skabes i artiklen, er dog stadig primært motiveret af de økonomiske konsekvenser, klimaforandringerne vil have for de eksisterende økonomiske strukturer og den måde, vi har indrettet vores

¹³⁴ John Jakobsen, "Grønne danske skove uden guld" *Berlingske Tidende* 13. juli 2002 & John Jakobsen, "Klemte af skatter og faldende priser" *Berlingske Tidende* 13. juli 2002

¹³⁵ Dryzek, *The Politics of the Earth*, s. 138-139

¹³⁶ Thomas Breinstrup, "Nye strømninger i NESAs" *Berlingske Tidende* 1. maj 2002

samfund på. Orkanen bliver igen, som i mange af de andre artikler med dette fokus, anvendt som en advarselsbegivenhed for, hvordan fremtidens vejr og klima kan sætte eksisterende økonomiske systemer under ekstremt pres.¹³⁷ Artiklen fungerer som et opråb til læserne og det offentlige system om, at det stigende pres fra klimaet vil medføre risiko for mange brancher, og at truslen fra det ændrede klima bør tages alvorligt. Artiklens naturforståelse bliver ikke tydeligt udtrykt, men der anvendes retoriske virkemidler i form af cost-benefit argumenter, som ofte knyttes til de tilgange som anvendes i den administrative rationalisme.

Berlingske Tidendes artikler fra 2003

Der er blevet udgivet 2 relevante artikler i året 2003. Den ene af de to artikler er en kronik, mens den anden er en ordinær reportage. Disse artikler repræsenterer i generel videreførelse af de tendenser, der allerede er observeret i de artikler, som før er blevet udgivet i Berlingske Tidende. Den første af de to artikler er reportagen *Øget risiko: Naturkatastrofe koster dyrt på bundlinjen*, som blev udgivet i avisens business sektion den 16. juni 2003. Heri anvendes orkanen til at underbygge det generelle narrativ, at ekstremt vejr er en markant udgift for dansk erhvervsliv og samfund.¹³⁸ Retorikken, der bliver anvendt, er præget af et fokus på de økonomiske omkostninger og en vinkling af problemerne således, at den økonomiske byrde, erhvervslivet skal bære, er central. Kritikken i artiklen er særligt fokuseret på, hvordan nye regler er med til at skabe en ekstra økonomisk udgift. Disse elementer er med til at placere artiklens diskursbrug i den økonomiske rationalisme. Ønsket i den økonomiske rationalisme vil ofte være at begrænse det frie marked så lidt så muligt.¹³⁹ Dette præger også ambitionen i denne artikel.

Kronikken, som blev udgivet den 8. september 2003, er skrevet af Bjørn Lomborg og Rico Jensen Busk, som begge på daværende tidspunkt var del af det daværende Institut for Miljøvurdering.¹⁴⁰ Bjørn Lomborg, som er den centrale skikkelse bag denne kronik, var den daværende direktør for instituttet og var en vigtig samfundsdebattør, særligt på klima- og miljøområdet. Lomborg var en markant skikkelse i den daværende offentlige debat, og fik indflydelse på den førte politik gennem sin stilling som direktør i Institut for Miljøvurdering.¹⁴¹ Kronikken, med titlen *Myten om det ekstreme vejr*, er stærkt præget af den indstilling, som Lomborg generelt havde til klimaspørgsmålet. Kronikkens formål er generelt at kritisere fremstillingen af CO₂-udledningen og drivhuseffekten som

¹³⁷ Lone Andersen, "Klimaændringer vil ryste finanssektoren" *Berlingske Tidende* 8. oktober 2002

¹³⁸ "Øget risiko: Naturkatastrofe koster dyrt på bundlinjen" *Berlingske Tidende* 16. juni 2003

¹³⁹ Dryzek, *The Politics of the Earth*, s. 138-139

¹⁴⁰ "Øget risiko: Naturkatastrofe koster dyrt på bundlinjen"

¹⁴¹ "About Bjørn Lomborg" konsulteret den 23. september 2025 Link: <https://lomborg.com/about>

syndebuk for den ekstreme vejr. Dette er allerede tydeligt i kronikkens indledning, som udpensler skribenternes synspunkter tydeligt. ”Når Sydeuropas knastørre skove stod i brand denne sommer, [...] så skyldes det altsammen, at menneskeskabte klimaforandringer har gjort det globale vejr mere ekstremt, ikke? Nej, konkluderer ny rapport fra Institut for Miljøvurdering.”¹⁴² Dette uddrag eksemplificerer den retorik, som anvendes i kronikken, og underbygges yderligere af en anden tendens til at fremhæve specifikt udvalgt data. Dette er retoriske greb, som er forbundet med prometheusdiskursen.¹⁴³ Orkanen i 1999 bliver anvendt til at bygge videre på dette narrativ, og bruges som eksempel på, hvordan medierne, ifølge Lomborg og Busk, forbinder ekstremt vejr med eventuelle ændringer i klimaet. Dette placerer tydeligt kronikkens diskursanvendelse i kategorien prometheusdiskursen.

Berlingske Tidendes artikler fra 2004

Der er kun publiceret en relevant artikel i 2004. Dette er dog en artikel som Berlingske Tidende udgiver, som er skrevet af Ritzau, og er derfor ikke en indikator for en ændring i de typer af artikler, der bliver publiceret. Artiklen har titlen *DMI: Flere orkaner på vej*, og blev udgivet den 4. december 2004. Artiklen beskriver, hvordan klima- og vejrmodeller fra DMI estimerer, at Danmark i fremtiden skal gøre sig klar på langt flere orkaner, og at den orkan, som ramte i 1999, er et forvarsel på den type af storme, landet kan forvente flere af i fremtiden.¹⁴⁴ Orkanen bliver anvendt som en historisk reference, og skaber en argumentation for, hvorfor man som samfund, bør tage truslen fra det ændrede klima seriøst. Fokusset er dog stadig på de økonomiske ødelæggelser i denne artikel, og er også den primære faktor til, hvorfor klimaet bliver fremstillet som et problem. Der anvendes ikke markante virkemidler i form af opstillede skræmmebilleder eller andre centrale retoriske greb, som ville kunne placere denne artikels diskursbrug andre steder end i den Administrative rationalisme. Tilgangen, som bliver anvendt, er at fremlægge eksperternes argumenter, og derefter lade læserne selv tage stilling til problematikken. Dette er igen et retorisk greb, som kendetegner artikler, som læner sig op ad den administrative rationalisme.

Berlingske Tidendes artikler fra 2005

I året 2005 blev der udgivet 4 artikler med relevans for dette speciale. 2 ud af de 4 relevante artikler har fortsat deres primære fokus placeret i de økonomiske udfordringer, der er forbundet med stigende tendens til orkan. De to andre anvender imidlertid en anden tilgang, hvor fokusset primært er på de menneskelige omkostninger, og til dels de materielle skader ved orkaner.

¹⁴² Bjørn Lomborg & Rico Jensen Busk, ”Kronik: Myten om det ekstreme vejr” *Berlingske Tidende* 8. september 2003

¹⁴³ Dryzek, *The Politics of the Earth*, s. 63-64

¹⁴⁴ ”DMI: Flere orkaner på vej” *Berlingske Tidende* 4. december 2004

De to artikler, som primært anvender det menneskelige omkostningsperspektiv, er artiklerne *Fire dræbt i dansk orkan* af Jeppe Ejsing, udgivet 9. januar 2005, og *Sæson for død og ødelæggelse* af Lars Henrik Aagaard, udgivet 19. juni 2005. De to artikler har dog forskellige formål med at fremstille de menneskelige omkostninger ved orkaner. I det første tilfælde er formålet at beskrive de ødelæggelser og menneskelige tab, der var associeret med en kraftig storm, der fandt sted i starten af januar 2005.¹⁴⁵ Heri bliver orkanen i 1999 anvendt som et historisk sammenligningspunkt, og anvendt som et minde for, hvor farlig orkanen var.¹⁴⁶ Motivet i artiklen er samtidig ikke at skabe et narrativ om det truende klima, og anvender ikke orkanen som advarselsslampe for fremtidens vejr. Manglen på anvendelse af retoriske virkemidler, som normalt kendes fra de andre miljødiskurser, betyder imidlertid, at diskursanvendelsen i artiklen ikke kan placeres andet steds end i prometheusdiskursen, eftersom klimaet ikke bliver overvejet som en faktor i orkanens ødelæggende karakter.

I den anden af de artikler, der primært fokuserer på de menneskelige omkostninger, er motivet et andet. Her fremsætter Aagaard, hvordan den stigende mængde af orkaner i verden er med til at øge mængden af omkomne i forbindelse med denne slags naturkatastrofer. Orkanen fra 1999 bliver anvendt til at skabe en referenceramme for læserne, så læserne derved kan sætte orkaner, der rammer Danmark ind i en kontekst, som gør det muligt at forstå de ekstreme ødelæggelser, som er forbundet med de kraftige tropiske orkaner.¹⁴⁷ [...] *at menneskeskabte klimaændringer bærer ansvaret for de seneste 15 års fordobling i antallet af orkaner. Global opvarmning? Det er imidlertid en særdeles omdiskuteret påstand.*¹⁴⁸ Målet med artiklen er altså at åbne debatten, og skabe en forståelse blandt læserne for klimaets tilstand. Da ambitionen er at åbne debatten op, placerer artiklens diskursanvendelse sig i nogen grad mellem to fløje. Det primære fokus er dog fortsat den menneskelige omkostning af orkanerne, og artiklen er domineret af en forståelse af naturen som i ubalance. Artiklen får derfor et stærkt præg af overlevelsesdiskursen, da der ved at fremsætte den voldsomme stigning i orkaner i en samlet kontekst, bliver fremstillet et skræmmebillede af klimaets tilstand.

De resterende 2 artikler fra 2005 har igen primært fokus på de økonomiske omkostninger ved orkaner i fremtiden, og hvad de betyder for erhvervslivet generelt, og forsikringsbranchen specifikt. Artiklerne har titlerne *Pres på forsikringen efter storm* og *Flere dyre storme rammer Danmark*. Begge artikler er skrevet af Ole Mikkelsen, og udgivet henhold 10. januar 2005 og 31. august 2005.¹⁴⁹ Disse

¹⁴⁵ "Storms in Denmark since 1891"

¹⁴⁶ Jens Ejsing, "Fire dræbt i dansk orkan" *Berlingske Tidende* 9. januar 2005

¹⁴⁷ Lars Henrik Aagaard, "Sæson for død og ødelæggelse" *Berlingske Tidende* 19. juni 2005

¹⁴⁸ Ibid.

¹⁴⁹ Ole Mikkelsen, "Pres på forsikringen efter storm" *Berlingske Tidende* 10. januar 2005 & Ole Mikkelsen, "Flere dyre storme rammer Danmark" *Berlingske Tidende* 31. august 2005

artikler anvender mange af de samme virkemidler, som er blevet anvendt i lignende artikler, der tidligere er blevet behandlet i denne analyse. Dette understøtter forsøget på at opbygge det samme narrativ, som tidligere er observeret i lignende artikler. Formålet er også her at etablerer de stigende udgifter, forbundet med orkanskader, som forbundne til de stigende udfordringer, som klimaets forandring medfører. Retorikken er derfor igen forankret i den retoriske tilgang, som proponenter af den administrative rationalisme ville anvende.

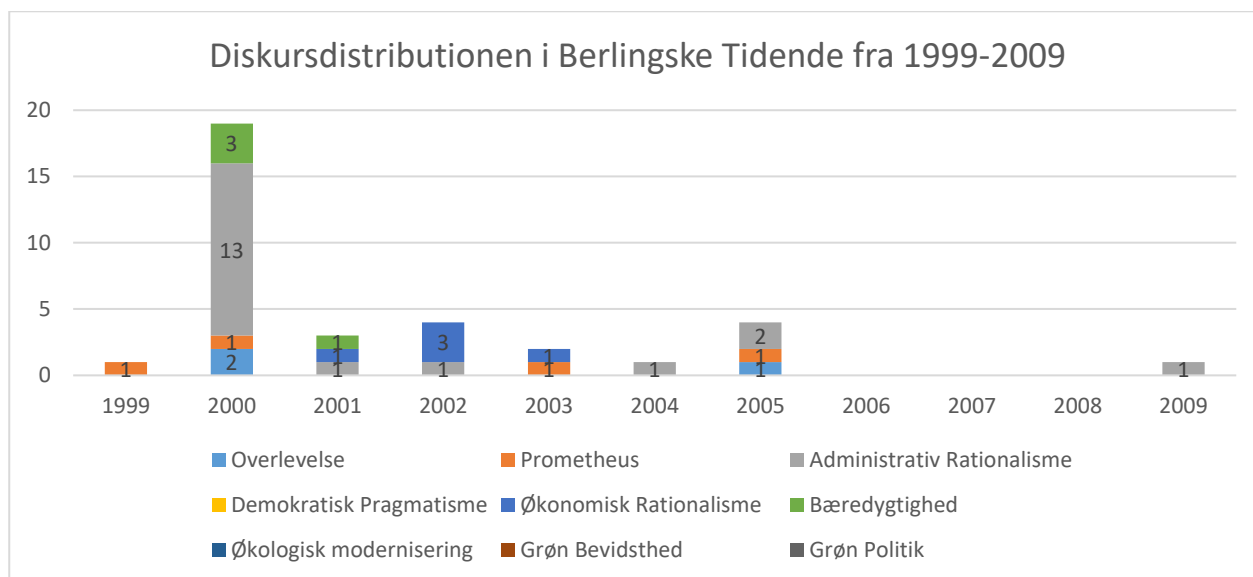
Berlingske Tidendes artikler fra 2009

Der er først igen blevet fundet relevant materiale fra Berlingske Tidende i året 2009. Her er der blevet fundet en relevant artikel. I denne artikel observeres endnu engang samme narrative tendenser, som har domineret i avisen igennem stort set alle de undersøgte år. Artiklen har titlen *Vejret presser forsikringsselskaberne* og er skrevet af Bent Højgaard Sørensen, og udgivet 9. juli 2009. Det narrativ, som artiklen forsøger at opbygge, er, at klimaforandringerne udsætter de eksisterende økonomiske sikkerhedssystemer for så stort et pres, at de ikke kan holde. I artiklen er fokus primært rettet mod, hvordan forsikringsselskaberne skal sikre deres eksistens i fremtiden, men også hvilke andre udfordringer, der presser økonomien. Decemberorkanen bliver igen anvendt som argument for de stigende udgifter, forsikringsbranchen kan se i fremtiden.¹⁵⁰ Den samme retorik, som er blevet observeret i tidligere artikler, der bearbejder forsikringsselskabernes, fremtid kan også observeres i denne artikel. Det gælder særligt valget af at vægte udgifterne ved klimakatastroferne højt i argumentationen i det narrativ, som fremstilles. ”F.eks. kostede orkanen den 3. december 1999 danske forsikringsselskaber 11 milliarder kr. i erstatninger.”¹⁵¹ Disse tendenser, og valget af retorik, placerer diskursanvendelsen i denne artikel i kategori med de andre artikler, som anvender administrativ rationalisme.

¹⁵⁰ Bent Højgaard Sørensen, ”Vejret presser forsikringsselskaberne” *Berlingske Tidende* 9. juli 2009

¹⁵¹ Ibid.

Opsummering af analyse af artiklerne i Berlingske Tidende 1999-2009

Figur 2: Distributionen af miljødiskurser i Berlingske Tidende fra 1999-2009 [Egen konstruktion]

Der er blevet publiceret 35 relevante artikler i Berlingske Tidende hen over den valgte periode. Ligesom i Politiken, er de fleste af artiklerne udgivet i året 2000, hvor 19 af de 35 artikler er publiceret. I modsætning af Politiken forsvinder Decemberorkanen hurtigere ud af avisens narrativer, end i Politiken. Mængden af artikler falder markant i året 2001, og er forsat lavt, indtil orkanen stort set ikke bliver dækket af avisen. Den mest markante miljødiskurs i Berlingske Tidendes artikler er den administrative rationalisme, som enten er dominerende eller stærkt repræsenteret i avisen hen over hele perioden. Orkanen anvendes i høj grad som enten forklarende, eller advarende redskab i Berlingske Tidendes artikler. Fokus er i udpræget grad enten på de direkte konsekvenser, eller frygten for fremtidens orkaner. Der bliver dog ikke etableret en stærk mindekultur relateret til orkanen. Et eksempel på dette er den markante mangel af mindeartikler i 5 og 10 året for orkanen.

Status quo og klimasikring - Afdækning af de miljødiskursmæssige narrativer vedrørende Decemberorkanen i Jyllands-Posten i perioden 1999 – 2009

Den samme metodiske tilgang vil også blive anvendt i analysen af artiklerne i Jyllands-Posten, som er blevet anvendt i både analysen af Politiken og Berlingske Tidendes artikler. Dette vil sikre samme ensformig analyse mellem aviserne, og sikre, at det vil være muligt at sammenligne avisernes diskursmæssige tilgang, både mellem hinanden og over tid.

Overordnede tendenser i artikeludgivelse i Jyllands-Posten i perioden 1999-2009

Samme tendenser, som er observeret i Berlingske Tidende, og til dels også i Politiken, ses også i de artikler, som er blevet fundet i Jyllands-Posten. Langt de fleste artikler, som anvender orkanen, er blevet skrevet i år 2000, året efter orkanen fandt sted. Derefter bliver den kun i mindre grad anvendt, og efterhånden bliver mængden af artikler, hvor orkanen anvendes mere og mere begrænset. Det kan for eksempel igen klart observeres, ved at mængden af artikler, som er udgivet efter 2000, ikke overstiger mængden af artikler udgivet i år 2000. Der er ikke forefundet flere relevante artikler efter året 2004.

Tabel 4: Antal af relevante artikler i avisen Jyllands-Posten fordelt på de enkelte år.

1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
1	16	3	2	1	1	0	0	0	0	0

Jyllands-Postens artikler fra 1999

Der kun fundet en direkte relevant artikel fra 1999, hvor orkanen anvendes. Artiklen med titlen *Efter stormen: Dyrevelfærd: Landbrugets rædselsnat* blev udgivet den 7. december 1999, og blev skrevet af Lars Attrup, som en del af avisens erhverv og økonomi sektion. Artiklen forsøger at klargøre, hvilke udfordringer landbruget har stået med efter orkanen. Her fremhæves de ødelæggelser, der blev påført stalde og landbrugsanlæg, og hvordan disse omstændigheder sætter landbruget under pres.¹⁵² Fokus i artiklen er på de tab af materialer, og i nogen grad bestande, som landbruget oplevede efter orkanen. Orkanen bliver imidlertid ikke sat ind i en kontekst af klimaforandringer, og frygt for fremtiden. Selvom det konkrete problem, landbruget stod overfor var stort, bliver klimaet i artiklen hverken beskrevet som ude af kontrol, eller farligt for fremtiden. Denne negligering af klima og miljø som en potentiel problematik, placerer artiklens diskursmæssige udgangspunkt i kategori med

¹⁵² Lars Attrup, "Efter stormen: Dyrevelfærd: Landbrugets rædselsnat" *Jyllands-Posten* 7. december 1999

prometheusdiskursen, som ofte heller ikke ville fremstille klimaet som en problematik, mennesket er nødt til at tage stilling til.¹⁵³

Jyllands-Postens artikler fra 2000

Der er publiceret seksten relevante artikler i Jyllands-Posten i året 2000, som anvender orkanen, eller omhandler orkanens konsekvenser. Disse artikler kan overordnet inddeles i tre grupper, som beskriver de diskursmæssige tendenser, som præger de artikler, der er i de enkelte grupper. Overordnet set dominerer tre forskellige miljødiskurser blandt de relevante artikler, der er blevet fundet. Den største af disse grupper anvender prometheusdiskursen som deres primære diskursmæssige fundament. 7 ud af de 16 artikler, som er blevet udvalgt, repræsenterer denne tendens. Formålet med de fleste af artiklerne er at klarlægge de økonomiske og strukturelle konsekvenser ved orkanen i 1999. Et godt eksempel på den type af narrativ, som opstilles i artiklerne, kan ses i artiklen *Forsikring: Præmie-forhøjelser efter orkan* af Søren Funch, udgivet 10. marts 2000. Heri klarlægger Funch de økonomiske konsekvenser af orkanen for forsikringsbranchen, og hvilken betydning disse har for den almene befolkning. "[...] udviklede sig til en af værste orkaner, der nogensinde har ramt Danmark, og den vil koste forsikringsselskaberne op imod 10 mia. kr."¹⁵⁴ Denne fremstilling går igen i de fleste af de artikler, der anvender prometheusdiskursen. Fokuset er altså på de konkrete konsekvenser, frem for den fremtidige udsigt til problemer. Denne mangel på sammenkædning af orkanens konsekvenser med miljø- og klimaproblematikken i samtlige af disse artikler, er en vigtig faktor i deres miljødiskursmæssige placering. Da en negligering af klimaets konsekvenser er en central del af prometheusdiskursen.¹⁵⁵ Man er altså villig, i disse artikler, til at problematisere konsekvenserne af orkanen, men man er ikke villig til at forstå orkanens konsekvenser som del af en større klimaproblematik. Dette kendetegner igen proponenter af prometheusdiskursen. Derudover er der en af artiklerne, *Orkanen påvirker ledigheden* af Maria Jakobsen, ligeså udgivet 10. marts, som ligefrem portrætterer orkanen som en positiv begivenhed, eftersom den har været med til at sætte gang i væksten af arbejdspladser.¹⁵⁶ Dette er igen kombineret med det manglende fokus på klimaproblematikken, et eksempel på en retorisk tilgang, som man ville kunne finde blandt proponenter af prometheusdiskursen. En central detalje er dog, at en del af de artikler, som anvender prometheusdiskursen i Jyllands-Posten i år 2000, er artikler fra Ritzau, som Jyllands-Posten har valgt at publicere. Der er tale om 4 af de 7 artikler, som originalt kommer fra Ritzau, hvilket betyder, at den negligerende tone potentielt stammer mere fra et

¹⁵³ Dryzek, *The Politics of the Earth*, s. 63-64

¹⁵⁴ Søren Funch, "Forsikring: Præmie-forhøjelser efter orkan" *Jyllands-Posten* 10. marts 2000

¹⁵⁵ Dryzek, *The Politics of the Earth*, s. 63-64

¹⁵⁶ Maria Jakobsen, "Orkanen påvirker ledigheden" *Jyllands-Posten* 10. marts 2000

ønske om at være neutral i artiklerne, fremfor et ønske om at skabe en bestemt vinkel. Derudover betyder det også, at det bliver en smule mere utydeligt, om prometheusdiskursen er den diskurs, som journalisterne gør mest brug af på Jyllands-Posten i året 2000, som eller godt kunne se sådan ud baseret på mængden af artikler.

Den næste gruppe af artikler udgør 5 artikler, som primært anvender den økonomiske rationalisme som den miljødiskurs, som præger artiklerne. De centrale emne i de forskellige artikler varierer dog en smule, men er primært fokuseret mod de økonomiske konsekvenser, og statslig indblanding i miljøhåndteringen. Generelt differentier disse artikler sig fra dem, som anvender prometheusdiskursen, ved at se klimaet som problemskaber. Orkanen bliver i den forbindelse anvendt som et eksempel og argument for de narrativer, som fremstilles i de enkelte artikler, enten som advarsel eller i et tilfælde, som skaber af muligheder. Dette er for eksempel tilfældet i henholdsvis artiklen *Miljø: WWF: 10 års dansk skovrejsning er forfejlet* af Lars From, udgivet 4. december 2000, og i artiklerne *Dansk gevinst* fra 8. oktober 2000, og *Stormskader: Oprydning for milliarder* af Lars Attrup fra 12. februar 2000. I den første af disse artikler bliver orkanen anvendt som en advarende begivenhed, der fremviser, hvordan den danske stat har fejlet i sikre den danske skov. ”10 års arbejde og forbrug af et trecifret millionbeløb [...] er forfejlet [...] WWF mener, man kan få dobbelt så meget skov for pengene, hvis man fremover lader private stå for skovrejsningen. [...] De mange millioner træer, der blev væltet i decemberorkanen [...] svarer stort set til det, det er lykkedes at rejse gennem 10 års skovrejsning i Danmark.”¹⁵⁷ Kritikken af den statslige styring er et retorisk greb, som ofte anvendes af proponenter af den økonomiske rationalisme, og denne tilgang er derfor med til at placere diskursanvendelsen i denne kategori. De andre to artikler anvender i stedet orkanen som en argumentation for de muligheder, miljø- og klimaproblematikker skaber for det danske erhvervsliv og landbrug. Dette eksemplificeres bedst i artiklen *Dansk gevinst* fra 8. oktober 2000, hvori der bliver taget et positivt spin på klimaforandringerne. ”de fleste miljøfolk er dybt bekymrede for fremtiden på grund af de klimaforandringer, [...] så kan danskerne se frem til en lysere fremtid [...] de danske landmænd om 70-100 år kan høste 10-20 procent mere på markerne.”¹⁵⁸ På trods af den positive vinkel, bliver klimaforandringernes konsekvenser dog ikke negligeret helt. Dette er med til at placere artiklens diskursbrug i den økonomiske rationalisme. ”Der er dog også negative konsekvenser af de stigende temperaturer. [...] [Danskerne kan] blandt andet se frem til mere ekstremt vejr.”¹⁵⁹ Den anvendte retorik i disse artikler placerer altså diskursbrugen i denne gruppe i kategorien den økonomiske rationalisme.

¹⁵⁷ Lars From, ”Miljø: WWF: 10 års dansk skovrejsning er forfejlet” *Jyllands-Posten* 4. december 2000

¹⁵⁸ ”Dansk gevinst” *Jyllands-Posten* 8. oktober 2000

¹⁵⁹ Ibid.

Den sidste gruppe af artikler har et mere progressivt udtryk, og fremlægger løsninger, som er mere optaget af at lave varende positive ændringer af vores natur, dog gerne i kombination med økonomisk fremdrift. Der er fundet 4 relevante artikler, som anvender økologisk modernisering som deres diskursmæssige udgangspunkt. Ud af disse 4 artikler er 2 kronikker skrevet af eksterne forfattere, og tendenserne i disse artikler repræsenterer derfor i mindre grad den diskurs, der dominerer i avisen i 2000. Placeringen af disse artiklers diskursbrug er muligt baseret på de emner, der er centrale i deres argumentation. For eksempel anvender både kronikken *Jungledrømme og Danmarks skove* af Michael Stoltze fra 17. marts 2000, og kronikken *Hvad kan skovbruget lære af stormen?* af professor J. Bo Larsen og lektor Jens Emborg fra 11. januar 2000, ensformige retoriske virkemidler til at sammenstykke deres narrativer. Det gælder for eksempel den vægt, der tillægges, at man gennem mere bæredygtig skovdyrkelse kan sikre mere stabil og robust skov i Danmark, som både kan være mere profitabelt i fremtidens klima, og samtidig kan skabe mere naturværdi.¹⁶⁰ Dette er en hjørnesten i den naturforståelse og argumentation, som anvendes af økologiske modernister. Det centrale argument er, at den grønne omstilling også i mange tilfælde er det, der økonomisk giver bedst mening for at sikre sig mod fremtidige problematikker fra klimaet.¹⁶¹ De samme tendenser gør sig gældende i de resterende to artikler, hvor hovedfokusset er på, hvordan man udnytter de ødelæggelser, orkanen har medført, til at skabe et bedre fundament for fremtidens skov. Dette er mest tydeligt i artiklen *Skovrejsning: Større variation i fremtidens skov* af Lars From fra den 3. januar 2000. ”Fremtidens skove skal derimod først og fremmest sikre os mennesker gode natur- og friluftsoplevelser, [...] Der skal ganske vist fortsat laves tømmer i skovene men allerede i dag har indtægter fra f.eks. udlejning af jagtret overtaget som den vigtigste indtægtskilde [...]”¹⁶² Dette uddrag understreger den argumentation, som dominerer i denne gruppe af artikler. Den diskurs, der bliver anvendt i disse artikler, er altså den økologiske modernisme.

Jyllands-Postens artikler fra 2001

Fra 2001 er der blevet fundet tre relevante artikler. Ud af disse artikler er der dog kun en enkelt, som er skrevet af journalister fra Jyllands-Posten, mens de to resterende er skrevet af Ritzau. Dette betyder endnu engang, at orkanen ikke i særlig stor grad bliver anvendt af avisens journalister til at skabe narrativer om klimaet. Alle tre artikler har separate fokus i deres narrativer, som er med til at placere de opbyggede narrativer i forskellige diskursmæssige kategorier. Den første af disse artikler en artikel

¹⁶⁰ Michael Stoltze, ”Jungledrømme og Danmarks skove” *Jyllands-Posten* 17. marts 2000, & J. Bo Larsen og Jens Emborg, ”Hvad kan skovbruget lære af stormen?” *Jyllands-Posten* 11. januar 2000

¹⁶¹ Dryzek, *The Politics of the Earth*, s. 175-177

¹⁶² Lars From, ”Skovrejsning: Større variation i fremtidens skov” *Jyllands-Posten* 3. januar 2000

er en artikel af Lars From med titlen *Skovplan vil hjælpe klimaet*, som blev udgivet den 20. juni 2001. Heri argumenteres der for, at diversitet i skoven og mængden af skovrejsningen kan være med til at hjælpe med Danmarks klimaproblematik. Orkanen bliver i artiklen anvendt til at sammenligne skoven i Danmark med skoven i Sverige, og som forklarende værktøj til at problematisere skovplejen i Sverige i forhold til i Danmark.¹⁶³ Formålet med artiklen er at skabe en forståelse blandt læserne for, hvordan man i Danmark har tænkt sig at imødegå klimaproblematikken, ved blandt andet at anvende mere bæredygtig og intensiv skovrejsning. I artiklen anvendes der retoriske greb, som ofte kendetegner bæredygtighedsdiskursen. Dette gælder blandt andet fremstillingen af miljømitigerende aktiviteter som positive og nødvendige for at sikre samfundet i fremtiden, samt hvordan ekspansiv skovrejsning kan være med til at sikre skovens økonomi i fremtiden.¹⁶⁴ Dette er retoriske argumenter, som ofte bliver anvendt proponenter af bæredygtighedsdiskursen, og dermed placere diskursbrugen sig i denne kategori.

I den næste artikel er motivet delvist et andet. I artiklen *10.000 skove har sikret sig mod storme*, skrevet af Ritzau og udgivet i Jyllands-Posten den 3. september 2001, er formålet at fremstille, hvor effektive de tiltag staten anvendte efter orkanen, har været til at sikre skovene i fremtiden. Fokus er på, hvor mange skovejer, der har til sluttet sig den sikringsordning, som staten har sat op, og hvordan den er med til at sikre mere robust skovrejsning fremadrettet. Orkanen bliver primært anvendt som grundlag for, at der er blevet lavet denne ordning, og bliver i artiklen derfor anvendt som forklarende årsag til, at disse tiltag har været nødvendige.¹⁶⁵ Fokus er ikke direkte på klimaproblematikken, men på skovbrugets forvaltning efter stormen. Motivationen for implementeringen af disse tiltag, er dog at sikre mod stigende tendenser til kraftige storme i Danmark. Artiklens fokus er på, hvordan man gennem disse tiltag, både sikre økonomien for skovejerne, og sikre mere fysisk skov i fremtiden. Artiklen bliver præsenteret i et afdæmpet og præcist sprog, som ikke indeholder en tydelig vinkling af sagen. Dette kan dog nok forklares som værende på grund af, at artiklen er skrevet af Ritzau. Det emne, som artiklen er fokuseret på, kombineret med de retoriske greb, som bliver anvendt i artiklen, placerer diskursanvendelsen i artiklen i den administrative rationalisme.

Den sidste relevante artikel fra 2001's diskursanvendelse ligger primært forankret i prometheusdiskursen. Dette skyldes, at orkanen ikke bliver set som en del af en større klimaproblematisk tendens, og derfor negligerer den kontekst, som orkanen fandt sted i. Dette er dog heller ikke artiklens formål, da dens fokus er at rapportere om skattesmæk, som kunder, der har registreret stormskader kan

¹⁶³ Lars From, "Skovplan vil hjælpe klimaet" *Jyllands-Posten* 20. juni 2001

¹⁶⁴ Ibid.

¹⁶⁵ "10.000 skove har sikret sig mod storme" *Jyllands-Posten* 3. september 2001

ske at få, efter de har fået erstatning. Motivet er altså ikke at sætte spørgsmålstejn ved den eksisterende måde, systemet håndterer storme på, eller at se orkanen i en større miljøkontekst.¹⁶⁶

Jyllands-Postens artikler fra 2002

Der er udgivet to relevante artikler i året 2002. Disse har forskellige fokus, og giver derfor udtryk for to delvist forskellige diskursmæssige holdninger. Den første af disse artikler er artiklen *Økonomiske prognoser: Analyse: Spåmænd på afveje* af Kristian Halskov og Steen Rosenbak, som blev udgivet 30. oktober 2002. Fokusset i denne artikel er ikke på klimaproblematikken, men generelt på de økonomiske forhold i Danmark i 2002. Orkanen bliver kun anvendt til at beskrive, hvorfor væksten ikke faldt i 2001, men potentielt ser ud til at gøre det i 2002. Begrundelsen er her, at det konstruktions- og reparationsarbejde, der var efter orkanen, i løbet af 2002 er begyndt at være udført, og at der derfor ikke er samme vækst i byggebranchen som tidligere.¹⁶⁷ Artiklen har ingen interesse i klimaspørgsmålet og placerer dermed tydeligt artiklens diskursanvendelse i prometheusdiskursen, hvor en udpræget negligering af denne problematik også er central.

Den anden relevante artikel fra 2002 er derimod tydeligt interesseret i klimaproblematikken. Artiklen med titlen *Energipolitik: Afbrænding af træ skal sikre miljøet* er skrevet af Lars From, og udgivet 31. december 2002. Fokusset i artiklen er på Danmarks energipolitik, og hvordan der fra statens side er lagt op til, at der skal anvendes mere træ til at producere den energi, som Danmark har behov for. Resultatet af orkanens ødelæggelse af den danske skov bliver brug som argument for, hvorfor denne tilgang til energipolitikken er blevet anvendt, da der ligger store mængder ubrugt træ efter orkanen. Orkanen bliver altså brugt som forklarende årsag, fremfor som minde.¹⁶⁸ I artiklen bliver der hovedsageligt præsenteret argumenter for, men også få argumenter mod den valgte energipolitik. ”Afbrænding af træ skal være med til at sikre, at Danmark kan leve op til de internationale klimaaftaler. [...] Ved at fylde træ i kraftværkernes store brændeovne sparer man nemlig på de traditionelle brændsler olie, kul og naturgas. Derved undgår man [...] udledning af tusindvis af tons af den CO₂, [...]”¹⁶⁹ Artiklens primære formål er altså at formidle, hvordan den danske energipolitik er sat sammen. Der er dog, som sagt, en underlæggende kritik af energipolitikken argumenter for CO₂-neutraliteten i denne tilgang til energiindvinding. Denne underliggende kritik er med til at placerer artiklens miljødiskursmæssige position iblandt de mere progressive diskurser, som gerne ser, at man

¹⁶⁶ ”Kort nyt: Skattesmæk efter orkanskader” *Jyllands-Posten* 8. december 2001

¹⁶⁷ Kristian Halskov og Steen Rosenbak, ”Økonomiske prognoser: Analyse: Spåmænd på afveje” *Jyllands-Posten* 30. oktober 2002

¹⁶⁸ Lars From, ”Energipolitik: Afbrænding af træ skal sikre miljøet” *Jyllands-Posten* 31. december 2002

¹⁶⁹ Ibid.

gennem grønne tiltag kan sikre både mere rentable løsninger, men også et bedre miljø. Kritikken er også med til endeligt at placerer artiklens narrativer blandt dem, som anvendes i bæredygtighedsdiskursen, da man normalt ville være mindre kritisk overfor en tilgang, som den der bliver fortaget i den danske energipolitik, i for eksempel økologisk modernisme.¹⁷⁰

Jyllands-Postens artikler fra 2003

Der er kun fundet en relevant artikel, som anvender orkanen i året 2003 i Jyllands-Posten. Dette er artiklen *Den tvivlsomme trussel* af Thomas G. Svaneborg fra 4. november 2003. Heri beskriver Svaneborg, hvordan vejret og klimaet er en stor trussel for forsikringsbranchen i 2003. Motivet med at skrive artiklen er at skabe indsigt i de udfordringer, som vejret skaber for den danske økonomi og forsikringsbranche.¹⁷¹ Orkanen bliver brugt som erindrings- og advarselsværktøj for at mobilisere den ønskede respons og forståelse af situationen blandt artiklens læsere. De retoriske virkemidler, der er blevet anvendt i denne artikel, fokuserer meget på risiko og økonomisk konsekvens. Løsningerne, som bliver præsenteret, har fokus på, hvordan man gennem støttefonde kan sikre forsikringsbranchen økonomisk i fremtiden, fremfor, hvordan man sikre landet gennem klimasikringstiltag. Denne tilgang placerer artiklens diskursbrug i kategori med den administrative rationalisme, hvor risiko og sikring også er centrale temaer i forbindelse med mitigeringen af konsekvenserne af miljøproblematikker.

Jyllands-Postens artikler fra 2004

Der er fundet en relevant artikel fra 2004, hvor orkanen bliver aktivt anvendt til at skabe narrativer om miljø- og klimaproblematikken. Derudover er der fundet to andre artikler, hvor orkanen bliver anvendt som reference eller erindring, men som ikke behandler klimaproblematikken. Det er derfor ikke muligt at klarlægge deres miljødiskursmæssige placering, da det ikke vil give særligt mening at vurdere dem på disse vilkår. Anvendelsen er dog relevant for besvarelsen af dette afhandlings problemstilling, og er derfor centralt at fremhæve. I artiklen *Baggrund: Formue op i flammer* af Thomas G. Svaneborg, anvendes orkanen som en historisk reference. Den bruges til at sammenligne de omkostninger, der var forbundet med orkanens ødelæggelser, og de omkostninger, der var efter fyrværkerikatastrofen i Seest i 2004.¹⁷² Artiklen er altså et eksempel på, at orkanen i et tilfælde er blevet anvendt som reference, også når emnet ikke er direkte tilknyttet orkanen eller klimaproblematikken generelt. Dette ses også i den anden mindre relevante artikel *Drengerøve: Armgas og*

¹⁷⁰ Dryzek, *The Politics of the Earth*, s. 174-175

¹⁷¹ Thomas G. Svaneborg, "Den tvivlsomme trussel" *Jyllands-Posten* 4. november 2003

¹⁷² Thomas G. Svaneborg, "Baggrund: Formue op i flammer" *Jyllands-Posten* 9. november 2004

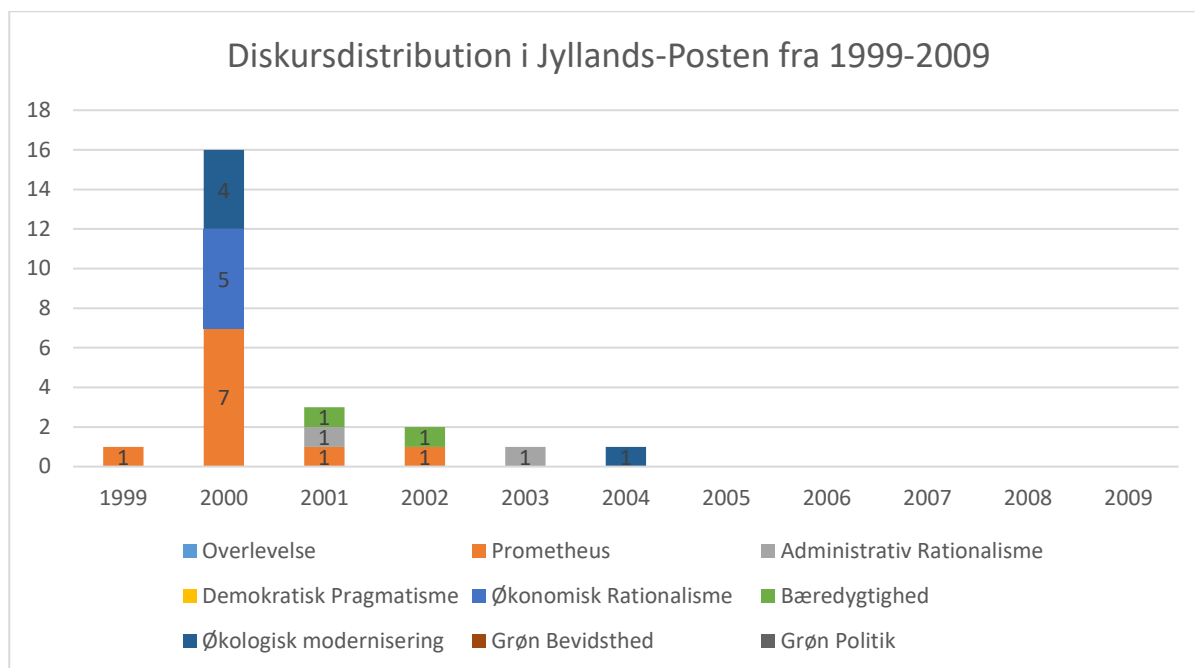
mandehørm af Thomas Laursen, hvor orkanen anvendes som forklaring på, hvorfor den motorklub, som artiklen omhandler, var nødt til at anlægge en ny bane, efter orkanen ødelagde den gamle. Orkanen anvendes altså både som minde og motivationen for den konkrete ændring, som klubben gennemgik.¹⁷³

Den ene direkte relevante artikel er endnu en artikel skrevet af Lars From med titlen *Skov: Væltede skove er genskabt* fra 15. november 2004. Heri skaber From et portræt af den succesfulde skovrejsning efter orkanen, og hvordan denne skovrejsning har været med til at sikre skovens helbred. Orkanen bliver mindet, og anvendt som forklaring på, hvorfor denne genrejsning af skoven har været en succes.¹⁷⁴ Tonen i artiklen er meget positiv, og fremsætter den succeshistorie, som From mener, skovrejsningen har været i at sikre skovens fremtidige helbred og diversitet. Retorisk lægger denne artikel sig op af de samme greb, som From har anvendt i de tidligere artikler af hans, som er blevet afdækket fra tidligere år i Jyllands-Posten. Det gælder et fokus på, hvordan miljø- og klimasikring også kan være at sikre det grundlag, der eventuelt skal tjenes penge på, og derigennem sikre den eksisterende samfundsstruktur. Dette placerer derfor igen tydeligt diskursanvendelsen i artiklen i kategori med den økologiske modernisme.

¹⁷³ Thomas Laursen, "Drengerøve: Armgas og mandehørm" *Jyllands-Posten* 11. august 2004

¹⁷⁴ Lars From, "Skov: Væltede skove er genskabt" *Jyllands-Posten* 15. november 2004

Opsummering af analyse af artiklerne i Jyllands-Posten 1999-2009

Figur 3: Distributionen af miljødiskurser i Jyllands-Posten fra 1999-2009 [Egen konstruktion]

Der er publiceret 24 relevante artikler i Jyllands-Posten hen over den valgte periode. Tendensen, som blev observeret i både Politiken og Berlingske Tidende, er endnu mere udtalt i Jyllands-Posten. Stort set alle de publicerede artikler med relevans for denne afhandling, er blevet udgivet i året 2000, hvorefter der er et skarpt fald, og orkanen ophører med at være relevant som redskab i året 2004. Decemberorkanen har altså tydeligt været mest relevant i avisen som forklaringsredskab i den helt nære periode efter orkanen. Den dominerende miljødiskurs er prometheusdiskursen, som er stærkt repræsenteret i perioden lige efter orkanen, og udgør 10 af den samlede mængde af undersøgte artikler. Der er dog også en forholdsvis stor repræsentation af mere idealistiske diskurser, som for eksempel bæredygtighedsdiskursen og den økologiske modernisme, som til sammen udgør 7 af de undersøgte artikler. Orkanen bliver primært anvendt som forklaringsværktøj, og bliver kun i mindre grad anvendt som erindring i de undersøgte artikler i Jyllands-Posten.

Et klima i ubalance - Afdækning af de miljødiskursmæssige narrativer vedrørende Decemberorkanen i Information i perioden 1999 – 2009

Med udgangspunkt i samme metodiske tilgang, som ved analysen af de andre aviser, har det også været muligt at skabe et indblik i tendenserne i avisen Information, når det gælder anvendelsen af Decemberorkanen i 1999. Her markerer avisen sig ved, til dels, at afvige fra de tendenser, der observeres i de andre aviser. Denne afvigelse er todelt. For det første anvendes orkanen i langt mindre grad i Information end i de andre aviser, og for det andet ligger den anvendelse i perioden lige efter orkanen. Det betyder, at det år, hvor der bliver udgivet flest artikler i Information er 1999, hvor det i alle de andre aviser er året 2000. Den begrænsede anvendelse af orkanen er interessant, eftersom klimaspørgsmålet fylder mere i avisen generelt, og det derfor ville være nærliggende at tænke, at orkanen også ville blive anvendt mere. En forklaring kan dog måske findes allerede i en af artiklerne fra 1999. Dette vil derfor blive uddybet i forbindelse med denne analyse.

Tabel 5: Antallet af relevante artikler udgivet i Information i perioden 1999-2009

1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
4	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0

Informations artikler fra 1999

Der er blevet fundet fire relevante artikler fra året 1999. De er alle skrevet i respons til orkanen, og behandler i varierende grad orkanens sammenkædning med den globale opvarmning. Der er dog også her, man formentlig kan finde begrundelsen for, hvorfor orkanen ikke bliver en anvendt begivenhed, når der skal argumenteres for eventuelle klimatiltag. Linjen virker til, i nogen grad, at være blevet lagt af journalist Ebbe Sønderriis, som skriver en del af de artikler, som er blevet forefundet i avisen Information. I artiklen *Stormvarsel: Drivhuseffekt giver mere stormvejr* af Ebbe Sønderriis fra 8. december 1999, udlægges orkanens sammenkædning med klimaforandringerne således. ”På den ene side kan klimaforskerne altså afkræfte, at drivhuseffekten er årsag til orkanen. På den anden side er der et mønster, der tyder på flere kraftige storme i takt med den menneskeskabte globale opvarmning.”¹⁷⁵ I dette uddrag tyder det på, at man er kommet frem til, at orkanen er svær at anvende til at skabe det ønskede narrativ om klimaets tiltagende forværring, da det simpelthen er forbundet med for megen usikkerhed. Denne retorik virker til, i nogen grad, at have indfundet sig generelt på avisens redaktion, hvor klimaspørgsmålet i højere grad bliver taget op i en mere global kontekst. Samme tendens kan også observeres i artiklen *Orkanens øje* igen af Ebbe Sønderriis fra 9. december 1999, hvor den direkte sammenkædning imellem orkan og klimaforandringer også bliver afkoblet. ”SIDSTE

¹⁷⁵ Ebbe Sønderriis, ”Stormvarsel: Drivhuseffekt giver mere stormvejr” *Information* 8. december 1999

*UGES orkan fik mange til at spørge, om det mon er drivhuseffektens skyld. [...] Henrik Voldborg og de fleste andre meteorologer og klimaforskere svarede nej.*¹⁷⁶ Det er altså tydeligt, at orkanen ikke er et godt værktøj til at fremlægge de argumenter vedrørende klimaproblematikken, man ønsker i avisen.

Retorikken, der præger artiklerne i information i 1999, er primært i to forskellige kategorier. Tre af de fundne artikler anvender primært orkanen som skræmmebillede og advarsel for fremtidens vejr. I disse er fokus ofte på, hvad orkanens tilstedeværelse siger om fremtidens klima. Naturen bliver præsenteret som ustabil, og i stigende grad usikker. Denne tilgang præger, som dækket i tidligere tilfælde i andre aviser, ofte den tilgang, som fortalere for overlevelsesdiskursen anvender. Dette er også det udtryk, de tre artikler giver. Dette er på trods af en mangel på anvendelse af retoriske begreber, som ofte anvendes af fortalere for overlevelsesdiskursen. Det gælder specielt brugen af kritiske fremstillinger af menneskets ageren, og derigennem brug af ressourcer.¹⁷⁷ På trods af denne kendsgerning, læner de narrativer, der konstrueres i artiklerne, sig mest op af de narrativer, som overlevelsesdiskursen skaber.

Den resterende artikel er af Bjarke Møller, og har titlen *Nyhedsanalyse: Naturens genkomst*, og blev udgivet 31. december 1999. Denne artikel placerer sig selv i en anden kategori end de andre fra 1999, da den i højere grad appellerer til, at der er behov for en holdningsændring til klimaet, og at naturen netop udviser behovet for denne holdningsændring, når der sker en naturkatastrofe som orkanen. ”*Selv ikke den mest sofistikerede spindoktor [...] kan aflede offentlighedens opmærksomhed fra disse naturens kendsgerninger, der vælter ind over os her ved afslutningen på det andet årtusinde efter Kristi fødsel.*”¹⁷⁸ Argumenterne i dette uddrag er præget af en skarp samfundskritik, og at den opmærksomhed, der har været på klimaområdet, har været manglende. Dette er et retorisk fundament, som er tæt forbundet med de mere radikale diskurser, og der fremhæves senere den ulighed, hvormed klimaets konsekvenser rammer befolkningerne i verden. ”*Den lære, som Abrahamovitz drager af halvfemsernes mange naturkatastrofer, er, at »en udvikling, som ignorerer de økologiske realiteter og de sociale uligheder, er en sikker recept på katastrofen.*”¹⁷⁹ Abrahamovitz, som her refereres til, var en forsker ved Worldwatch Institute, som udlægger artiklens holdning ret præcist.¹⁸⁰ Disse retoriske greb er tydelige kendetegn ved proponenter for den grønne politiske diskurs, hvor fokus ofte også er

¹⁷⁶ Ebbe Sønderriis, ”Orkanens øje” *Information* 9. december 1999

¹⁷⁷ Dryzek, *The Politics of the Earth*, s. 42-43

¹⁷⁸ Bjarke Møller, ”Nyhedsanalyse: Naturens genkomst” *Information* 31. december 1999

¹⁷⁹ Ibid.

¹⁸⁰ Ibid.

på, hvordan de socioøkonomiske strukturer er med til at skabe de forhold, som bør brydes for at kunne opnå et mere stabilt forhold til naturen.¹⁸¹

Informations artikler fra 2000

Der er fundet en relevant artikel i året 2000. Dette er artiklen *Det virtuelle rum: Fagre ny videnskabsjournalistik* af Søren Jensen og Anja Philip, udgivet 10. november 2000. Artiklen handler om, hvordan nyhederne bør afspejle den videnskabelige virkelighed, og hvordan god videnskabsjournalistik er vigtigt for at skabe den indsigt i den videnskabelige proces, vi ønsker i befolkningen. Artiklens budskab virker, i nogen grad, til at være mere rettet mod andre journalister, og hvordan de laver journalistisk arbejde, end den almene læser af avisen. Orkanen bliver anvendt til at fremvise en situation, hvor videnskabskommunikationen og journalistikken har været effektiv.

*”Det må synliggøres, hvad naturvidenskaben kan levere af eksakte svar, og hvad den ikke kan levere. [...] tv-avisen den 7. december 1999 tog fat på historien: Er stormen et udtryk for, at vi er ved at få et andet klima? [...] Vi får indblik i forskernes værktøjer: Klimamodeller er matematiske og fysiske ligninger opstillet på baggrund af antagelser og iagttagelser. Forskernes holdninger er et udtryk for fortolkning derfor kan man ikke altid være enig.”*¹⁸²

Formålet med anvendelsen af orkanen er i dette uddrag tydeligt, og fremviser motivet med artiklen på en klar og ligefrem måde. Fokusset i artiklen er yderligere på, hvordan er ændring i journalistisk praksis kan være med til at understøtte den demokratiske proces og sikre en oplyst befolkning. De retoriske elementer i denne artikel læner sig i nogen grad op ad diskursen demokratisk pragmatisme, hvor det centrale budskab også er, at den demokratiske proces er central for at imødekomme miljøproblematikker, og at en informeret befolkning er med til at kunne påvirke beslutningsprocesserne mere effektivt.¹⁸³ Denne placering af artiklens diskurs er yderligere eksemplificeret i artiklens afslutning. *”Hvis ikke befolkning og politikere har en daglig føling med og diskussion af vigtige emner [...] så løber udviklingen fra os.”*¹⁸⁴ Denne kritik af et ekspertstyret system uden indsigt er også central i den demokratiske pragmatisme, og placerer tydeligt artiklens diskursanvendelse i denne kategori.

¹⁸¹ Dryzek, *The Politics of the Earth*, s. 220-222

¹⁸² Søren Jensen og Anja Philip, ”Det virtuelle rum: Fagre ny videnskabsjournalistik” *Information* 10. november 2000

¹⁸³ Dryzek, *The Politics of the Earth*, s. 116-117

¹⁸⁴ Jensen og Philip, ”Det virtuelle rum: Fagre ny videnskabsjournalistik”

Informations artikler fra 2002

Der er ikke fundet nogle relevante artikler fra 2001, så det næste år, hvor der er observeret relevant materiale, er i 2002, hvor der er fundet en artikel. Denne artikel har titlen *Forsikringer stiger på grund af klima* og blev skrevet af Ebbe Sønderriis den 10. august 2002. Heri beskriver Sønderriis, hvordan klimaforandringerne er med til at gøre forsikringen dyrere for danskerne. Orkanen bliver anvendt som begrundende argument for disse prisstigninger, og bliver derfor anvendt som et minde, som derigennem skal forklare den ændrede virkelighed.¹⁸⁵ Artiklen anvender i sin argumentation elementer af både overlevelsediskursen og den administrative rationalisme. Den primære natur forståelse er dog, at naturen er ustabil og i forværring, som er en position, som indtages af enten de mere radikale diskurser eller overlevelsediskursen. Den primære diskursanvendelse i denne artikel er derfor overlevelsediskursen.

Informations artikler fra 2003

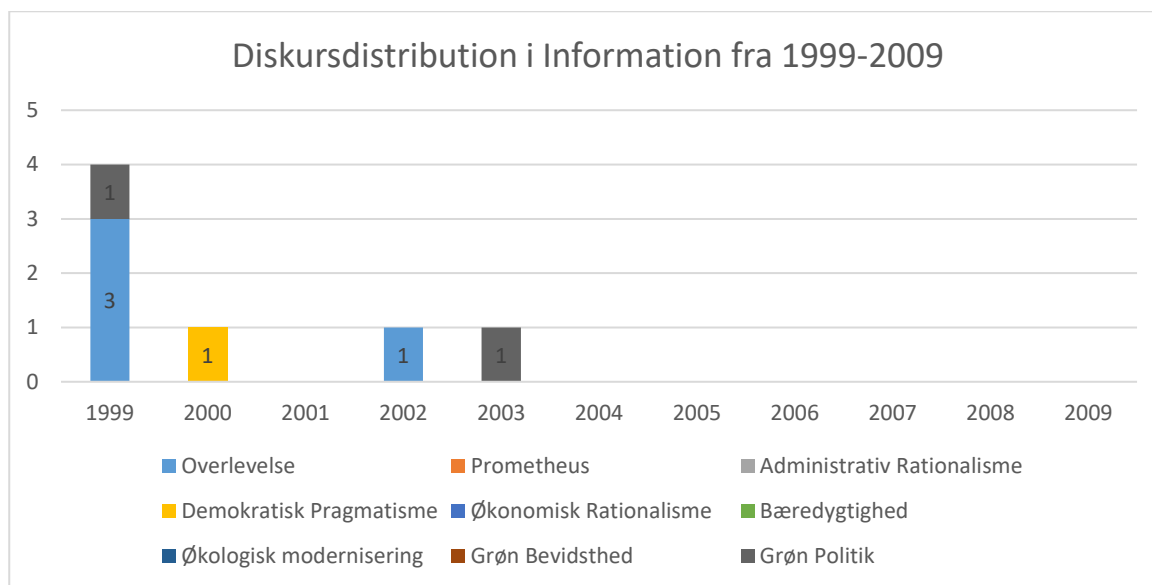
Det sidste år, hvor der er fundet relevant materiale, er året 2003. Der er igen kun fundet en enkelt artikel fra året 2003, som er relevant for denne analyse. Denne artikel har titlen *Mennesket er nutidens dinosaur* af Jens Lenler fra 8. december 2003. Heri beskriver Lenler, igennem interview med Zoolog Per Christiansen, hvordan klimaforandringerne lige meget om de er menneskeskabte eller ej, kan være ekstremt destabiliserende for den måde, man har organiseret de moderne samfund på. Orkanen bliver anvendt som del af en argumentation for, hvorfor det er nødvendigt at omorganisere samfundet. ”den måde, vi har indrettet os på samfundsmæssigt og politisk gør, at vi er helt utroligt sårbare og specialiserede. [...] Da vi fik én orkan i december 1999, gik samfundet i stå, [...] Hvis orkaner bliver hyppigere og voldsommere på grund af den øgede opvarmning [...] så må vores samfund jo laves om.”¹⁸⁶ Argumentet her er altså, at reform potentielt ikke er nok, og at mere drastiske skridt bør tages for at organisere samfundet efter de nye forhold som klimaet kommer til at pålægge mennesket. Denne retoriske indgangsvinkel placerer diskursanvendelsen i denne artikel klart i den mere radikale kategori. Efterspørgslen efter et radikalt anderledes organiseret samfund er et narrativ, som primært anvendes i den grønne politiske diskurs. Formålet er en markant anderledes organisering af staten, så den kan formå at svare tilbage på truslen fra både sociale og miljømæssige problematikker.¹⁸⁷

¹⁸⁵ Ebbe Sønderriis, ”Forsikringer stiger på grund af klima” *Information* 10. august 2002

¹⁸⁶ Jens Lenler, ”Mennesket er nutidens dinosaur” *Information* 8. december 2003

¹⁸⁷ Dryzek, *The Politics of the Earth*, s. 220-221

Opsummering af analyse af artikler fra Information

Figur 4: Distributionen af miljødiskurser i Information fra 1999-2009 [Egen konstruktion]

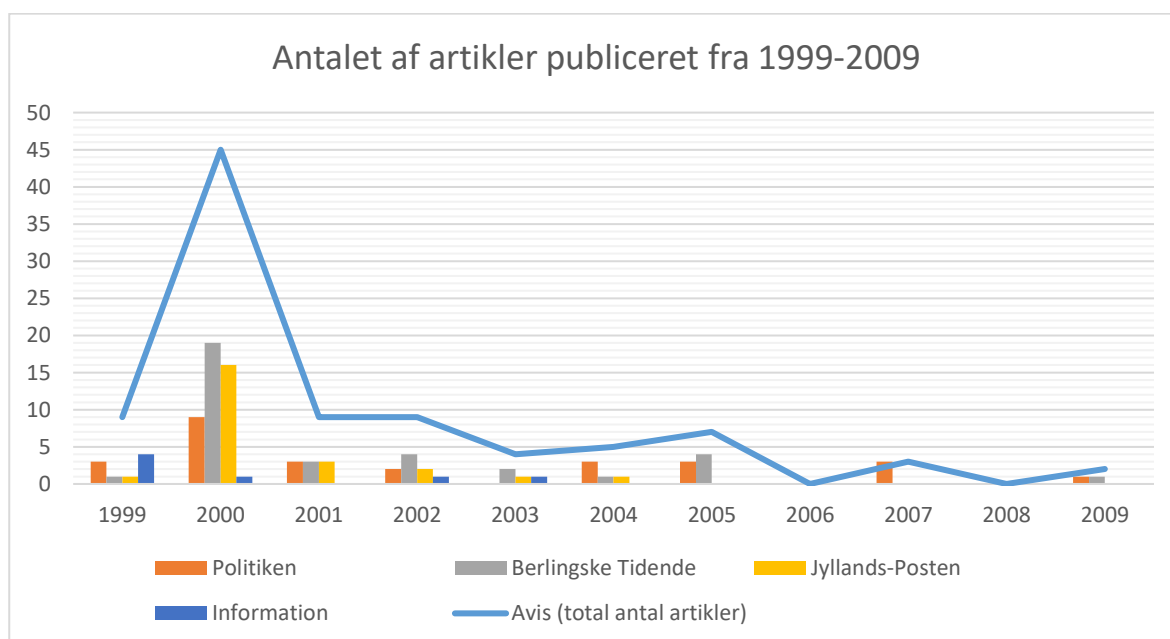
Der er publiceret 7 relevante artikler i Information hen over den valgte periode. Informations anvendelse af Decemberorkanen afviger ikke sænderligt fra de tendenser, observeret i de andre undersøgte aviser. Stort set alle artiklerne er udgivet lige efter orkanen har fundet sted, og den bliver ikke i udpræget grad anvendt fremad rettet hen over perioden. Decemberorkanen formår derfor ikke at vinde indpas som centralt narrativt værktøj i Information, og allerede i 2003 er den sidste artikel, med relevans for afhandlingen, blevet publiceret. Der, hvor orkanen bliver anvendt, bliver den i nogen grad anvendt mere aktivistisk i Information end i de andre aviser. Orkanen blive anvendt til at skabe konkrete klimanarrativer og argumenter for ændringer, som er nødvendige for at sikre miljøet og fremtiden. Brugen er dog i udpræget grad, ligesom i særligt Politiken, alarmistisk, og der er klarere kritiske tendenser, som præger de fremlagte argumenter i artiklerne fra Information. Den dominerende miljødiskurs er overlevelsesdiskursen, men Information er også den eneste avis, hvor den grønne politiske diskurs og den demokratiske pragmatisme anvendes.

Vurdering af analysens resultater

For at besvare de spørgsmål, som indledte denne afhandling, er det nødvendigt at få skabt et tydeligt overblik over de tendenser, som fremkommer af analysen af det udvalgte avismateriale. Ved at gøre dette er det muligt, ikke bare at skabe indsigt i de konkrete tendenser, der bliver observeret i de udvalgte aviser, men det bliver også muligt at fortolke på anvendelsen af Decemberorkanen i 1999 som et miljønarrativt værktøj. Derigennem vil det være muligt at fortolke, om begivenheden blev anvendt aktivt til at skabe en kollektiv potentielle erindring, som påvirkede danskernes forståelse af klimadebatten. Ved derefter at diskutere resultaterne op mod de tendenser, som Oluf Danielsen observerer i sin disputats, er det muligt at vurdere, om anvendelsen af orkanen afviger fra den generelle retorik, som gør sig gældende i de danske aviser. Derefter er det muligt at vurdere anvendelsen af orkanen i 1999 med udgangspunkt i den måde de hollandske historikere Lotte Jensen og Adriaan Duivemans præsenterer anvendelsen af stormfloden i Holland i 1953 i deres analyse. Derved vil det være muligt at beskrive, hvordan og i hvilken grad anvendelsen af orkanen påvirkede den danske klimadebat i perioden efter orkanen fandt sted.

Orkanens miljødiskurs - Miljødiskursive tendenser i de udvalgte artikler.

Der er observeret flere interessante tendenser i de udvalgte avisers artikler, som anvender eller omhandler Decemberorkanen i 1999. Den første og mest centrale tendens er udviklingen i antallet af artikler, som anvender orkanen hen over perioden. Som det kan ses på Figur 5, sker der i stort set alle aviserne en eksplosion i antallet af artikler, der omhandler eller anvender orkanen i året 2000.

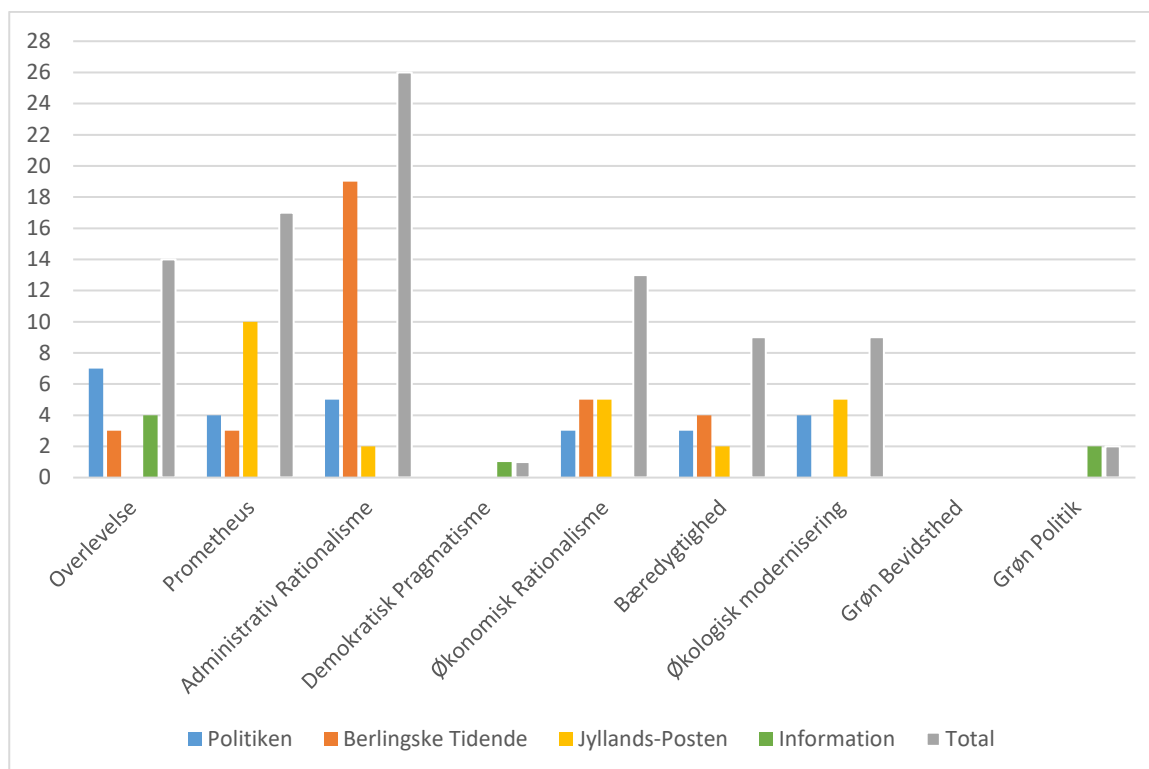

Figur 5: Udviklingen i antallet af artikler der anvender eller omhandler orkanen i 1999 i perioden 1999-2009. [Egen konstruktion]

Den eneste avis, hvor der kan observeres en anden tendens i publicering af artikler, er Information. Heri bliver der udgivet en større mængde af artikler i 1999 end i resten af årene, hvor der er udgivet relevante artikler i avisen. Forklaringen på denne tendens kan kædes sammen med den måde, Decemberorkanen bliver anvendt på i de fleste af de fundne artikler, særligt i Berlingske Tidende og Jyllands-Posten. Heri responderes der ofte på den akutte situation for forsikringsbranchen efter orkanen, og hovedfokusset er i høj grad placeret på denne branches udfordringer som resultat af orkanen. Efterhånden som dette narrativ bliver mindre relevant for den generelle samfundsdebat, bliver anvendelsen af orkanen i disse aviser også generelt mere begrænset, for i de fleste tilfælde helt at forsvinde fra avisernes narrativer. Dette resulterer i en relativ glemsel af orkanen som miljønarrativt værktøj i de fleste aviser. Resultatet er, at den generelle anvendelse af Decemberorkanen i 1999 svinder ind i løbet af den undersøgte periode, da den ikke har den ønskede narrative effekt. Dette er særligt tydeligt i avisen Information, hvor orkanen stort set med det samme virker til at være blevet droppet som narrativt værktøj til fordel for andre narrativer. Denne tendens vil senere blive vurderet i forhold til effekten af orkanen som erindringsanker for den danske befolkning, og hvilken indflydelse orkanen har haft på den offentlige klimadebat, i hvert fald som orkanen præsenteres i de udvalgte aviser. Det kan dog konkluderes, baseret på Oluf Danielsens analyse af danske aviser, at orkanen fylder relativt lidt i den samlede klimadebat på nær i den nære samtid, og i udpræget grad ikke bliver kædet direkte sammen med klimaforandringerne.¹⁸⁸ Ved at sætte resultaterne fra denne afhandlings analyse op mod, de resultater Danielsen er kommet frem til, er det tydeligt at se den begrænsede anvendelse af orkanen i klimadebatten.

På baggrund af analysen har det også været muligt at modellere de diskursive tendenser aviserne imellem, og derved give et indblik i de tendenser, der gør sig gældende i de enkelte aviser. Herved er det muligt at give et indblik i de tendenser, der dominerer den diskursive retning i de udvalgte artikler. På Figur 6 ses distributionen af de forskellige miljødiskurser, som er blevet observeret i forbindelse med analysen af de narrativer, som bliver fremstillet i de enkelte artikler. Da mængden af artikler, som anvender orkanen ikke er ligeligt repræsenteret mellem de forskellige aviser er de forskellige diskursers repræsentation i de enkelte aviser også blevet afbilledet.

¹⁸⁸ Danielsen, *Klimaet på dagsordenen*, s. 191-192

Figur 6: Distributionen af miljødiskurser blandt de udvalgte aviser [Egen konstruktion]

I blandt alle aviserne dominerer særligt problemløsningsdiskurserne, båret af anvendelsen af den administrative rationalisme i 19 af Berlingske Tidendes artikler, i 5 af Politikens artikler og 2 af Jyllands-Postens artikler. Derudover repræsenteres den økonomiske rationalisme i både Politiken, Berlingske Tidende og Jyllands-Posten, hvor den bliver anvendt henholdsvis 3 gange i Politiken, og 5 gange i både Berlingske Tidende og Jyllands-Posten. De to andre diskurser, som udgør en stor andel af de anvendte diskurser, er overlevelsesdiskursen og prometheusdiskursen, som udgør henholdsvis 14 og 17 af diskurserne i den samlede mængde af artikler. Prometheusdiskursen er særligt repræsenteret i Jyllands-Posten, hvor det er den mest anvendte diskursform, og er med til at hæve antallet af artikler, hvor denne diskurs bliver anvendt gevaldigt. Overlevelsesdiskursen er særligt repræsenteret i Politiken og Information, og den dominerer særligt narrative, som bliver anvendt i Information, hvor den udgør ca. 57% af den samlede mængde af artikler. De to sidste diskurser, som er relativt stærkt repræsenteret blandt de analyserede artikler, er bæredygtighedsdiskursen og økologisk moderniseringsdiskursen, som begge anvendes i 9 tilfælde. Den klare tendens blandt stort set alle aviserne er, at de mere jordnære og reformistiske diskurser dominerer med elementer af de mere jordnære radikale diskurser i form af overlevelses- og prometheusdiskursen, som de næst mest dominerende tendenser. De idealistiske reformistiske diskurser i form af bæredygtigheds- og økologisk

moderniseringsdiskurs er dernæst repræsenteret, og de radikale idealistiske diskurser som grøn politik og grøn bevidsthed gør sig kun i begrænset grad, eller overhoved ikke gældende i anvendelsen af orkanen.

Det er dog nødvendigt at forstå de diskursive tendenser i de enkelte aviser, for at kunne holde dem op mod de tendenser, som Oluf Danielsen generelt fremstiller i aviserne i hans analyse. Derved vil det være muligt at vurdere, om de tendenser, Danielsen observerede i sin analyse er sammenlignelige, og om der sker ændringer i diskursanvendelsen hen over perioden. På Figur 1 er diskursdistributionen i Politikken visualiseret hen over hele perioden. Generelt dominerer problemløsningsdiskurserne, særligt den administrative rationalisme i de første tre år af den udvalgte periode. Dette indikerer en generel tendens til, at udfordringerne efter orkanen bliver forstået som en konsekvens af dårlig forberedelse, men også, at løsningerne bliver forstået i et cost-benefit perspektiv, hvor fremtidens udsigter bliver sat i kontekst af, hvad det vil koste, hvis der ikke bliver taget nye forholdsregler. Tendensen i diskursanvendelsen ændrer sig imidlertid i 2002, hvor et stigende antal af de publicerede artikler begynder at anvende narrativer, som i højere grad placerer artiklernes anvendte miljødiskurser iblandt de mere idealistiske diskurser. De udvalgte artikler kommer i de følgende år i højere grad til at være præget af artikler, som går til miljøproblematikken mere idealistisk, og 2002 markerer vendepunktet for denne tendens. De narrativer, der efterfølgende oftest er repræsenteret, er narrative fra henholdsvis økologisk moderniseringsdiskursen eller overlevelsesdiskursen, med en mindre repræsentation af bæredygtighedsdiskursen. Problemløsningsdiskursen bliver stadig anvendt visse steder, eller dukker op i elementer blandt de udvalgte artikler. Dog er det generelle billede i diskursanvendelsen igennem hele perioden en ret sammensat størrelse. Dette resultat minder i overordnet grad om den forståelse af miljødiskurserne i Politiken, som Oluf Danielsen er kommet frem til i forbindelse med sin forskning. I denne beskriver han også diskursanvendelsen i Politiken som sammensat, og at der ikke er en entydigt dominerende diskurs, men at den administrative rationalisme dog er stærkt repræsenteret. Han fremhæver også prometheusdiskursen og den grønne bevidsthedsdiskurs prominente diskurser, som ofte blev anvendt i Politiken.¹⁸⁹ Disse diskurser er imidlertid ikke observeret som stærkt repræsenteret blandt de analyserede artikler i denne afhandling. Begrundelsen for denne diskrepans mellem denne analyse og Danielsens analyse skal nok findes i, at han analyserer klimadebatten mere bredt, og at afvigelsen nok netop repræsenterer, at orkanen ikke er blevet lagret som en central del af argumentationsværktøjskassen, når der skulle etableredes bestemte miljønarrativer i Politiken. Da den administrative rationalisme stadig dominerer, indikerer det dog, at orkanen i nogen

¹⁸⁹ Danielsen, *Klimaet på dagsordenen*, s. 70-71, 77

grad er blevet anvendt som værktøj i klimadebatten, til dels i modsætning til den tendens, der ses i nogen af de andre, analyserede nationale aviser.

I Berlingske Tidende ser sammensætningen af diskurser en smule anderledes ud end i Politiken, dog stadig med en stærk dominering af problemløsningdiskurserne, igen særligt repræsenteret af den administrative rationalisme. Den samlede diskursdistribution kan ses på Figur 2, hvoraf det er muligt at gennemskue den overordnede tendens i avisens miljødiskursanvendelse. I modsætning til Politiken er de tendenser, som Danielsen observerer i sin analyse, ikke repræsenteret iblandt de analyserede artikler fra Berlingske Tidende. Den miljødiskurs, som klart er observeret mest hen over hele perioden, er den administrative rationalisme, efterfulgt af den økonomiske rationalisme og prometheusdiskursen. Dette står i stærk kontrast til de tendenser, Danielsen observerer i sin analyse af avisens artikler, hvor overlevelsesdiskursen, prometheusdiskursen og den grønne bevidsthedsdiskurs er dem der vurderes til at dominere.¹⁹⁰ Anvendelsen af orkanen er altså heller ikke, hvis den sættes overfor den analyse, Danielsen har lavet, stærkt repræsenteret i denne avis' narrative værktøjskasse. Decemberorkanen har dermed ikke haft gennemslagskraft i Berlingske Tidendes klimadebat, som den blev ført i perioden, udover i begrænset grad året efter orkanen. Orkanen må altså konkluderes at have været et forholdsvist begrænset narrativt værktøj i fremstillingen af avisens miljønarrativer.

Ligesom det var tilfældet i Berlingske Tidende, virker de anvendte diskurser i Jyllands-Postens artikler heller ikke til at passe ind i Danielsens analyse af de miljødiskurser, som var stærkest repræsenteret i klimadebatten i avisen. Danielsen fremsætter i hans analyse af den offentlige klimadebat, at den diskursmæssige tendens, som dominerede i Jyllands-Posten, i høj grad var overlevelsesdiskursen.¹⁹¹ Dette står i kontrast til hvilke diskurser, der dominerer i afdækningen af Decemberorkanens anvendelse, hvor overlevelsesdiskursen slet ikke er repræsenteret, og det i stedet er prometheusdiskursen, der er den dominerende miljødiskurs, efterfulgt af den økonomiske rationalisme og økologiske modernisme. Dette resultat fremgår af Figur 3, hvor distributionen af de forskellige miljødiskurser i de enkelte artikler er visualiseret. Det må vurderes, at orkanen ikke har haft synderlig indflydelse på den større klimadebat, baseret på hvor kort tid den bliver aktivt omtalt eller anvendt. Det er dog interessant, at orkanen virker til i nogen grad at have haft en mere central rolle i debatten om det danske skovbrug og biodiversiteten i skoven. Her bliver der publiceret flere artikler, som både bearbejder og reflekterer over skovbrugets håndtering af katastrofen. Decemberorkanen virker altså til at have startet en mere central diskussion om skovens sammensætning og betydning i Danmark, og har virket

¹⁹⁰ Danielsen, *Klimaet på dagsordenen*, s. 74-77

¹⁹¹ Ibid., s. 73-74, 77

som en mere vigtig del af en begyndende diskussion vedrørende det danske skovmiljø. Da orkanen forsvinder hurtigt ud af den offentlige opmærksomhed, må det dog også vurderes, at den heller ikke her har haft en varig indvirkning som narrativværktøj.

Det er interessant, at den af de udvalgte aviser, hvor orkanen bliver anvendt absolut mindst, også er den avis, hvor orkanens anvendelse falder mest sammen med de tendenser, som Danielsen observerer fra den generelle klimadebat i avisen. I hans analyse af de dominerende narrativer i Information konkluderer Danielsen, at overlevelsediskursen er den mest dominerende diskurs i Informations artikler vedrørende klimadebatten.¹⁹² Dette matcher de tendenser, som kan observeres i anvendelsen af orkanen i de artikler fra Information, som er blevet analyseret i dette speciales analyse. Distributionen af diskurser er visualiseret på Figur 4. Denne tendens kunne indikere, at orkanen er blevet aktivt anvendt som del af den offentlige klimadebat i avisen, men virker til at være blevet droppet, eftersom det ikke har været et effektivt narrativt værktøj til at fremsætte en bestemt klimagenda. Selvom Decemberorkanen var den mest materielt ødelæggende orkan i nyere Danmarks historie, virker den altså ikke til at have været en begivenhed, som har haft den nødvendige gennemslagskraft i den offentlige bevidsthed, til at have cementeret sig som et centralt minde, og derigennem en central del af den offentlige klimadebat.

For at kunne vurdere denne konklusion er det derfor relevant at forstå orkanen rolle som erindringsanker, og hvor effektivt den har indlageret sig som en del af den kollektive erindring. Derved er det muligt at vurdere, hvorfor orkanen ikke har haft en større rolle i avisernes fortælling om klimaet i perioden efter orkanen.

Orkanen som erindringsanker – den kollektive erindring af Decemberorkanen i 1999

For at vurdere orkanens rolle som erindringsanker, er det nødvendigt at vurdere, om anvendelsen af orkanen i de danske aviser hen over perioden er sammenlignelig med anvendelsen af stormfloden i Nederlandene i 1953, som bliver undersøgt af Adriaan Duiveman og Lotte Jensen i deres artikel *Warned by the past*.¹⁹³ I Duiveman og Jensens arbejde beskriver de, hvordan stormfloden i 1953 bliver anvendt som erindringsanker af forskellige aktører, ved at gøre brug af en række retoriske greb. ”*In order to make analogies between 1953 and the future, journalists employ three rhetorical devices. First, they converge past, present, and future to construct continuities. Second, they present counterfactual histories in which the flood disaster could have been worse, or even prevented [...] Third, all*

¹⁹² Danielsen, *Klimaet på dagsordenen*, s. 66, 77

¹⁹³ Duiveman & Jensen, ”Warned by the past”: 1-2

memory projects highlight the risk of repetition.”¹⁹⁴ For at kunne vurdere brugen af Decemberorkanen som et erindringsanker, er det altså nødvendigt at vurdere, om artiklernes brug af orkanen passer ind i denne ramme.

Det kan observeres i et stort antal af de behandlede aviser, at orkanen i nogen grad bliver anvendt til at sammenkæde den oplevede ekstremvejrshændelse med fremtidens klima. Dette er særligt tydeligt i de artikler, som anvender orkanen til at skabe overlevelsesdiskursnarrativer eller de mere idealistiske narrativer fra den økologiske moderniserings- eller bæredygtighedsdiskurs, men kan også observeres i artikler, som anvender problemløsningsdiskurserne eller de mere radikale diskurser. Et eksempel på denne type af anvendelse i en artikel, som anvender overlevelsesdiskursen, kan blandt andet observeres i artiklen *Klimaændringer: Vi får stormvejr som ved Hebriderne* fra 2007, hvor orkanen bliver sat ind i et større klimanarrativ om fremtidens vejr. ”Meteorologerne kaldte det en 100 års-storm, [...], da orkanen ramte Danmark 3. december 1999, [...] Men alt tyder på, at [...] I år 2100 vil det, vi i dag kalder en 100-års-storm, forekomme hvert tiende år.”¹⁹⁵ Dette uddrag fremstiller i rimelig grad den anvendelse af orkanen, som bliver foretaget igennem det meste af perioden i artikler, der anvender overlevelsesdiskursen. Dette gælder på tværs af de forskellige aviser. Orkanen bliver altså i nogen grad brugt til at skabe et narrativ om fremtiden, som er en vigtig del af etableringen af et erindringsanker, som Duiveman og Jensen beskriver det. Advarslen om repetition af hændelsen bliver altså anvendt i de undersøgte aviser til at etablere alvoren af klimaforandringerne. Dette kan også ses i artikler, som anvender andre diskurser end overlevelsesdiskursen. ”I brancheorganisationen Forsikring & Pension er man helt enig i FNs vurdering af, at det forandrede klima vil byde på kraftigere naturkatastrofer og dermed også stigende udgifter for branchen.”¹⁹⁶ I denne artikel fra Berlingske Tidende anvendes den administrative rationalisme, men frygten for repetition går stadig væk igen. Dette er altså en generel tendens, der bliver anvendt i de fleste af de behandlede aviser.

Et generelt problem ved anvendelsen af orkanen i de fleste af avisernes artikler er dog, at artiklerne i bred forstand ikke formår at opbygge den nødvendige sammenkædning af ekstremvejrshændelsen med et nationalt narrativ. Et sådan narrativ er vigtigt for at skabe den kontinuitet, som er central for at forbinde hændelsen gennem tid. For at etablere denne kontinuitet, påpeger Duiveman og Jensen, at det er centralt at forbinde hændelsen på tværs af tid i fire relaterede områder: sted, oplevelse, folk og nation.¹⁹⁷ Her fejler de fleste af de behandlede artikler i udpræget grad, og formår

¹⁹⁴ Duiveman & Jensen, ”Warned by the past”: 3

¹⁹⁵ Rothenborg, ”Klimaændringer: Vi får stormvejr som ved Hebriderne”

¹⁹⁶ Andersen, ”Klimaændringer vil ryste finanssektoren”

¹⁹⁷ Duiveman & Jensen, ”Warned by the past”: 3-4

for eksempel kun i mindre grad at sammenkæde orkanens geografiske placering med de narrativer, der opbygges. Der er i de fleste af de behandlede artikler på tværs af aviserne kun begrænsede beskrivelser af de områder, der oplevede ødelæggelser. Fokusset er i stedet ofte på, hvad det ændrede klima kommer til at betyde for fremtidens vejr eller den finansielle stabilitet. I de tilfælde, hvor steder, der blev udsat for orkanen, bliver anvendt er narrativet ofte relateret til skovens ødelæggelse. ”*Ved udgangen af det 2. årtusinde får en orkanerne som en rasende ånd over Danmark og smadrede bl.a. de sønderjyske granplantager på sin vej. Men orkanen ruskede også op i en debat om fremtiden for Danmarks skove.*”¹⁹⁸ I denne kronik fra Jyllands-Posten er det for eksempel tydeligt, at orkanens lokalitet bliver aktivt brugt til at skabe en debat om skovens fremtid. Selv her er der dog imidlertid kun en ringe anvendelse af selve lokaliteten, ofte er narrativerne mere fokuseret på de økonomiske omkostninger for skovejerne eller de muligheder, genrejsningen af skoven har for miljøet, og der bliver ikke konstrueret et reelt portræt af skovens tilstand i de fleste tilfælde. Muligheden for gentagelse af skovens ødelæggelse bliver yderligere kun brugt i det omfang, at det taler ind i narrativet om repetition. Orkanens konsekvenser bliver altså ikke billedliggjort på samme måde, som Duiveman og Jensen beskriver, at stormfloden i 1953 bliver billedliggjort, hvor ekstremvejrhændelsen bliver stærkt forankret i dens lokation gennem anvendelse af visuelle virkemidler.¹⁹⁹ Det skal dog siges, at denne anvendelse af sted er svære at udfolde i skriftlig form, og derfor er i nogen grad er svagere repræsenteret end i andre medier, som for eksempel dokumentarer eller radioudsendelser. Medieformen kan altså godt have haft indflydelse på anvendelsen af orkanen.

Det er dog sigende, at der stort set ikke er forefundet nogle artikler i nogen af de udvalgte aviser, som forsøger at anvende orkanen til at skabe kontinuitet af oplevelser eller folk. Der er stort set ingen interview, der forsøger at forstå den oplevede virkelighed under orkanen, eller som forsøger at sammenkæde oplevelser under orkanen med andre senere storme. Det skal ikke siges, at der ikke bliver publiceret interviews relateret til Decemberorkanen i aviserne, men det er i de fleste tilfælde interviews med eksperter eller myndighedspersoner, som udtaler sig ud fra deres fagbaggrund, fremfor ud fra personlige oplevelser. Denne tendens modgås kun i begrænset omfang. Et eksempel på denne modgående tendens kan ses i artiklen *Efter stormen: Dyrevelfærd: Landbrugets rædselsnat*, hvor oplevelserne under orkanen er det bærende i narrativet. ”*Omkring klokken 17.40 fredag aften blev mørket og orkanens rasen flænget af en besynderlig lyd på gården nær Aabenraa. "Det lød nærmest, som om nogen krøllede et gigantisk stykke bagepapir sammen," fortæller gårdejer Claus Staugaard*

¹⁹⁸ Stoltze, ”Jungledrømme og Danmarks skove”

¹⁹⁹ Duiveman & Jensen, ”Warned by the past”: 4

*Matthiesen. Han er en af de mange syddanske landmænd, der aldrig vil glemme fredag den 3. december 1999*²⁰⁰ Denne tendens er dog ikke i vid udstrækning anvendt, og er ikke en anvendelsesvej, som de danske journalister vælger at gøre brug af fremadrettet. Begivenheden bliver derfor tydeligvis ikke til en nationalt narrativ på samme måde, som stormfloden i 1953 i Nederlandene er blevet. Begivenheden skaber altså ikke den nødvendige kontinuitet i narrativer i aviserne. Dette kan til dels også forklarer den generelle tendens, som kan observeres hen over perioden, hvor der er interesse i orkanen og dens konsekvenser i perioden lige efter den har fundet sted, men at den derefter forsvinder fra det nationale narrativ.

Anvendelsen af orkanen i aviserne modsætter sig også den sidste type af retorisk redskab, som Duiveman og Jensen fremhæver: kontrafaktisk historieskrivning.²⁰¹ Dette redskab bliver slet ikke anvendt af de danske journalister i de undersøgte aviser. Det tætteste man kommer på denne retoriske tilgang, er nogle få tilfælde, hvor journalisterne påpeger, at manglen på diversitet i skoven måske var med til at gøre den mere modtagelig overfor det ekstreme vejr. Der bliver dermed ikke gjort et aktivt forsøg på at etablere et narrativ, som forsøger at fremstille, hvordan skoven kunne have klaret sig. Det bliver dog behandlet af flere journalister, hvordan man gennem bedre skovstyring og diversitet kan sikre skoven i fremtiden. Denne tilgang bliver dog primært brugt som oplæg til debat og diskussion vedrørende fremtidens skovbrug, og ikke som kontrafaktisk historieskrivning vedrørende orkanen selv.

Aviserne formår, ud fra de kriterier, som er blevet etableret af Duiveman og Jensen, ikke at opbygge decemberorkanen som et erindringsanker. Der bliver derfor ikke i de undersøgte aviser i den udvalgte periode skabt et erindringsanker, som påvirker den danske klimadebat. Orkanen bliver ikke central som redskab for at påvirke klimadebatten i de undersøgte aviser. Decemberorkanen har tydeligvis i det undersøgte materiale ikke haft den nødvendige gennemslagskraft i debatten, og må i stedet vurderes at fungere primært som en mindre del af et konsekvens narrativ vedrørende klimaets forandring. Manglen på etableringen af et erindringsanker i aviserne påvirker den position, orkanen indtager i den kollektive erindring, da medierne spiller en central rolle i skabelsen af den kollektive erindring af en begivenhed.²⁰² Det indtryk, materialet giver, er, at orkanen ikke har været med til at skabe en kollektive potentiel erindring, siden begivenheden ikke bliver anvendt til at skabe det nødvendige bindeled mellem fortid, nutid og fremtid, som er centralt for at skabe denne erindringstype.²⁰³ Der er

²⁰⁰ Attrup, "Efter stormen: Dyrevelfærd: Landbrugets rædselsnat"

²⁰¹ Duiveman & Jensen, "Warned by the past": 3

²⁰² Kroepsch et al., "Remembering the Past, Anticipating the Future": 135

²⁰³ Ibid.: 136

dog kun blevet studeret et forholdsvis begrænsede udsnit af det danske mediebillede i denne afhandling. Det gør det usikkert i hvilket omfang den tendens, som observeres i de danske aviser, gjaldt det samlede mediebillede hen over den undersøgte periode. Det er for eksempel muligt, at fjernsynsmedierne har båret en større del af konstruktionen af den kollektive erindring vedrørende orkanen. En dybere undersøgelse af tendenserne i andre medier vil være nødvendig for konklusivt at kunne determinere, hvordan orkanens som erindringsanker havde indflydelse på den danske klimadebat.

Konklusion

For at besvare problemstillingen, er der blevet foretaget en analyse af 93 fundne artikler vedrørende Decemberorkanen i aviserne Politiken, Berlingske Tidende, Jyllands-Posten og Information hen over perioden 1999-2009. Der er dog ikke en ligelig fordeling i antallet af artikler mellem de forskellige aviser, hvor der er publiceret 27 relevante artikler i Politiken, der er publiceret 35 relevante artikler i Berlingske Tidende, der er publiceret 24 relevante artikler i Jyllands-Posten og 7 relevante artikler i Information. Artiklernes udgivelser fordeler sig heller ikke ligeligt hen over perioden. Analysen af de fundne artikler viser, at Decemberorkanen i højere grad er blevet anvendt som del af klimadebatten i starten af den undersøgte periode, for så efterhånden at forsvinde ud af det offentlige klimanarrativ i aviserne. Denne tendens er visualiseret på Figur 5.

I aviserne er den diskursmæssige tradition, som dominerer den administrative rationalisme, som udgør miljødiskursen i 26 af de 95 fundne artikler. De næstmest anvendte miljødiskurs i artiklerne er derefter prometheusdiskursen med 17 fundne artikler, overlevelsediskursen med 14 fundne artikler, den økonomiske rationalisme med 13 fundne artikler, bæredygtighedsdiskursen og den grønne modernisme begge med 9 artikler, den grønne politiske diskurs med 2 fundne artikler og til sidst den demokratiske pragmatisme med 1 funden artikel. Resultaterne af analysen kan ses på Figur 5 og Figur 6.

Problemløsningsdiskurserne er dermed de dominerende diskurser, der generelt bliver anvendt i de undersøgte aviser, når Decemberorkanen bliver anvendt eller refereret. Samlet set anvender 40 af de 95 artikler, der er blevet undersøgt, disse diskurser. Orkanen bliver dermed primært anvendt som del af den offentlige klimadebat i aviserne, til at påvirke, hvordan man gennem eksisterende økonomiske strukturer løser de udfordringer, der medfølger klimaforandringerne. Overordnet set dominerer de samme miljødiskurser i de enkelte aviser hen over hele perioden, den undersøgte periode, med få udsving. Den eneste avis, hvor der ses en anden tendens, er Politiken, hvor der sker et skifte i diskursanvendelsen efter 2001, og artiklerne i højere grad bliver domineret af overlevelsediskursen og de mere idealistiske diskurser, bæredygtighedsdiskursen og den grønne moderniseringsdiskurs. Grundet det forholdsvis begrænsede udsnit, som det analyserede materiale giver af den generelle klimadebat, er det dog svært at konkludere, om denne tendens viser en reel ændring i, hvordan avisen behandler klimaspørgsmålet. Diskursanvendelsens udvikling i de enkelte aviser er visualiseret på Figur 1, 2, 3 og 4.

Yderligere, er en vurdering af orkanens påvirkning af den danske klimadebat blevet foretaget, ved at etablere, hvordan avisernes anvendelse af orkanen som et erindringsanker har skabt en

kollektiv potentiel erindring, der har haft indflydelse på den danske klimadebat. For at kunne vurdere Decemberorkanens indflydelse på dansk klimadebat, er det blevet vurderet, om de udvalgte aviser formår at få etableret Decemberorkanen som et erindringsanker for danskerne. For at kunne etablere orkanen som et erindringsanker, har det været nødvendigt at vurdere, om de fundne artikler formår at skabe den nødvendige kontinuitet mellem Decemberorkanen og eventuelt senere begivenheder. Derudover også, om de anvender kontrafaktisk historie fortælling og frygt for gentagelse som central retoriske redskaber, der kendetegner etableringen af erindringsankre. Gennem analysen er det blevet tydeligt, at det i en stor del af det analyserede materiale ikke bliver formået at etablere den nødvendige forankring i den oplevede virkelighed, til at orkanen bliver etableret som erindringsanker. Særligt formår de fleste artikler ikke at etablere en sammenkædning mellem den fysiske virkelighed efter orkanen og senere katastrofer. Artiklerne formår heller ikke at lægge den fornødne vægt på vidners oplevelser under orkanen, til at cementerer orkanen som et erindringsanker i den offentlige bevidsthed. Frygten for repetition bliver dog anvendt i en stor del af det undersøgte materiale, men kan ikke alene være med til at fastsætte stormen som erindringsanker. Da artiklernes forfattere stort set heller ikke anvender kontrafaktisk historieskrivning, er det tydeligt, at etableringen af orkanen som erindringsanker i de undersøgte aviser har slået fejl. Det kan altså konkluderes, at orkanen ikke har påvirket den danske klimadebat som erindringsanker i de undersøgte aviser hen over den udvalgte periode. Dette er yderligere underbygget af den faldende interesse i at skrive om og anvende orkanen i løbet af perioden.

Litteraturliste

Bøger

- Bjerring, Betinna., Anja Fonseca, Søren Jacobsen og Jesper Theilgaard, *Ekstremt vejr og vejrfænomener i Danmark*, København: DR, 2009
- Danielsen, Oluf. *Klimaet på Dagsordenen – Dansk klimadebat 1988-2012* København: Multivers ApS, 2015
- Dryzek, John. *The Politics of the Earth: Environmental Discourses* Fourth Edition Oxford: Oxford University Press, 2022
- Halbwachs, Maurice *On Collective Memory*, Red. & overs. Lewis A Coser Chicago: The University of Chicago Press, 1992)
- Leyda, Julia og Diane Negra, Introduction: Extreme Weather and Global media i *Extreme Weather and Global Media*, red. af Julia Leyda og Diane Negra, New York: Routledge, 2015
- Tanev, Peter. *December orkanen: 3. december 1999*, Odense: K.E. Media, 2004

Tidskriftsartikler

- Edy, Jill A. "Journalistic Uses of Collective Memory", *Journal of Communication* 49 (2) (1999): 71–85. Downloaded 25. marts 2025, doi:[10.1111/j.1460-2466.1999.tb02794.x](https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.1999.tb02794.x)
- Tenenboim-Weinblatt, Keren. "Bridging Collective Memories and Public Agendas: Toward a Theory of Mediated Prospective Memory" *Communication Theory* 23 (2013): 91-111 Downloaded 25. Marts 2025 doi:10.1111/comt.12006
- Kroepsch, Adrienne, Elizabeth A. Koebele, Desera A. Crow, John Berggren, Juhi Huda & Lydia A. Lawhon, "Remembering the Past, Anticipating the Future: Community Learning and Adaptation Discourse in Media Commemorations of Catastrophic Wildfires in Colorado", *Environmental Communication* 12 (1) (2018): 132-147, Downloaded 25. Marts 2025 doi:10.1080/17524032.2017.1371053
- de Guttery, Corinna & Beate Ratter, "Expiry date of a disaster: Memory anchoring and the storm surge 1962 in Hamburg, Germany", *International Journal of Disaster Risk Reduction* 70 (2022): 1-15 Downloaded 4. april 2025, doi:[10.1016/j.ijdr.2021.102719](https://doi.org/10.1016/j.ijdr.2021.102719)
- Duiveman, Adriaan & Lotte Jensen, "Warned by the past: How Dutch media commemorate the 1953 North Sea Flood as a future climate catastrophe", *International Journal of Disaster Risk Reduction* 120 (2025): 1-11. Downloaded 4. april 2025, doi:[10.1016/j.ijdr.2025.105338](https://doi.org/10.1016/j.ijdr.2025.105338)

Websider

- "About Bjorn Lomborg" konsulteret den 23. september 2025 link: <https://lomborg.com/about>
- "Fremtidens klima" konsulteret den 6. oktober 2025 link: <https://klimatilpasning.dk/fremtidens-klima>
- "Kim Faber og Janni Pedersen bøger" konsulteret den 12. september 2025, Link: <https://www.bog-ide.dk/boeger/raekkefoelge/kim-faber-og-janni-pedersen-boeger>
- "Martin Ågerup" konsulteret den 18. september 2025 link: <https://www.martinaagerup.dk/>
- "Storms in Denmark since 1891" konsulteret 20. september 2025 link: https://www.dmi.dk/fileadmin/user_upload/Bruger_upload/Stormlisten/STORMS_IN_DENMARK_SINCE_1891.pdf

Avisartikler

Politiken

- "Decemberorkanen kostede 13,1 mia. kr." *Politiken* 26. oktober 2000
- "Noter: indland" *Politiken* 4. december 2004
- "Orkanen pustede til økonomien" *Politiken* 30. marts 2001
- Agger, Peder "En stille katastrofe" *Politiken* 20. februar 2000
- Bech-Danielsen, Anne "Sket i året 99: Stormvarsel" *Politiken* 26. december 1999
- Bech-Danielsen, Anne "Storm over Danmark: Jyderne tog stormvejret med ro" *Politiken* 18. december 1999
- Donatzky, Lars "Trav: Lukas Laurentius ser aldrig konkurrenterne" *Politiken* 30. april 2007
- Ebbensgaard, Ida "Forsikringsgigant til kamp mod klimaforandringer – de koster dyrt" *Politiken* 17. december 2004
- Faber, Kim "Rapport fra farezonen" *Politiken* 28. januar 2007
- Jastrup, Morten "Risiko: Katastrofer på himmelflugt" *Politiken* 4. september 2005
- Knudsen, Morten "Lad skovene vokse" *Politiken* 2. februar 2001
- Kuemmel, Bernd "Orkan: klog af stormskade" *Politiken* 8. december 1999
- Løcke, Lars "Danmark underforsikret mod storm" *Politiken* 31. August 2005
- Lønstrup, Dorte "Erstatning for orkan som regel skattefri" *Politiken* 16. maj 2000
- Lønstrup, Dorte "Erstatning for vandskader" *Politiken* 16. januar 2005
- Lønstrup, Dorte "Orkanen: En splittet branche" *Politiken* 30. oktober 2000
- Lønstrup, Dorte "Topdanmark får underskud" *Politiken* 1. februar 2000
- Nørgaard, Niels "Diger skal sikre mod nyt klima" *Politiken* 7. januar 2002

- Nørgaard, Niels "Klimaforskning: En varm sommer gør ingen drivhuseffekt" *Politiken* 14. maj 2000
- Nørgaard, Niels og Lise Møller Jensen, "Det danske vejr slår kolbøtter" *Politiken* 23. juni 2000
- Rothenborg, Michael "Klimaændringer: Vi får stormvejr som ved Hebriderne" *Politiken* 30. august 2007
- Rothenborg, Michael "Orkan gav sunde skove" *Politiken* 27. januar 2002
- Rothenborg, Michael "Stormråd bestormes med sager om oversvømmelser" *Politiken* 10. november 2009
- Rothenborg, Michael og Trine Maria Ilsøe, "Nationalisme: Dansk på skærmen" *Politiken* 7. januar 2001
- Sletved, Tea "Nyt klima – nyt byggeri: Mod vildere vejr skal Danmark bygges" *Politiken* 9. november 2004
- Tornbjerg, Jeppe "Orkanen: Flere orkaner på vej" *Politiken* 30. oktober 2000
- Tronbjerg, Jeppe "Reform gør jordkabler urentable" *Politiken* 2. november 2000

Berlingske Tidende

- "Lille Alka oplever et stormløb af kunder" *Berlingske Tidende* 28. november 2000
- "DMI: Flere orkaner på vej" *Berlingske Tidende* 4. december 2004
- "Penge og Job" *Berlingske Tidende* 16. november 2000
- "Penge og Job" *Berlingske Tidende* 19. januar 2000
- "Penge og Job" *Berlingske Tidende* 5. oktober 2001
- "På skovtur" *Berlingske Tidende* 17. april 2000
- "Tryk Baltica marts stadig af orkanen" *Berlingske Tidende* 27. februar 2001
- "Øget risiko: Naturkatastrofe koster dyrt på bundlinjen" *Berlingske Tidende* 16. juni 2003
- Andersen, Lone "Forsikringsfusk efter orkan" *Berlingske Tidende* 7. januar 2000
- Andersen, Lone "Klimaændringer vil ryste finanssektoren" *Berlingske Tidende* 8. oktober 2002
- Andersen, Lone "Topdanmark mister førsteplads" *Berlingske Tidende* 15. marts 2000
- Andersen, Lone "Vinterstormens tabere og vindere" *Berlingske Tidende* 29. december 2000
- Andersen, Pauli "Danmark i drivhuset" *Berlingske Tidende* 28. januar 2001
- Andreassen, Janni "Orkanen blev et stormfuldt bekendskab for NESA" *Berlingske Tidende* 30. januar 2000

- Arent, Torben "Danmark slap for en ny orkan" *Berlingske Tidende* 31. oktober 2000
- Asmussen, Morten "Svindel med stormskader koster én milliard kroner" *Berlingske Tidende* 10. marts 2000
- Breinstrup, Thomas "Nye strømninger i NESA" *Berlingske Tidende* 1. maj 2002
- Domino, Søren "Brown: Sidste chance for kloden" *Berlingske Tidende* 19. februar 2000
- Ejlsing, Jens "Fire dræbt i dansk orkan" *Berlingske Tidende* 9. januar 2005
- Eli, Margrethe "Naturskovens tro væbner" *Berlingske Tidende* 22. januar 2000
- Gardel, Uffe "Vækst står stille" *Berlingske Tidende* 30. juni 2000
- Jakobsen, John "Grønne danske skove uden guld" *Berlingske Tidende* 13. juli 2002
- Jakobsen, John "Klemte af skatter og faldende priser" *Berlingske Tidende* 13. juli 2002
- Lomborg, Bjørn & Rico Jensen Busk, "Kronik: Myten om det ekstreme vejr" *Berlingske Tidende* 8. september 2003
- Mikkelsen, Ole "Flere dyre storme rammer Danmark" *Berlingske Tidende* 31. august 2005
- Mikkelsen, Ole "Pres på forsikringen efter storm" *Berlingske Tidende* 10. januar 2005
- Olesen, Peter "Kan vi overhoved gå baglæns?" *Berlingske Tidende* 27. marts 2000
- Sørensen, Bent Højgaard "Vejret presser forsikringsselskaberne" *Berlingske Tidende* 9. juli 2009
- Tajik, Lise "Nye skove skal stå imod storm" *Berlingske Tidende* 6. januar 2000
- Voigt, Steen "Skov på stormens nåde" *Berlingske Tidende* 1. april 2000
- Wichmann, Sonny "Effekten af orkanen borte med blæsten" *Berlingske Tidende* 6. september 2000
- Wichmann, Sonny "Orkan kræver nyt »offer«" *Berlingske Tidende* 29. september 2000
- Wichmann, Sonny og Lone Andersen, "Orkanen presser forsikringspræmier op" *Berlingske Tidende* 27. januar 2000
- Ågerup, Morten "Usikre Klima-spådomme" *Berlingske Tidende* 12. december 1999
- Aagaard, Lars Henrik "Sæson for død og ødelæggelse" *Berlingske Tidende* 19. juni 2005

Jyllands-Posten

- "10.000 skove har sikret sig mod storme" *Jyllands-Posten* 3. september 2001
- "Dansk gevinst" *Jyllands-Posten* 8. oktober 2000
- "Fiskere glade for støtte" *Jyllands-Posten* 27. januar 2000
- "Forsikring: Tilsyn: Ekstremt dyr orkan" *Jyllands-Posten* 26. oktober 2000
- "Halvdelen af skovtab dækkes" *Jyllands-Posten* 26. januar 2000

- "Husejere skal betale stormafgift til skove" *Jyllands-Posten* 8. december 2000
- "Håndværk: Forsikringsfusk efter orkan" *Jyllands-Posten* 8. januar 2000
- "Kort nyt: Skattesæk efter orkanskader" *Jyllands-Posten* 8. december 2001
- "Stigende antal auto-skader" *Jyllands-Posten* 13. juni 2000
- Attrup, Lars "Efter stormen: Dyrevelfærd: Landbrugets rædselsnat" *Jyllands-Posten* 7. december 1999
- Attrup, Lars "Stormskader: Oprydning for milliarder" *Jyllands-Posten* 13. februar 2000
- From, Lars "Energipolitik: Afbrænding af træ skal sikre miljøet" *Jyllands-Posten* 31. december 2002
- From, Lars "Miljø: WWF: 10 års dansk skovrejsning er forfejlet" *Jyllands-Posten* 4. december 2000
- From, Lars "Orkanskader: Salt fik fyrren til at visne" *Jyllands-Posten* 19. juli 2000
- From, Lars "Skov: Væltede skove er genskabt" *Jyllands-Posten* 15. november 2004
- From, Lars "Skovplan vil hjælpe klimaet" *Jyllands-Posten* 20. juni 2001
- From, Lars "Skovrejsning: Større variation i fremtidens skov" *Jyllands-Posten* 3. januar 2000
- Funch, Søren "Forsikring: Præmie-forhøjelser efter orkan" *Jyllands-Posten* 10. marts 2000
- Halskov, Kristian og Steen Rosenbak "Økonomiske prognoser: Analyse: Spåmænd på afveje" *Jyllands-Posten* 30. oktober 2002
- Jakobsen, Maria "Orkanen påvirker ledigheden" *Jyllands-Posten* 10. marts 2000
- Larsen, J. Bo og Jens Emborg, "Hvad kan skovbruget lære af stormen?" *Jyllands-Posten* 11. januar 2000
- Laursen, Thomas "Drengerøve: Armgas og mandehørm" *Jyllands-Posten* 11. august 2004
- Rosenbak, Steen "Forsikring: Top blæst ud af kurs" *Jyllands-Posten* 1. februar 2000
- Stoltze, Michael "Jungledrømme og Danmarks skove" *Jyllands-Posten* 17. marts 2000
- Svaneborg, Thomas G. "Baggrund: Formue op i flammer" *Jyllands-Posten* 9. november 2004
- Svaneborg, Thomas G. "Den tvivlsomme trussel" *Jyllands-Posten* 4. november 2003

Information

- Jensen, Søren og Anja Philip, "Det virtuelle rum: Fagre ny videnskabsjournalistik" *Information* 10. november 2000
- Lenler, Jens "Mennesket er nutidens dinosaur" *Information* 8. december 2003

- Mühlhausen, Berit og Ebbe Sønderiis "Orkan over Danmark" *Information* 4. december 1999
- Møller, Bjarke "Nyhedsanalyse: Naturens genkomst" *Information* 31. december 1999
- Sønderriis, Ebbe "Forsikringer stiger på grund af klima" *Information* 10. august 2002
- Sønderriis, Ebbe "Orkanens øje" *Information* 9. december 1999
- Sønderriis, Ebbe "Stormvarsel: Drivhuseffekt giver mere stormvejr" *Information* 8. december 1999

Liste med tabeller

Tabel 1: Miljødiskurserne opdelt i forhold til tilgange til miljø- og klimaproblematikken.	7
Tabel 2: Antal af relevante artikler i avisen Politiken i perioden 1999-2009.....	18
Tabel 3: Antal af relevante artikler i avisen Berlingske Tidende i perioden 1999-2009.	32
Tabel 4: Antal af relevante artikler i avisen Jyllands-Posten i perioden 1999-2009.	46
Tabel 5: Antal af relevante artikler i avisen Information i perioden 1999-2009.....	55

Liste med figurer

Figur 1: Distributionen af miljødiskurser i Politiken fra 1999-2009	31
Figur 2: Distributionen af miljødiskurser i Berlingske Tidende fra 1999-2009	45
Figur 3: Distributionen af miljødiskurser i Jyllands-Posten fra 1999-2009.....	54
Figur 4: Distributionen af miljødiskurser i Information fra 1999-2009.....	59
Figur 5: Udviklingen i antallet af artikler der anvender eller omhandler orkanen i 1999 i perioden 1999-2009	60
Figur 6: Distributionen af miljødiskurser blandt de udvalgte aviser	62